افغانیک

زمونږ د باچا خبرې

تولونه
یحیی وردک

له زیاتونو سره

زمونږ د باچا خبرې

تولونه یحیی وردک

Afghanic

Quotations of Badshah Khan

Funded by
Civil Peace Service zfd-giz

Collected by Yahya Wardak

ISBN 978-9936-620-65-0
9 789936 620650
Printed in Afghanistan

زموږ د باچا خبرې

ټولونه **یحیی وردک**

کابل، ۱۳۹۸ ل

اقرأ باسم ربك

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم	زموږ د باچا خبرې
ټولونه	یحیی وردک
خپرندوی	افغانیک
تیراژ	۲۰۰۰
۱، ۲، ۳، ۴چاپ	۲۰۰۸ م، ۲۰۰۹ م، ۲۰۱٦ م، ۲۰۱۹ (۱۳۹۸ ل)
د کتاب پوښ انځور	احمدالله ارباب
چاپځای	سهر مطبعه، کابل، افغانستان
ډاونلوډ	www.afghanic.de/downloads

د غه کتاب د جی آی زیت د سولې لپاره د مدني خدمتونو (GIZ-ZFD)
په مالی مرسته چاپ شوی دی.

© د خپرندویې ادارې او یا راټولوونکی له لیکلې موافقې وروسته
دغه کتاب بیا چاپېدلی شي.

ISBN 978-9936-620-65-0

فهرست

سریزه.................... الف
د دربیم چاپ سریزه .... ج
د لومړي چاپ سریزه .... و
د باچا خان ارمان ۱
اســلام ۱
رښتینی مسلمان ۱
عدم تشدد، یوه نوې عقیده ... ۲
فساد ۲
له تشدد نه ډک دماغ.......... ۲
د قوم ملګرتیا ۳
ډیموکراسي ۳
مشال ۴
خپل کور ودان کړئ ۴
زما د ولس کمی............... ۵
مایوسي ۵
مونږ څه غواړو؟ ۵
کار کول....................... ۶
ظالمان........................ ۶
صبر ۷
د ماشوموالي عادتونه ۸
د حکومتونو نړېدل............. ۸
کامیابي ۹
بُزدل قوم ۹
سخات، خیرات ۱۰
خیرات او ذکات ۱۰
سیالي ۱۰
د انسان کمزوري.....................۱۱
د قومونو راویښول....................۱۱
کمزورتیا ۱۱
خراب عادت ۱۲
د خلکو پېغورونه ۱۲
خپل مذهب، په پردۍ ژبه ۱۳
دا کار کولی شم او دا نه! ۱۳
عزت ۱۴
ټوپک که قلم؟.......................۱۴
قوم او ژبه ۱۵
دعا......................................۱۵
ورور وژنه ۱۶
لار ښوونکی؟ ۱۷
خدایي خدمت.......................۱۷
بد قسمته قوم ۱۷
یهود او فلسطینیان..............۱۸

زمونږ ملک ۱۸
د قوم ترقي ۱۹
بد نصیبه قوم........................ ۱۹
مذهبونه........................ ۱۹
امان الله خان او انقلاب ۲۰
لیډران او قوم........................ ۲۰
د باچاخان لومړنی تقدیر ۲۱
صابران ۲۲
سیاسي شعور........................ ۲۲
قامولي ۲۳
نفاق ۲۳
پښتنو یو شئ!........................ ۲۴
د قام ابادي........................ ۲۵
ښځې ۲۵
خدایي خدمتګاري............ ۲۶
د تحریک مقصد............ ۲۶
اصلي مطلب........................ ۲۷
ستاسې ملک ۲۷
دعا او عمل ۲۸
ترقي........................ ۲۸
زمونږ ملاتړ ۲۹
د ځان خاورې کول ۲۹
د بل لپاره........................ ۲۹
وړیا کتاب ۲۹
د خپل ملک جامې او ژبه...... ۳۰
د هزاري پښتنو! ۳۰
جنګ ۳۰
زمونږ مشر ۳۱
د ملک تباهي........................ ۳۱
بادشاهي ۳۲
خبرې او عمل ۳۲
زمونږ حکومت ۳۳
زما مذهب........................ ۳۳
ښځو ته ۳۴
د قام ښځې........................ ۳۴
پښتنې........................ ۳۵
د جینکو ورکول........................ ۳۵
دوه ملګري ۳۶
د اسلام په نامه بې علمي ۳۶
بدل........................ ۳۷
صبر........................ ۳۷
ویره ۳۸
پټ کار ۳۸
په نورو اعتراضونه........................ ۳۹
د کلي تحریک ۳۹
په کابل کې د هند سفیرته ۴۰

د بل فکر ۴۰
د پاچاخان لیک تره کي ته ... ۴۱
د پاچاخان لیک کارمل ته..... ۴۲
د لړم بچی ۴۲
اندرا گاندي ته پیغام ۴۳
د بد کارو ملگرتیا............ ۴۳
دین او زړه ۴۴
بېځایه مصرف ۴۴
انقلاب............ ۴۴
تشدد او عدم تشدد............ ۴۵
زغم او صبر ۴۶
مسلمانان ۴۶
د جینکو تعلیم او تربیت....... ۴۷
خپله اراده ۴۷
اختلاف رای ۴۸
اخلاقي جرئت ۴۸
د اوسنۍ نړۍ ساتل........... ۴۹
دعا ۴۹
د خدایي خدمتگارۍ قسم.... ۵۰
ابن الوقت کسان............ ۵۰
حق او جمهوریت............ ۵۱
د میدان نه تیښته............ ۵۱
باغواني............ ۵۱
ځان وپېژنئ!............ ۵۲
راشه درشه ۵۲
مذهب ۵۳
وینا او عمل ۵۳
د ظالم ورکول............ ۵۳
اشرف المخلوقات ۵۴
اصلاح او قدرت ۵۴
د انسان کرامت............ ۵۴
نور او مونږ............ ۵۵
بل چا ته، که ځان ته گوته ۵۵
قاعده او قانون............ ۵۵
د ځوانانو کار............ ۵۶
د خپلې کمزورۍ پتهول ۵۶
غني ته ۵۶
رازداري............ ۵۷
د خبرو اثر............ ۵۷
آزادي او آبادي............ ۵۸
د قومونو عزت ۵۸
خپل کور جوړول ۵۸
خپل مدد پخپله کوئ............ ۵۹
احمد آباد جیل ۵۹
د وخت ارزښت............ ۶۰

په قوم مین خلک ۶۰
خواران ۶۰
ښه والی او بدوالی ۶۱
ښه او بد سړی................ ۶۲
بېځایه بحث ۶۲
د تحریک غرض ۶۲
ولي خان ته...................... ۶۳
حساب کتاب ۶۳
غلط فهمي ۶۳
پر وعده وفا ۶۴
د قوم ابادي ۶۴
زمونږ کار ۶۴
د خدای د مخلوق خدمت..... ۶۵
خدايي کار........................ ۶۵
د خلکو بدلیدل ۶۶
اسماني مذهبونه ۶۶
د ملک او مذهب خدمت ۶۷
د امان الله خان ژبه ۶۷
ژبې ته پام ۶۸
انقلاب........................... ۶۹
بد رواجونه ۷۰
قرباني........................... ۷۱
امتحان، گرفتاري، د وطن درد.... ۷۲
ستاسو خدمت ۷۳
اخلاصمن قوم ۷۳
زه خدايي خدمتگار یم ۷۳
مصیبتونه.......................۷۴
د خبرو او د کار قامونه ۷۵
د ښو بدو فرق...................۷۵
رواجي ډوډۍ ۷۵
اثر والا خلق......................۷۵
د خوشال خان دوې خبرې....۷۶
خپل ملک.........................۷۶
د کامیابۍ راز....................۷۷
د فایدې خبره، منافق ۷۷
قومبازي ۷۸
زمونږ ملایان......................۷۸
شپون ۷۸
خپله ژبه...........................۷۹
د خدای د پاره....................۷۹
د قوم وینه........................۷۹
لویه سینه ۷۹
د حق مقابله ۸۰
جدا جدا ځانگې...................۸۰
مدد ۸۰
د قوم او ملک خدمت ۸۱

ساده او وطني جامه ۸۱
زور او ظلم ۸۱
دروغ.................. ۸۲
ازمیښت ۸۳
د بربادۍ وجوهات............ ۸۳
ښکاره کار............... ۸۳
د قانون استعمال ۸۳
سختې فیصلې ۸۳
حرکتونه ۸۴
اجتماعي ژوند ۸۵
دیني استاد.............. ۸۵
نصب العين ۸۶
تعلیم یافته.............. ۸۶
غاصب حکومتونه............ ۸۶
پستي او بلندي ۸۶
وران کور ۸۷
د مذهب منل.............. ۸۷
جنت وطن ۸۷
سیاسي غرض ۸۸
د سرمایه دارو مذهب ۸۸
مذهبي جنگونه ۸۹
سپاهي................ ۸۹
غلامی ۸۹
زما کار ۹۰
د مذهب مطالعه................ ۹۰
مذهب د خدمت نوم دی ۹۰
د بې عزتۍ احساس ۹۱
پر کلتور او ثقافت فخر ۹۱
رحمت او عذاب................ ۹۱
جابر حکمران ۹۲
د دنیا بادشاهان............... ۹۲
تجربه......................... ۹۲
ملایان ۹۲
میراث......................... ۹۳
دلوستلو شوق.................. ۹۳
ورور وژنه؛ کنجوسي ۹۳
نکته چیني................... ۹۳
عزم.......................... ۹۴
د قربانۍ حقیقت................ ۹۴
حکومت کول ۹۴
روزانه کار.................... ۹۵
د غلامانو بچي ۹۵
د انسان فرض.................. ۹۵
زړه ته نږدې؛ چای څښل...... ۹۶
ظاهر بین؛ ځانځاني ۹۶
د خلکو خدمتگار ۹۷

د ناپوهه پوهول ۹۷
د نفاق اور؛ اختیار ۹۸
فتح به زمونږ وي................ ۹۸
خراب ځیز ۹۹
قومي خدمت ۹۹
غلطي نه منل ۹۹
د غلام قوم بچی............... ۱۰۰
وطني جامه..................... ۱۰۰
د ترقۍ اسباب ۱۰۱
نوی شی ۱۰۱
د تعمیر مینه وال.............. ۱۰۱
تباهي ۱۰۱
طاقت او جبر ۱۰۲
د پیرنګیانو چلونه ۱۰۲
اعتماد......................... ۱۰۲
تحمل او صبر ۱۰۳
د ښیګڼې عمل.................. ۱۰۳
زړې طریقې ۱۰۳
تعلیم په مورنۍ ژبه ۱۰۴
ولور؛ بهادر قومونه............. ۱۰۴
تعلیم یافته؛ تغیر ۱۰۵
د ناکامۍ غم ۱۰۶
کنډواله کورونه ۱۰۷
زمونږ تاریخ ۱۰۷
د هند دروازه ۱۰۸
واقعی مسلمان ۱۰۸
اسلام ۱۰۹
ستره هیله........................ ۱۰۹
ستخی که هوسا ژوند؟......... ۱۱۰
خوښه او زور ۱۱۰
د عدم تشدد عقیده ۱۱۱
د پیغمبر وسله ۱۱۲
پېژندنه ۱۱۲
د ژوند بدلون..................... ۱۱۲
د ګاندي پرېکړه ۱۱۳
د پیغمبر درسونه................ ۱۱۳
د آزادۍ هڅې ۱۱۳
د قوم ضرورت، دعا ۱۱۶
کرونولوژي....................... ۱۱۷
عکسونه.......................... ۱۲۳
ماخذونه ۱۳۳
نور کتابونه ۱۳۵
افغانیک ۱۳۸
د I. چاپ انګلیسي سریزه ۱۴۱
د III. چاپ انګلیسي سریزه.... ۱۴۳
د IV. چاپ انګلیسي سریزه ... ۱۴۵
انګلیسي ابسترکت ۱۴۶

سریزه

ګرانه لوستونکیه!

غفار خان یوه پېړۍ مخکې ژوند کاوه، خو د هغه افکار او کارونه زموږ د ټولنې د نن او راتلونکي لپاره با ارزښته او حتی له پرون ورځې څخه لا مهم ښکاري.

غفار خان او ګاندي وکولای شول چې د تاوتریخوالي له مبارزې پرته د هند نیمه قاره ازاده کړي او همدارنګه یې د هندوانو او مسلمانانو په یوځای کولو کې مهم رول درلود. د عبدالغفار خان کتابونه په دې وروستیو کلونو کې په انګلیسي، ترکي، عربي، الماني او ایتالوي ژبو چاپ شوي دي او په نړیوالو مطبوعاتو کې تل د نوموړي یادونه کېږي.

پاپ فرانچسکوس د ۲۰۱۷ کال د سولې په پیغام کې داسې وویل:

»د عدم تشدد واقعي او قاطع کړنو لویې نتیجې منځته راوړې، د مهاتما ګاندي او غفار خان کامیابۍ نه هېرېدونکې دي.«

زموږ په ګران هېواد افغانستان کې زموږ د خلکو د بدبختۍ، فقر او په وروستیو څلوېښتو کلونو کې د ورانۍ یو اساسي لامل تاوتریخوالی دی.

کېدای شي د غفارخان له نظریاتو او کړنو څخه د جنګ، خشونت او اوسنیو ستونزو په حلولو کې الهام واخلو او له هغو څخه په ګټه اخیستنې سره سولې، سوکالۍ او د یو بل تر څنګ اوسېدو ته یو قدم نیږدې شو. همدا دلیل دی چې زه د غفار خان د کتابونو په خپرولو، ژباړه، چاپ او زیاتولو کې هڅه او کوښښ کوم.

په دې برخه کې د نوموړي اتوبیوگرافي *«زما ژوند او مبارزه»* په یو وخت کې په پښتو او دري ژبو د کابل پوهنتون د ملي تحقیقاتو او پالیسی مرکز (NCPR)او د جي ای زیډ د سولې لپاره د مدني خدمتونو (GIZ-ZFD) په مالي ملاتړ په ۲۰۱٦ کال کې چاپ شو.

دغه کتاب (*زمونږ د باچا خبرې*) چې اوس ستاسې په لاس کې دی، راټولونه یې له مختلفو داخلي او خارجي ژبو څخه ده چې جی ای زیډ د سولې لپاره د مدني خدمتونو موسسې لخوا چاپ شوی.

یو کال مخکښې همدا کتاب د یادې موسسې په مرسته په دری ژبه (سخنان ناب غفار خان) هم چاپ شوی دی.

د جی ای زیت د سولې لپاره د مدني خدمتونو موسسې (GIZ-ZFD) مسوول او هڅاند ځوان ښاغلي عبیدالله تنها څخه مننه کوم چې د دې اثر په چاپ کې یې مرسته کړې ده.

همدارنگه په پای کې له خپلو همکارانو حکمت الله عزیز، فضل الرحیم بریال او خالد خپلواک څخه مننه کوم چې د دغه کتاب په ایډېټ کې یې همکاري کړې ده .

هیله لرم چې دغه د لویې محتوا درلودونکی کتاب ولولئ، ورڅخه زده کړه وکړئ او زمونږ د خلکو او هېواد لپاره ترې مؤثره استفاده وکړئ.

یحیی وردک، کابل/ بون ۲۰۱۹

د درېيم چاپ سرېزه

۲۰۰۸ کال کې ما د باچا خان خبرې کتابګوټی له بېلابېلو کتابونو او مجلو څخه راټول او د کتاب په ډول په آلمان کې چاپ کړ.

د اړتيا له مخې هماغه کتاب يو کال وروسته په ۲۰۰۹ کال کې کټ مټ په کابل کې په زرو ټوکو کې مينه والو ته وړاندې شو، خو اوس دغه کتاب په بازار کې نه پيدا کېږي او بيا چاپول يې يوه اړتيا ده.

په دغو وروستيو کلونو کې ما د باچا خان نور کتابونه هم ترلاسه او د پخوا په شان مې د دغو کتابونو څخه هم ځينې خبرې نوټ او بيا په دغه کتاب کې ور زياتې کړې، چې په دې توګه د لومړي او دوهم چاپ په پرتله پکې تقريبا دوه چنده زياتوالی راغلی.

سربېره پر دې ما د غفار خان ژوند ليک کرونولوژي هم د کتاب په وروستۍ برخه کې راوړې ده، چې دا به هم لوستونکو ته د ده د ژوند بېلابېلې پېښې او وختونه ورو پېژني.

په افغانستان کې د دېرشو کلونو راهيسې څه ناڅه هره ورځ په خبرونو، ورځپاڼو او رسنيو کې ذکر کېږي چې دلته او هلته چاودنه، جګړه او ځانمرګې حمله وشوه او پکې دومره کسان ژوبل او دومره کسانو خپل ژوند له لاسه ورکړ.

د دغه حالت يو اصلي عامل زمونږ د خلکو په سرونو او زړونو کې د خپلو هيلو، غوښتنو، ټولنيزو او سياسي هدفونو ته د تشدد له لارې رسېدل دي. چې په افغانستان کې د درېيو لسيزو جګړو او افراطي ډلو راتګ يو مهم علت

هم همدا دی.

زموږ باچا سل کاله مخکې دغه حیاتي مسئلې ته متوجه او د هغه د حل لپاره یې عملي گامونه ایښي وو، خو له بده مرغه چې د دومره وخت په تېرېدو سره لاهم ډېر افغانان پخپلو سرونو او زړونو کې د تشدد په موجودیت یا پوه نه دي او یا یې هم د هغه د لرې کولو لپاره هیڅ کوم بنسټیز او عملي گامونه نه دی پورته کړی.

د ترکیې د مذهبي چارو ریاست (دیانت) *مشرپروفیسور ډاکتر محمد گورش* وایی: *«د مسلمانانو تر ټولو لویه ستونزه دا ده، چې دوی نه شي کولای د خپل دین او ورځنی ژوند ترمنځ صحیح رابطه تینگه کړي، ډېر اسلامي مشران او عالمان د دې پر ځای چې ستونزې حل کړي، دوی پخپله ستونزې جوړوي.»*

له بده مرغه افغانان، نور مسلمانان او هم نور خلک د باچا خان د فکر او عمل څخه بې خبره دي. غفار خان سل کاله مخکې افغاني او اسلامي ټولنه ډېره ښه تحلیل، تشخیص او پېژندلې وه او په تداوي کې یې عملي او بریالي گامونه اخیستي وو.

باچا خان ټول ژوند د خپلو خلکو د ستونزو په حل کولو کې جد و جهد کړی دی. ده هر چېرته د سولې، ورورولی، مینې او عدم تشدد غږ پورته کړی دی.

له بده مرغه دا زموږ د مشرانو او زموږ خپله ملامتي ده چې د غفار خان د فکر او جد و جهد نه مو ځانونه نه دي خبر کړي، او د ده لار مو نه ده تعقیب کړې.

هيله مند يم يو څو لوستونکي د ده د آرمانونو، هيلو او کارنامو څخه خبر شي او هغه به ان شاء الله نور هم خبر کړي. د نوموړي په قدمونو به پل واخلي او نور به هم وهڅوي. د دغې هيلې لپاره تاسو قدرمنو لوستونکو ته دغه کتاب رسوم."

زمونږ د باچا خبرې" او د باچا خان د نورو کتابونو له چاپ څخه زمونږ يو هدف همدا د عدم تشدد مسئله ده، هيله مند يم چې ګران لوستونکي به "زمونږ د باچا خبرې" د زړه په سترګو ولولي، ځان پرې پوه کړي، فکر پرې وکړي او پخپل شخصي او ټولنيز ژوند کې ترې ګټه واخلي.

په پای کې له ټولو هغو دوستانو څخه چې د دغه کتاب په دريم چاپ کې يې له ما سره مرسته کړې، لکه هر يو ښاغلي آصف صميم په کامه کې له خپل کتابتون څخه ماته کتابونه راکړي. ښاغلي جاويد کوټوال په ايډيټ کې زما لاسنيوی کړی، د زړه له کومې مننه کوم.

په همدې هيله

ډاکټر يحيی وردک

استانبول، اکتوبر ۲۰۱۴

د لومړي چاپ سریزه

تاسې د افغانستان او سیمې په تاریخ کې داسې یو څوک نومولی شئ، چې ستاسو لپاره سرمشق او د مثال نمونه وي؟

اته کاله مخکې یو ژورنالست د خپلې مجلې لپاره په یوه مرکه کې له ما څخه پورتنۍ پوښتنه وکړه. ★

ما د دې پوښتنې په ځواب کې د عبدالغفار خان (باچا خان) نوم واخیست، که څه هم په هماغه وخت کې ما باچاخان ډېر نه پېژانده او نه مې د ده لیکنې او نه مې ډېر څه د ده په هکله لوستلي وو، هغه هم د مهاتما ګاندي په هکله د کتابونو له لارې، خو په دې وروستیو کلونو کې هر څومره چې زما معلومات او مطالعه د دغه سړي په هکله زیاتېږي، هغومره زما علاقه او مینه ورسره زیاته شوې او لانوره هم ډېرېږي.

زما په نظر د غفار خان د شخصیت لویوالی او ارزښت هم په دې کې دی، چې دی زموږ د خلکو بنسټیزو ستونزو لکه تشدد، بدل، بې تعلیمي، افراط، بېځایه سیالي او پخپل دین ناخبرۍ ته ځیر او له هغو سره یې عملي مبارزه کوله.

څرنګه چې په موږ کې لا هم دغه شیان له منځه نه دي تللي، نو له همدې کبله د باچا خان لارښوونې او ژوند نه یوازې تاریخي ارزښت لري، بلکې زموږ د نن ورځې د ستونزو د حل غوره لار هم ده .

ځکه نو د ده خبرې زما د زړه خبرې هم دي، له همدې کبله دغه خبرې تاسو ته هم وړاندې کوم، کېدای شي چې لږ تر لږه ځینې خبرې به ستاسو د زړونو خبرې هم وي.

★ دغه لنډه مرکه د *Ost-Westliches Journal, 3/2000* کې چاپ شوې ده .

که داسې وي، نو خدای دې وکړي چې په عملي کولو سره یې د خپل ځان، خپلو خلکو او خپل ملک په ګټه ترې کار واخلو.

د دغه کتاب د لیکلو لپاره زه له دغو ښاغلو څخه ډېره مننه کوم، چې خپل کتابونه یې ماته په اختیار کې راکړل: ښاغلی مبارز ځاپی، ښاغلی ډاکټر رمضان سعادت، ښاغلی هدایت الله بنګش ، ښاغلی شاه جهان کاکاخیل .
له ښاغلی محمد رضا خان نه مننه، چې یو زیات شمېر عکسونه یې راکړل او له ښاغلي نسیم صابر څخه هم منندوی یم، چې په لیکدود کې یې زما لاسنیوی وکړ.

زما هیله دا ده چې د باچا خان نورې خبرې او د ده په هکله د نورو خبرې هم راټولې او هېوادوالو ته یې وړاندې کړم.

ډاکټر یحیی وردک
بن ښار، جرمني، نوامبر ۲۰۰۸ م کال

د باچا خان ارمان

زه يو خوب وينم، يو لوی ارمان لرم.

زما د ولس حالت د صحرا د هغو ګلونو په څېر دی چې په صحرا کې زرغون شي، څوک يې غم نه خوري، يو څو ورځې پس مړاوی شي او بيا خاورو سره خاورې شي.

زه غواړم، زما ولس له يو بل سره په غمونو او ښاديو کې شريک وي.

زه غواړم، زما ولس د قام د خوشحالۍ لپاره د برابرۍ په بنياد له يو بل سره اوږه په اوږه کار وکړي. زه غواړم چې دوی خپل ملي رول ولوبوي او الله تعالی او بشريت ته د خدمت له لارې، د نړۍ د نورو ولسونو په قطار کې خپل مناسب ځای ونيسي.

Eknath Easwaren. Nonviolent soldier of Islam ، ۷۷مخ

اســلام

دا زما پخه عقيده او باور دی چې:

اسلام عمل، يقين او محبت دی.

مسلماني بې مطلبه شي، قرآن دا خبره ښه صفا کړېده، چې په يو الله باور لرل او نېک عمل، د انسان د نجات لپاره کافي دي.

ايکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ۱۱ مخ

رښتينی مسلمان

رسول الله (ص) مونږ ته دا سبق راکړو چې هغه کس رښتينی مسلمان دی، څوک چې د الله تعالی د مخلوق د خوشحالۍ او ګټې لپاره کار کوي.
په خدای پاک د عقيدې دا غوښتنه ده چې سړی له انسانانو سره مينه وکړي.

ايکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ۹۹ مخ

عدم تشدد، یوه نوې عقیده؟

زما په خېر د پښتون یا مسلمان لپاره د عدم تشدد د فلسفې خپلول کومه د حیرانتیا خبره نده.

دغه خو یوه نوې عقیده نده.

دا خو څوارلس سوه کاله پخوا د پیغمبر لخوا تل په مکه کې تطبیق شوې او له هغه وخت څخه را پدېخوا د هغو ټولو لخوا په کار اچول شوې، چې ځان له ظلم څخه خلاص کړئ.

خو مونږ هېره کړې وه او کله چې ګاندي جي زمونږ په مخکې واچوله، مونږ فکر کوو، دغه یوه نوې عقیده ده.

Eknath Easwaren. Nonviolent soldier of Islam ،۱۰۳ مخ

بابا: د تشویش خبره نه ده. زه پدې خپه یم، چې ما څومره په وار وار هلته او دلته، تاسو پښتنو ته ویلي دي چې د تشدد سامان مه استعمالوئ.

که ما خوشحالوئ، زما په خبره غور وکړئ.

د ستر خدایي خدمتګار ویاړلي یادونه ۵۹ مخ

فساد

زه دلته د خدايي خدمتګارۍ د تحریک اشاعت له راغلی یم، زما کار اشاعت دی او بیا منل او نه منل ددې خلقو کار دی. پاتې شو فساد، نو زمونږ نظریه د عدم تشدد ده که چرې څوک مونږ سره فساد کوي هم، مونږ ورسره فساد نه کوو.

لالونه مرغلرې، ۱۲ مخ

له تشدد نه ډک دماغ

زمونږ دماغ له تشدد نه ډک شوي دي،

نو ځکه دا خبره په آسانه سره زمونږ په پوهه کې نه راځي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲٦ مخ

د قوم ملګرتیا

مونږ خو د خدای لپاره لګیا یو، د دې قوم خدمت کوو.

که قوم زمونږ ملګرتیا وکړه، نو دوی به آزاد شي او که زمونږ مخالفت یې وکړو، نو دوی به برباد شي.

ولې چې بغیر د قوم له امداد نه مونږ خپل منزل ته نه شو رسېدی.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۳۹ مخ

ډیموکراسي

ولې چې زما دا عقیده وه، چې یو قوم ترڅو پورې اجتماعي طور بیدار او منظم نه شي، ترهغې پورې په هاغه کې سیاسي شعور هم نه راځي. او په کوم قوم کې چې سیاسي شعور نه وي، په هاغه ډیموکراسي نه شي راتللی.

خدایي خدمتګاري، ۱۹ مخ

مشال

پښتانه ډېر مضبوط قوم دی او ګټه کولی شي.

خو په پښتنو کې دوه کمزورتیاوي موجودې دي:

- یو، دا چې بې اتفاقه دي.

- او دوېم دا چې پیسې ته ټینګ نه دي.

که دا دوې کمزورتیاوې ترې ووځي، نو د دنیا هیڅ طاقت پرې غلبه نشي کولی.

پښتون مجله، اتمه ګڼه، ۱۹۹۲ م، پېښور، ۷۳ مخ

پښتون ژوندی قوم دی. خو چې د ژوندي کولو خلق په کې پیدا شي. ترڅو چې په یو قام کې د ژوندي کولو دپاره خلق پیدا نه شي، هغه قوم ژوندی کېدی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۲٦ مخ

خپل کور ودان کړئ

ای پښتنو!

ستاسو کور وران شوی دی. را پاځئ او دا وران کور بیا ودان کړئ!

او دا خبره یاده لرئ چې تاسو له یو باتور نسل سره تعلق لرئ.

ایکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ۴۰ مخ

زما د ولس کمۍ

زما د ولس تاریخ د ګټو او مېړانې له کیسو څخه ډک دی.

ولې دلته کمي هم شته، هغه دا چې د ډېرو قربانیو له ورکولو وروسته هغه څه چې تر لاسه شوي دي، هغه خپلو کې د دښمنیو او ذاتي حسد په وجه بایلل شوي دي.

دوی ته تل پخپلو کې د بې اتفاقۍ په وجه تاوان رسېدلی دی.

بهرنی قوت په دوی بریالی شوی نه دی.

ایا څوک د جنګ په میدان کې د دوی مخه وهلی شي؟

ایکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ۵۵ مخ

مایوسي

زه نه مایوسه کېږم.

مایوسي پر هغو کسانو راځي چې د ځان لپاره کار کوي، څوک چې د خپل غرض او خپل مطلب لپاره کار کوي.

زه خو د پښتون خدمت د خدایي خدمتګار په حیث کوم.

زه به ولې مایوسه کېږم؟

- له باچاخان سره د غني ختک مرکه: حضرت باچا خان، ژوند او فلسفه کتاب، ۳٤۱ مخ

مونږ څه غواړو؟

مونږ یو نوم غواړو، په دې کور کې یوه خونه غواړو او دا هم غواړو چې مونږ پخپله د دې خونې څښتن او جوړوونکي وو.

Rajmohan GandhiGhaffar Khan: non-violent Badshah of the Pakhtuns مخ ۲۴۳

کار کول

له دې ټولو خبرو نه مونږ له سبق اخستل پکار دي او هر کار چې کوو، نو باید چې محض په جوش او جذباتو يې ونکړو، بلکې د هغې پر هر اړخ چې په ښه شان سوچ او غور وکړو.

او که چېرې د هغو لپاره هر قسم قربانيو او تکليفونو ته تيار نه يو، نوبايد شروع يې نه کړو.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸۶ مخ

ظالمان

رښتيا خبره دا ده چې ظالمان بهادران نه وي، ډېر بزدله او بې ايمانه وي.

بهادر سړی هيچېري پر چا ظلم نه کوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸ مخ

صبـر

زه تاسو ته يوه داسې وسله درکول غواړم، چې پـوليس او پـوځ بـه لـه ستاسـو سره څـه کولی نشي.

دا زمــونږ د پيغمــبر وســله ده. دا د صــبر او اســتقلال او پــه نبغــه لاره د تلو وسله ده. د دنيا يو قوت هم د دې طاقت مخه نه شي نيولی.

چې تاسو کله خپلو کليو ته ورځئ، نو خپلو کليوالو ته ووايئ چې دلته يو د الله تعالی پوځ دی، چې وسله يې صبر ده.

خپلو ورونو، تربورانو او کليوالو ته ووايئ چې د الله تعالی په دې پوځ کې شـامل شـئ او په دې لاره کې ټول تکليفونه وزغمئ.

که تاسو صبر خپل کړو، نو تاسو به بريالي وئ.

ايکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ۲۲۳ مخ

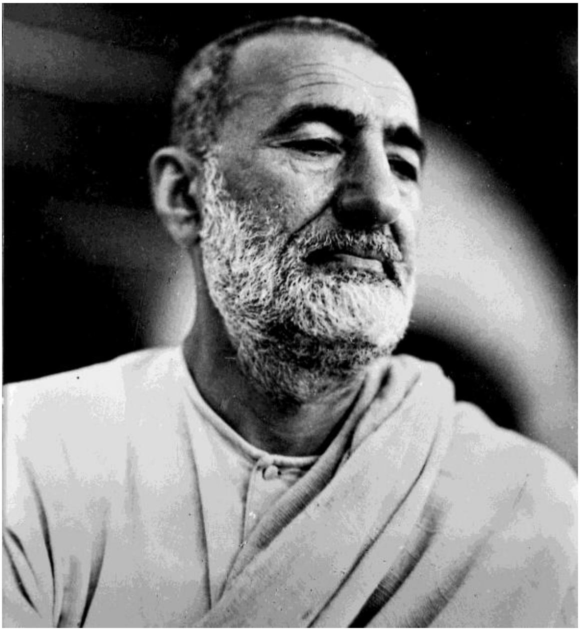

د ماشوموالي عادتونه

په ماشوموالي کې چې څه عادتونه په بچو کې پيدا شي، نو چې بيا غټ شي. بيا هم پکې وي. او په ډېره مشکله له هغو بدو عادتونو نه خلاصېدی شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۱۸ مخ

د حکومتونو نړېدل

زه دلته تاريخ نه بيانوم. صرف دا خبره ښکاره کوم چې د دې څه وجه ده چې پښتون لوی لوی حکومتونه جوړولی شول، خو ټينګولی يې نه شول؟
د دې وجه دا وه چې په پښتنو کې اجتماعي ژوند، قوميت او اتفاق نه ؤ.

زما ژوند او جدو جهد، ۹ مخ

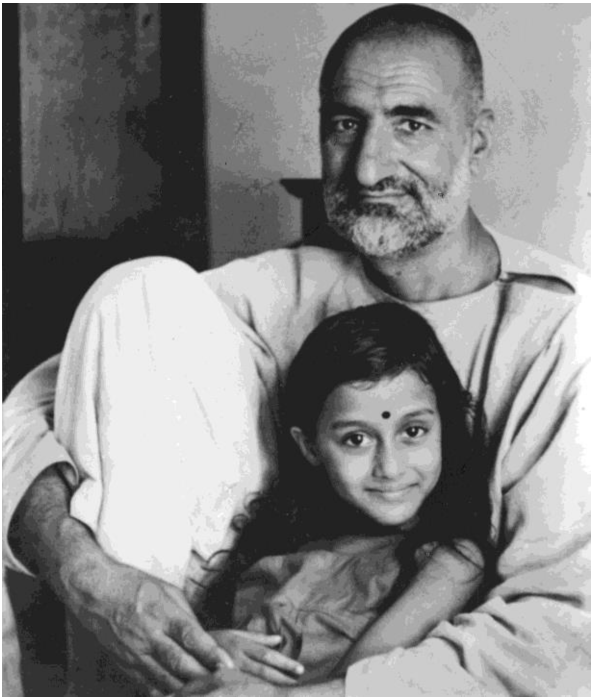

کاميابي

د کاميابۍ لپاره اجتماعي تحريک او قرباني په کار وي. نو د چا په زړه کې چې دا قسم جذبات او احساس پيداکېږي، هغوی له پکار دي چې په قام وگرځي او ځان سره د دې قسم د احساس خاوندان ملگري پيدا کړي او په گډه د ظلم، زياتي او بې عزتۍ مقابله وکړي.

چې په قام کې داسې ډله پيدا شي او قوم تنظيم کړي!

نو کاميابي حاصلېدی شي او هغه قام بيا څوک غلام ساتلی نه شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸ مخ

بُزدل قوم

په دنيا کې د هيڅ يو بُز دل قوم هستي پاتې کېدی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۱۷ مخ

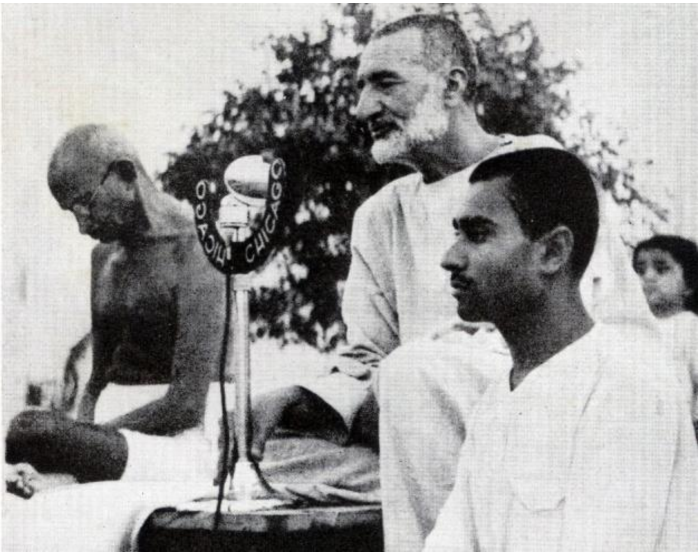

سخات، خيرات

زه د عربو په ټولو ملکونو کې گرځېدلی يم. ما هلته حتی په مکه معظمه، مدينه منوره، نجف او کربلا کې هم چېرې دا د سخات او خيرات طريقه نده ليدلې.

حال دا چې هلته دا طريقه ده چې مړی وشي، خلک خبر شي، بيا جنازه جومات ته راوړي هلته يې جنازه وشي. د دعا نه پس وارثان خپل مړی د ښخولو لپاره مقبرې ته يوسي او نور مسلمانان خواره شي.

دا اسلام خو مونږ ته د عربستان نه راغلی دی، خو خبره دا ده چې دا قسم عادتونه په مونږ کې خود غرضو خلکو پيدا کړل.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۰ مخ

خيرات او ذکات

اسلام چې خيراتونه او ذکاتونه واجب کړي او لازم کړي دي، په هغې کې لوی راز دی، دا چې زمونږ خوږ رسول (ص) وايي چې: صدقه بلا رد کوي.

دا بلا تاسو پېژنئ! دا خو د غريب او امير ترمنځ له نفرت نه بلا ولاړېږي.

نو چې شتمن خلک د بېوزلو پوښتنه وکړي، له هغوی سره د مصيبت په وخت کې مرسته وکړي، نو د غريبانو له خپلو اميرانو سره مينه محبت پيدا شي او د بلا مخه ونيول شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۲ مخ

سيالي

پښتانه خو داسې قوم دی، که يو کلی څه وکړي نو بل کلی د هغوی د سيالۍ نه ضرور هغه کوي.

لالونه مرغلرې، ۱۱ مخ

د انسان کمزوري

انسان هم يو عجيبه څيز دی، څه وخت چې کمزوری شي او همت بايلي، نو بيا د خپلې کمزورۍ او بې همتۍ د پټولو لپاره قسما قسم حيلې او حوالې لټوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸۵ مخ

د قومونو راويښول

پښتون يو ژوندی قوم دی، د قوميت او قربانۍ ماده هم پکې شته، خو راويښول غواړي. قومونه خو تش په کُف او چُف نه رابيداريږي.

د قومونو د ژوندي کولو او بيدارولو لپاره داسې کسان په کار دي چې بې غرضه وي، ديانتدار وي، ايماندار وي او د خدای لپاره د خپل قام خدمت ته تيار وي. چې داسې کسان په کوم قام کې پيدا شي، نو د هغوی په کوښښونو هغه قام کې مينه، محبت، همدردي، وروري او عزيزولي پيدا شي، هغه قام اباد شي.

مونږ بې همتو او خود غرضو خانانو، ملايانو او باباګانو تياري ته کېنولي يو، ځکه خو زمونږ دا حال شو.

زما ژوند او جدو جهد، ٦٧ مخ

کمزورتيا

پښتنو کې دا ډېره لويه کمزورتيا ده چې چېرته لاړ شي او چا سره واده وکړي، نو خپله ژبه ترې پاتې شي.

زمونږ سره په سرحد کې په زرګونو هندوان اوسي، هغوی هغه خپله ژبه هېره کړې نه ده. پنجابي يې هم زده ده او زمونږ ژبه يې هم زده کړې ده.

دا کمزوري صرف په مونږ پښتنو کې ده.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۰۱ مخ

خراب عادت

افسوس په دې دی، چې مونږ سره ځوک ښه سلوک کوي، هغه ته نېغ يو او چې ځوک مو سر په ډنډه وهي، نو هغه ته ټيټېږو او دا ډېر خراب عادت دی.

او مونږ ته د داسې عادتونو پرېښوول پکار دي.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۴۰ مخ

د خلکو پېغورونه

زما خپلوانو او دوستانو ډېر راته ووې، چې ولې پياده ځې، دا خلک به څه وايي؟

مونږ د خلکو د پېغورونو له کبله ډېر غلط کارونه کوو.

ما ورته ووېل: چې زه د خلکو خبرو ته نګورم، کار ته ګورم.

که کار درست وي، خلک چې هر څه وايي زه به يې کوم.

او که کار غلط وي، نو که خلک هر څه وايي، زه يې نکوم.

زما ژوند او جدو جهد، ۱۵۸ مخ

خپل مذهب، په پردۍ ژبه

د هندوانو او مسلمانانو مذهب په بله ژبه کې دی، د هندوانو مذهب په سانسکریت کې دی.

هندوان په هغه نه پوهېږي او زمونږ مذهب په عربي کې دی او مونږ په عربي نه پوهېږو.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸۳ مخ

دا کار کولی شم او دا نه!

نو چې هر کله مونږ خپلې کمزورۍ له خدای نه پټولی نشو، نو پکار ده چې له خلکو نه یې هم پټې نکړو.

او چې کوم کار کولی شو، په جار ووایو چې دا کولی شو او چې کوم کار نشو کولی، په جار ووایو چې دا نشو کولی.

او دا ونه کړو چې یو ښه کار دی، چې زما یو بل ورور لګیا دی کوي یې او هغه کار زه کولی نشم.

نو مونږ له د هغه امداد پکار دی، مخالفت یې پکار ندی.

او پخپله ډله او قوم کې اختلاف پیدا نه کړو او په ځای د ډاډ ورکولو په هغه قسماقسم الزام ونه لګوو او هغه ته مشکلات پیدا نکړو.

زما ژوند او جدو جهد، ۲۸۷ مخ

عزت

د هر سړي خپل عزت پخپل لاس کې دی.

او که هر سړی خپل خواهشات او ضروريات قابو کړي، نو همېشه به ارام، خوشحاله او عزتمند وي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۰۰ مخ

ټوپک که قلم؟

نن ورځ د پښتنو لپاره د ټوپک ضرورت نشته دی، بلکې د قلم ضرورت دی. ولې چې زمونږ د ملک آزادي به په ټوپک نه وي، بلکې په قلم به وي.

باچا خان ليکونه، لومړی برخه، ۴۳ مخ

قوم او ژبه

حقیقت دا دی، چې دغه وخت په پښتو کې هېڅ نـه وو او نـه پښـتو د چـا یـاده وه او پښتون قوم دومره ناپوهه، نادانه ؤ چې دا خپله ژبه ورته سپکه ښکارېده او چـې کـوم قوم ته خپله ژبه سپکه شي، نو هغه سپک شي
او چې خپله ژبه ترې ورکه شي، نو ورک شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۳۴ مخ

د هزارې خلق پښتانه دي، خو ژبه ترې ورکه شوې ده.

لالونه مرغلرې، ۱۲ مخ

دعا

مونږ چې ځان ته مسلمانان وایو او پښتانه یو، مونږ دا خپل پښتون مسلمان ورور وژنو، شرموو او مخبري پرې کوو.
دعا وکړئ، چې مونږ له خدای پاک پوهه او علم راکړي.
او زمونږ په زړونو کې الله تعالی مینه او محبت، ورورولي، عزیزداري، قامولي او اتفـاق پیدا کړي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۱۷ مخ

ورور وژنه

ای پښتنو ورونړو!

یو کافر خپل کافر ورور نه وژني.

تاسو چې ځان ته مسلمان وایئ، بیا ولې یو پښتون بل پښتون وژنئ؟

او نه چېرې یو فرنگی پخپل قوم مخبري کوي او د هغوی ملگرتیا کوي او نه چېرې یو هندو د خپل هندو برخلاف نا حقه او د دروغو شاهدي ورکوي.

او نه د خپل هندو ورور د شرمولو او د بې عزتۍ کوشش کوي.

خو ای پښتنو ورونړو! بیا ولې تاسو په ناحقو شاهدیو د یو بل بې عزتي او شرمولو پسې روان یاست؟

لږ خو له خدای نه ووېرېږئ او شرم وکړئ.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۱۶ مخ

لار ښوونکی؟

خلک وايي پښتون ترقي ونه کړه، په ورانو لارو روان شوی دی، لېکن حقيقت دا دی چې پښتنو ته چا سمه لار ښودلې ده؟

چا له ورانو نه منع کړي دي او دوی منع شوي ندي؟

هی افسوس! د نورو قومونو پشان د دوی غمخور نشته.

د دوی شپون نشته، ځکه خو يې شرمښان خوري او ماتوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۱۷ مخ

خدايي خدمت

مونږ پښتانه خدايي کار او خدمت هغه کار او خدمت ته وايو، چې بې له کومې تمې، غرض او اُجرت نه د خدای لپاره کېږي او خدای خو خدمت ته ضرورت نلري، د خدای د مخلوق خدمت د خدای خدمت دی.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۵٦ مخ

بد قسمته قوم

هغه قوم په دنيا کې ډېر بد قسمته وي، چې په هغوی کې داسې خلک پيدا شي چې پخپله خو د قوم او ملک د خدمت لپاره تيار نه وي، خو چې څوک پکې د خدمت پاره پيدا شي، نو هغوی خدمت ته نه پرېږدي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۰۰ مخ

يهود او فلسطينيان

په فلسطين کې يهوديانو ښکلي ښکلي نوي کلي، ښارونه او باغونه جوړ کړي دي او لګيا دي جوړوي يې، لېکن مسلمانان يې لا هغه شان په غفلت کې پراته دي او امام مهدي صاحب ته په انتظار دي، چې مونږ به پخپله څه نکوو، هغه به راشي او هغه به راله هرڅه وکړي.

دوی دومره بې علمه او بې خبره دي چې امام خو پرېږده چې پيغمبر راغلی دی او خپل قوم ورسره ملا تړلې نده، نو پيغمبر کامیابه شوی ندی.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۲۷ مخ

زمونږ ملک

دا ملک خدای مونږ له راکړی دی او دغه شان خدای هر يو قوم له يو ملک ورکړی دی.

د دې لپاره چې هغوی او د هغوی بچي پرې آباد شي.

ملک خو زمونږ دی خو اختيار يې د بل دی او دغه وجه ده، چې زمونږ بچي وږي تږي او بربنډ دي او مزې پرې نور خلک کوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۰٦ مخ

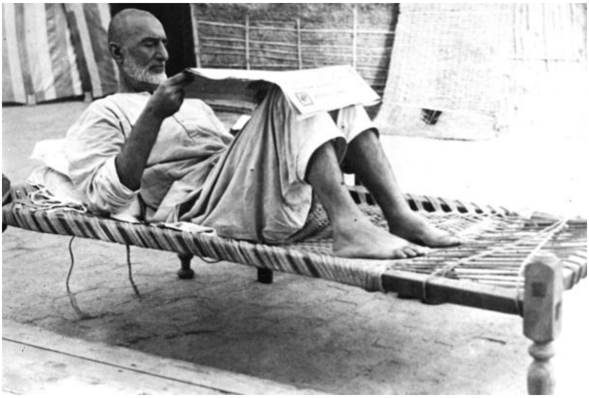

د قوم ترقي

په جېلخانه کې ما د خپل قوم پر حالاتو په ښه شان سره غور کړی ؤ.

زه په دې نتیجه ورسېدم، چې په دنیا کې هیڅ قوم بغیر له خپلې ژبې نه ترقي کولی نه شي او په هغوی کې علوم او فنون پیدا کېدای نشي.

ما دا اراده کړې وه، چې ضرور به یوه رساله په پښتو کې د خپل قوم د پوهولو، د دنیا له حالاتو نه د خبرولو او د خپلې ژبې طرف ته د مایل کولو (مخ کولو) پاره جاري کوم او د دې کوشش به هم کوم، چې انجمن پخپله ژبه کې د بچو لپاره د ابتدایي تعلیم انتظام وکړي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۳۳ مخ

بد نصیبه قوم

ما دې خپل بد نصیبه قوم ته کتل، چې اول خو د دوی د خدمت څوک نه وي او که څوک یو نیم پیدا هم شي، نو څوک د خدمت موقع نه ورکوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۳ مخ

مذهبونه

د ګاندي جي په زړه کې د ټولو مذهبونو یو شان احترام ؤ. هغه به دا ټول مذهبونه حق ګڼل او زما عقیده هم دغسې ده. خدای په قرآن کې وايي: چې ما هر قوم ته له هغوی نه یو هادي لېږلی دی.

زما ژوند او جدو جهد، ٦٨٦ مخ

امان الله خان او انقلاب

په پښتنو کې ډېر بادشاهان تېر شوي دي، لېکن د پښتنو ښځو او نرو چې څومره مينه او محبت له امان الله خان سره ؤ، هغه له بل بادشاه سره نه ؤ.

امان الله خان به وې، چې زه د پښتنو انقلابي بادشاه يم او د هغه دا خبره بالکل رښتيا وه، چې هغه په پښتنو کې يو عجيبه انقلاب پيدا کړو.

انقلاب يو سيلاب وي چې راشي نو اوده خلک يوسي او ويښ ترې فايدې اوچتې کړي.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۴۱ مخ

لېډران او قوم

د کوم قوم لېډران چې زړور وي، هغه قوم کې زړورتيا پيدا شي او چې د کوم قوم لېډران بزدل وي، هغه قوم کې بزدلي پيدا شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۷۲۸ مخ

په دورو کې د باچا خان لومړنی تقریر

پښتنو ورونړو! مونږ ستاسو وروڼه يو، ستاسو خدمتگاران يو، ستاسو خدمت له راغلي يو.

راځئ دا خپل وران کور جوړ کړو!

تاسو لږ دې دنيا ته وگورئ. که علم مو نشته، نو سترگې خو مو شته. د دنيا خلک او قومونه اسمانونو ته وختل او مونږ په مځکه پاتې شو.

هغوی چې زمونږ په شان بنيادم دي، مونږ ورته لاس نيولی دی، چانه دانې غواړو چانه پيسې غواړو. مونږ له خدای د جنت په شان ملک راکړی دی، د دولتونو او نعمتونو نه ډک دی او زمونږ پکې څه حال دی؟ د جوارو ډوډی، نشته چې په مړه گېډه يې وخورو.

هغوی ولې اباد شول؟ او مونږ ولې پاتې شو؟ هغوی کې وروروليږ ده، قامولي ده او اتفاق دی. په مونږ کې پرې دي، جمبې دي، بغض دی، کينه ده، نفاق دی. دا نن دنيا د قامولۍ دنيا ده. که قوم شوئ، نو دنيا به مو هم آباده شي او آخرت به مو هم.

زما ژوند او جدو جهد، ۳۵۷ مخ

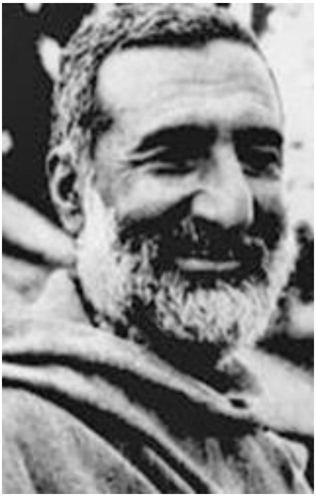

صابران

خدای پاک وايي: چې زما نه امداد په صبر او اتفاق سره غواړئ.

او خدای پاک ويلي: چې څوک زما په لاره کې مړ شي، نو هغه مړ نه دی، ژوندی دی، خو تاسو پر دې نه پوهېږئ. او خدای پاک وايي: چې زه د صابرانو ملګری یم.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۱۱ مخ

سياسي شعور

سياسي شعور په يو قوم کې له اسمانه نه راځي.

او چې په کومو قومونو کې د سياسي شعور خلک پيدا شي، نو پخپل قوم پسې وګرځي، په هغوی کې سياسي شعور پيدا کړي.

مسلمانان ډېر ښه قوم دی، خو په هغوی کې داسې خلک تر اوسه پورې پيدا شوي ندي. تاسې د هندوانو او مسلمانانو دې لېډرانو ته فکر وکړئ.

د هندوانو مشران او لېډران قوم پرست دي.

خو د مسلمانانو مشران او لېډران، خان بهادران او خان صاحبان وي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۲۷ مخ

قامولي

ای وروڼو! نن د قامولۍ دنیا ده. تاسی وینئ چې په کومو قومونو کې قامولي او ورورولي راغلي ده، نو هغه آسمان ته وختل او اباد شول. دا مونږ هم یو قوم یو، نو مونږ ولې پاتې شو؟

دا مونږ ځکه پاتې شو، چې مونږ کې قامولي، ورورولي، مینه، محبت او اتفاق نشته، نو زه تاسو له ځکه راغلی یم، چې تاسو زما قام یاست، خو تاسو خپله ژبه، پښتونولي، تمدن او ټول څیزونه پرېښي دي، تر دې چې لنګونه مو وهلي دي.

د ا هم درته وایم چې یوه مرغۍ له سیل نه جدا شي، نو هغه ورکه شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۳۸ مخ

نفاق

زما یقین دی، چې کوم قوم کې نفاق او ډلې وي، هغه خپل منزل ته رسېدی نشي.

ا و نن چې مونږ غلامان یو، د دې وجه نفاق دی او پرې جنبې دي.

زما د ډله بازو او نفاق نه ډېره کرکه کېږي. *زما ژوند او جدو جهد، ۴۴۷ مخ*

❀

هره یوه ډله د نا اتفاقۍ له وجې ختمېږي. *لالونه مرغلرې، ۲۰مخ*

❀

- ترڅو چې پښتون د غلامۍ طوق له غاړې نه ایستی نه وي، پښتون د دنیا د نورو قومونو د سیالۍ لایق کېدی نه شي. *لالونه مرغلرې، ۱۷مخ*

❀

د غلامۍ نه لوی لعنت بل نه شته. *لالونه مرغلرې، ۲۱مخ*

❀

د غلام هیڅ دین او مذهب نه وي. *لالونه مرغلرې، ۳۰مخ*

پښتنو یو شئ!

مونږ یو قوم یو او د یو بابا اولاد یو.

زمونږ مثال د یوې ونې دی، چې ډېرې څانګې پکې وي، خو مونډه یې یو وي او چې څوک د هغې ونې یوه څانګه پرې کوي، نو د هغې ونې سیورې ته نقصان رسي او که د هغې ونې مونډه وچ شي، نو ټولې څانګې یې وچې شي، نو نن ورځ پېرنګیان لګیا دي، دغه څانګې ورو ورو پرې کوي.

تاسو وېښ شئ! که دغه څانګې ختمې شي، نو ستاسو بچي به نور پاتې نه شي او د سر سیورې به یې ورک شي او که چېرې دغه مونډه وچ شو، نو دغه ټولې څانګې به یې وچې شي، یوه به هم پاتې نه شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۵ مخ

❀

زه تاسو ته وایم، چې دښمن لګیا دی، تاسو ورکوي او په دې کوشش کې دی چې دا مونډه وچ شي.

که له تاسو نه دا مونډه وچ شو، نو بیا به ورک شئ.

پاڅئ!

دا خپل کور جوړ کړئ، دا ببل بېلوالی پرېږدئ، یو قوم شئ.

که یو قوم شوئ، نو ستاسو دنیا به هم اباده شي او اخرت هم.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۶ مخ

❀

زما خو یو پیغام او یوه خبره ده، چې پښتنو تاسو یو شئ، خپل کور جوړ کړئ، دا پرې جمبې، ذاتیات او دشمنۍ پرېږدئ، نو دین به هم ښه شي او په دنیا به هم اباد او اسوده شئ.

لالونه مرغلرې، ۳۵مخ

د قام آبادي

په کوم قام کې چې د خدای لپاره د خدمت خلک پاته نه شي نو هغه قام په دنیا کې چېرې هم ترقي نشي کولای.

او چې په کوم قام کې د خدمت قدر نه وي، هغه ملک چېرې آبادېدلی نشي.

د باچا خان لیکونه، دوهمه برخه، ۴۷ مخ

ښځې

بغیر له ښځو نه یو قوم ترقي نشي کولی.

ولې چې زمونږ د کور او بچو ټول پرورش د هغوی په لاس کې دی.

او زمونږ د ګاډي چې کومې دوه پایې دي، یو سړی او بله ښځه ده.

نو تاسو په خپله خیال وکړئ چې یوه پایه پنچر وي، نو ګاډی به څنګه لاړ شي؟

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۷ مخ

تر کومه وخته چې د یو قوم ښځې رابېدارې شوې نه وي، هغه قوم بېدار شوی نه دی.

لالونه مرغلرې، ۲۰ مخ

خدايي خدمتګاري

خدای ته د خدمت ضرورت نشته، د خدای خدمت د هغه د مخلوق خدمت دی او د خدای مخلوق يوازې مسلمانان نه دي، ټول د هغه مخلوق دي.

که هندو دی، که سک دی، که عيسايي دی، زمونږ فرض له دنيا نه ظلم ورک کول دي او مظلوم د ظالم نه خلاصول دي.

مونږ به د هغه قوم او حکومت مخالفت کوو، چې څوک د خدای پر مخلوق ظلم کوي، که ظالم زمونږ ورور او مسلمان هم وي.

بله دا چې زمونږ خدمت به د خدای د پاره وي، د څه غرض د پاره به نه وي. مونږ له چې څوک څومره تکليف راکوي، زور زياتی راباندې کوي، مونږ به بدل نه اخلو، بلکې صبر به کوو او د هغه سړي، قوم يا حکومت د پوهولو کوشش به کوو.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۷ مخ

هر يو کار چې د خدای دپاره وي، د هغې مخه څوک نيوی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۱۳ مخ

د تحريک مقصد

دا تحريک زمونږ د ورورولۍ او قامولۍ تحريک دی او مونږ دا کوشش کوو چې د ټولو پښتنو يوه ورورولي او قامولي جوړه کړو او د دوی له زړونو نه بغض، کينه، تربګني او دښمني لرې کړو.

چې اتفاق پکې پيدا شي، محبت او همدردي پکې پيدا شي او يو قوم شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۸ مخ

اصلي مطلب

مونږ هم يو قوم يو. مونږ له هم د خپلې آبادۍ او ترقۍ لپاره څه جدوجهد په کار دی او که ټول عمر په نېستۍ او غلامۍ کې پراته يو، نو ورک به شو.

زمونږ اصلي مطلب په قوم کې مينه، محبت، قامولي، ورورولي او اتفاق دی.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۱۰ مخ

ستاسې ملک

ای ورونړو!

که يو قوم شوئ، نو تاسو ته خدای داسې ملک درکړی دی چې له دولتونو او نعمتونو نه ډک دی، خو ستاسو د بې اتفاقۍ په وجه پرې نور خلک مزې کوي او که تاسو يو قوم شوئ، نو ستاسو ملک بل څوک خوړی نشي.

ستاسو دنيا او اخرت به اباد شي او داسې ملک به مو په برخه شي، چې په هغه کې به يو سړی غريب پاتې نه شي، ټول به خانان شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۴۵۸ مخ

دعا او عمل

بې عمله دعا د خدای پاک په نزد نه قبلېږي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۱ مخ

غلامي د خدای لعنت دی او مونږ له دې لعنت نه ځان خلاصول پکار دي او دا به هله وشي چې مونږ کې قامولي، وروروليا، اتفاق او مينه محبت پيدا شي. زه اميد کوم، چې تاسو به زما په دې خبرو غور او فکر وکړئ.
که دې کې يوازې زما فايده وي، نو مه يې کوئ او که دې کې ستاسو د دنيا او اخرت ګټه وي، نو عمل پرې وکړئ چې تاسو آباد شئ او ستاسو بچي آباد شي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۰۶ مخ

ترقي

زما عقيده ده چې يو قوم هله ترقي کولی شي، کله چې د هغه قوم ښځې د سړو سره اوږه په اوږه د قوم خدمت ته ودرېږي.

لالونه مرغلرې، ۲۰ مخ

زمونږ ملاتړ

مونږ د خدای لپاره د خدای د مخلوق خدمت ته ملا تړلې ده.

که تاسو هم د خدای د مخلوق خدمت کول غواړئ او خدای رضا کوئ، نو مونږ سره په خدايي خدمتگارۍ کې زمونږ ملا وتړئ، چې دا دنيا مو هم جنت شي او اخرت کې هم د جنت حقدار شو.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۱۱ مخ

د ځان خاورې کول

کومه دانه چې په پټي کې ځان خاورې نکړي، هغه هم چېرې زرغونه شوېده؟ هغې نه هم چېرې بوټی شوی دی؟ او د هغې نه هم چېرې دانه پيدا شوېده؟

دانې همېشه له هغې دانې نه پيدا کېږي چې ځان خاورې کړي.

باچا خان ليکونه، لومړی برخه، ۴٦ مخ

د بل لپاره

مونږ پښتانه د بل لپاره ولې ښه ښه کارونه کوو خو د ځان لپاره هېڅ نکوو؟

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۵ مخ

وړيا کتاب

زه هيڅ شی، خصوصاً کتاب او اخبار په وړيا توگه نه اخلم.

د ستر خدايي خدمتگار وياړلي يادونه٩٦ مخ

د خپل ملک جامې او ژبه

د شپې د ټول کلي ښځې راجمع شوې، ما او حکیم صاحب ورته تقریرونه وکړل چې: تر کومې پورې چې تاسو قام لپاره ملا تړلې نـه ده، قـوم اوچتېـدی نـه شي او د خپـل ملک د جامو اغوستو وعدې مې ترې واخیستې، چې د خپل ملک جامې به اغوندي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۱۶ مخ

د هزارې پښتنو!

زما دا خبره یاده ولرئ، چې له چا نه ژبه ورکـه شـوېده، هغـه ورک شـوی دی او چاتـه چې خپله ژبه سپکه شوېده، هغه سپک شوی دی.

تاسو خپله ژبه هېره کړېده او تشه ژبه درنه ورکـه شـوې نـده، بلکـې ورسره هغـه پښـتو درنه هم ورکه شوېده.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۱۴ مخ

جنګ

د جنګ په وخت کې آسونه نه تیارېږي.

نو ځان ورته نمونه کړه چې ته روان شوې، دوی هم درپسې روانېږي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۴ مخ

زمونږ مشر

دا تاسو چې زما د بادشاهۍ چغې وهئ، نو چې دا تحریک مونږ شروع کړی دی، دا خو د باچایۍ لپاره ندی چې زه دې بادشاه شم.

او که چېرې تاسو ما بادشاه کړئ، نو اول خو په اسلام کې باچايي نشته او بله دا چې ستاسو به خاورې په سر شي او زما به مزې وي، نو تاسو پوه شئ چې نه ما او نه بل خپل باچا کړئ.

مونږ باچایان جوړول نه غواړو، باچايانو ته مو ضرورت نشته.

زمونږ به یو مشر وي او د قوم په رایه او مرضا او مشوره به وي او هغه سړی به وي، چې هغه نېک او ایماندار او د قوم او ملک خیرخواه وي، تکلیفونه او قرباني او ډېر خدمت يې د قام او ملک کړی وي.

او چې د دې مشرۍ اهلیت او پوهه هم پکې وي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۲۷ مخ

د ملک تباهي

د افغانستا ن جنگ د امریکې او روس جنگ دی، پاکستان د امریکې د مفاداتو لپاره خپل ملک تباه کوي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۱ مخ

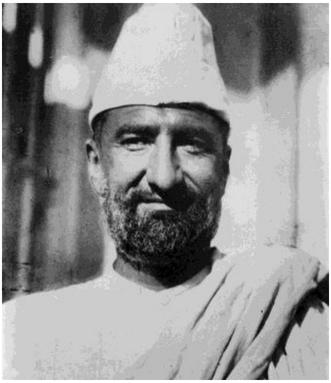

بادشاهي

زمونږ حکومت به د جماعت تابع وي، جماعت به د حکومت تابع نه وي.

بادشاهي خراب شی دی او د قوم او ملک پکې ډېر نقصان دی.

او که چېرې، نن یو باچا هم ښه وي، نو سبا به یې زوی باچا وي، نو څوک ویلی شي چې ګوندې هغه به هم ښه وي او باچایان کله د قوم ترقي غواړي؟

ولې چې هر وخت دا خیال کوي چې که دا خلک پوه شول، نو ما به لرې کړي نو هغه هر وخت د قوم د پوهې په لاره کې خنډونه اچوي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۲۸ مخ

خبرې او عمل

دا خبره زما یاده ولرئ!

چې په دنیا کې کوم قومونه چې خبرې لږې کوي او عمل ډېر، نو هغه قامونه همېشه خپل منزل ته رسېدلي دي.

زه تقریر نکوم. زما په تجویز غور وکړئ!

زما ژوند او جدو جهد،۳٦۷ مخ

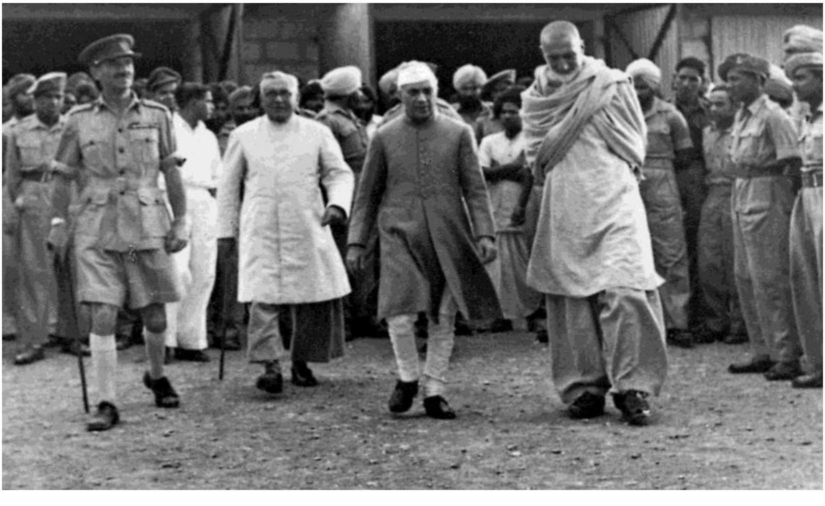

زمونږ حکومت

دا ملک زمونږ د ټولو پښتنو دی، نو مونږ یو سړی نه خان کوو.

زمونږ به کوشش دا وي، چې ټول خانان کړو او داسې حکومت به جوړوو، چې په هغه کې مساوات وي او د ټولو خلکو په کې یو شان خیر او فایده وي.

که پوره وي او که سپوره وي، په شریکه به وي، امن وي، انصاف وي، زمونږ به د ټول قوم یوه جرګه وي او د هغې په خوښه به صدر وي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۲۸ مخ

زما مذهب

زما مذهب ربښتیا، مینه، محبت او د خدای د مخلوق خدمت دی.

مذهب همېشه دنیا ته د اخوت او محبت پیغام راوړی دی. د کومو خلکو په زړونو کې چې د بني نوع انسان لپاره رواداري، مینه او محبت نه وي او د کوم سړي په زړه کې چې نفرت، بغض، کینه وي، نو داسې سړی له مذهب نه ډېر لرې وي.

زما ژوند او جدو جهد، ٦٨٦ مخ

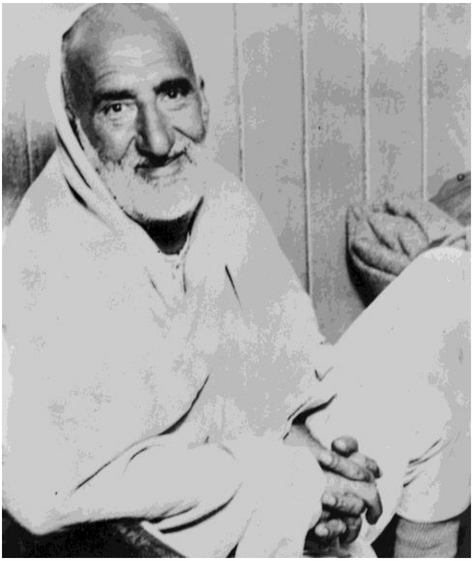

ښځو ته

دا ملک چې څنګه د سړو دی، داسې ستاسو هم دی.

او دا ستاسو چې څنګه خیال دی چې سړي لوی دی او ښځه وړوکې ده، دا په اسلام کې نشته، لویي په عمل کې ده.

که ښځه بااخلاقه، نېکه او پاکه وي، نو هغه لویه ده او که دغه شان یو سړی وي نو هغه هم لوی دی او که دغه شان یوه ښځه بد عمله، بداخلاقه وي، نو هغه وړوکې ده او که یو سړی هم دغه شان وي، نو هغه هم وړوکی دی.

په دې ملک کې ستاسو له مونږ سره یو شان حصه ده.

ښځه او سړی د ګاډۍ دوه پایې دي، که یوه پنچر شي، نو ګاډۍ مخکې تلی نشي.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۳۰ مخ

❀

په دې ملک د ښځو او سړو یو هومره حق دی.

لالونه مرغلرې، ۲۱ مخ

د قام ښځې

د کوم قام ښځې چې بیدارې شي او د ملک د آزادۍ لپاره ملا وتړي، نو هغه قوم څوک غلام نشي ساتلی او هغه قومونه به ډېر زر خپل منزل ته ورسېږي.

قامولي، ورورولي، مینه، محبت او اتفاق نشته.

پیسه چې یو قوم ته خوږه شي، نو هغه بیا اشنایۍ او دوستۍ ته نه ګوري.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۸ مخ

❀

د پښتنو ښځې د نارینه وو نه ذهینې دي.

لالونه مرغلرې، ۴۳ مخ

پښتنې

زمونږ پښتنې ښځې ډېرې پاک لمنې، حياناکې، وفادارې او خدمتگارې دي، زه تل دا هڅه کوم، چې د ښځو له مغزو نه د کمترۍ احساس لرې کړم، ځکه په دوی کې دا احساس خود غرضو او ناپوهو سړو پيدا کړی دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۲ مخ

❀

ښځې په پېروي ډېرې مَېنې وي. چا له يې نه ورکوي او پرې خفه کېږي، ولې چې بيا په کوچو کې نقصان راځي.

لالونه مرغلرې، ۲۲مخ

د جينکو ورکول

هغوی چې جينکۍ په وړوکوالي ورکوي او جينکو له موقع نه ورکوي، چې هغوی په خپله خو ښه باندې واده وکړي او يا يې نه ورکوي. د دې متعلق زما دا رايه ده چې د دې رسم پرېښودل پکار دي او که چېرې ټول خلک يې پرېښودو ته تيار نه وي، نو کم از کم تعليم يافته خلکو له خو پرېښودل پکار دي او هغو له پکار دي، چې له ټولو نه اول خپلو بچو له تعليم ورکړي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۷ مخ

❀

زمونږ په قوم کې دا يوه ډېره د نقص خبره ده، چې هغوی جينکۍ په وړوکوالي ورکوي او جينکو له دا موقع نه ورکوي چې هغوی پخپله خوښه واده وکړي او يا که نه غواړي، نو ندې کوي.

د دې متعلق زما دا رايه ده، چې دا رسم هم پرېښودل پکار دي.

او هغو له پکار دي، چې له ټولو نه اول خپلو بچو له تعليم ورکړي او د هغوی د اخلاقي تعليم او تربيت خاص خيال وساتي.

او څه وخت چې هغوی له سبق نه فارغې شي، نو د هغوی د مرضا مطابق دې په معاملاتو کې له هغوی سره هر قسم امداد وکړای شي.

باچا خان لیکونه، لومړی برخه، ١٦ مخ

دوه ملګري

خدای پاک نر او ښځه د دنیا د ابادۍ دوه ملګري پیدا کړي دي او د بشریت د ګاډي دوې پایې دي، دا ګاډی په یوه پایه نشي چلېدلای.

زمونږ د پښتنو ښځې خو ډېرې پاک لمنې، مینه ناکې او وفادارې دي او ډېرې خدمتګارې دي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۲۰، ۲۱، ۲۲ مخونه.

د اسلام په نامه بې علمي

عجیبه خبره خو دا ده، چې ملایانو د دین په نامه خلک له علمه محروم کړل، پداسې حال کې چې اسلام داسې دین دی چې علم یې پر نر او ښځو فرض کړی دی، خو مونږ داسې بد قسمته قوم یو چې د اسلام په نامه له علم نه پاتې شو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۰ مخ

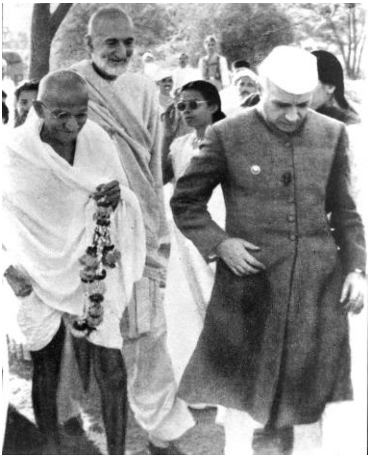

بدل

زمونږ د صبر جنګ دی. مونږ به د وهلو او ښکنځلو بدل نه اخلو. مونږ به صبر کوو او ځان به خدای ته سپارو.

مونږ خدایي خدمتګاران یو، خدای به زمونږ بدل اخلي.

د خپلو زړونو نه خود غرضي او نفاق لرې کړئ، ځکه چې د دې له لاسه برباد شوي یو، ځان کې ښه اخلاق پیدا کړئ.

ولې چې د ښو اخلاقو نه بغیر څوک ترقي نشي کولی.

زما ژوند او جدو جهد، ۵۳۶ مخ

صبر

زمونږ جنګ د عدم تشدد جنګ دی او پدې لاره کې چې هر قسم تکلیفونه او مصیبتونه راځي نو په صبر به یې تېروو. مونږ به له چا نه بدل نه اخلو. مونږ خدایي خدمتګار یو، خدای به زمونږ بدله له ظالم نه اخلي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۹ مخ

وېره

زه پدې نه پوهېږم، چې تاسو ولې له پيرنګيانو نه وېرېږئ، دوی خو ستاسو پشان بنيادم دي، ستاسو په شان يو قوم دی.

تاسو خو پرو جنبو او نفاق تباه کړئ، وېره درکې پيدا شوېده.

د چا په زړه کې چې د خدای وېره وي، نو د هغه په زړه کې د بل چا وېره نه راځي او له چانه نه وېرېږي.

او د چا په زړه کې چې د خدای وېره نه وي، هغه له هر چا نه وېرېږي.

اې ورونړو تاسو په زړه کې د خدای وېره پيدا کړئ!

زما ژوند او جدو جهد، ۵۳٦ مخ

پټ کار

هغه کار چې سړی يې په ښکاره نشي کولی او پټ يې کوي، سړی کمزوری کوي او له خپلو اصولو نه يې وباسي او په سړي کې وېره او بې زړه توب پيدا کوي.

ځومره چې يو سړی خپل خواهشات او ضروريات کمولی شي، هغومره به آرام او خوشحاله وي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۴ مخ

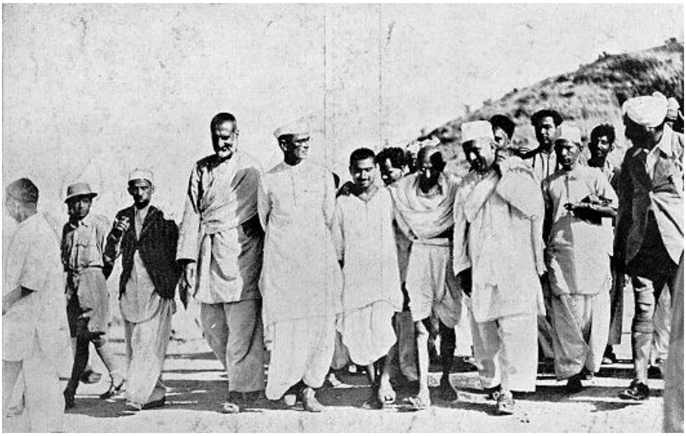

په نورو اعتراضونه

زمونږ کار په چا اعتراضونه او نکته چیني نده.
او دا زمونږ کار ندی، چې په نورو جماعتونو او د هغوی په مشرانو نکته چیني او اعتراض وکړو.
زمونږ کار دا دی، چې مونږ خپل پروګرام خلکو ته پېش کړو، چې مونږ ستاسو پاره دا غواړو او دا کار یوازې نکېږي. دا به هله کېږي، چې تاسو راسره ملګري شئ. ملک ستاسو او زمونږ شریک دی، قوم هم شریک دی او کار هم شریک دی.

زما ژوند او جدو جهد، ٦٥١ مخ

د کلي تحریک

دا تحریک د خدای د مخلوق د خدمت او انسانیت تحریک ؤ.
دې تحریک په مسلمانانو، هندوانو، سکهانو کې د مینې، محبت او خدمت جذبه پیدا کړې وه، چې پخوا یې مثال نه ؤ.
دا تحریک کلیوال تحریک ؤ، مرکز یې هم په کلي کې ؤ، ځکه چې اکثریت قوم په کلي کې اوسي.
د دې تحریک فرق له نورو تحریکونو نه دا ؤ، چې نور تحریکونه له ښارونو نه شروع کېږي او په کلو کې خورېږي.
مګر دا تحریک له کلو نه شروع شو او په ښارونو کې خور شو.

زما ژوند او جدو جهد، ۷۲۹ مخ

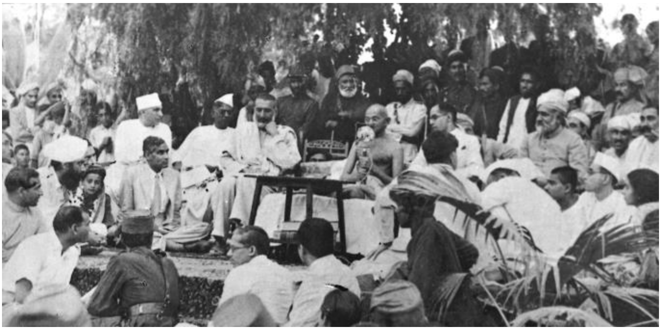

په کابل کې د هند سفير ته

افغانان، پښتانه به هېڅکله کمونيزم يا روسيه ونه مني. دوی به مړه کېږي. څوک چې کولای شي، وطن به پرېږدي.

زه بايد له برژنيف سره خبرې وکړم، زه به هغه ته ووايم: «رحم وکړه».

زه به رېگن ته هم ووايم: «رحم وکړه».

کمونستان نه يوازې خلک، بلکې ونې هم په افغانستان کې له منځه وړي.

انقلاب په يو ظلم باندې اوښتی دی.

سفيره! تاسو ځوان ياستئ، خو تاسو بايد يوه غميزه وپېژنئ. اوس په افغانستان کې داسې غميزه روانه ده. مجاهدين د شپې وژنه کوي، روسي عسکر سهار وژنه کوي.

نتيجه يې دا ده، چې پښتون مري.

Dixit, An Afghan Diary: Zahir Shah to Taliban ۳۰ مخ

د بل فکر

مونږ همېشه پخپل خيال پسې ځو او د بل فکر نه کوو. دا يو لوی کمی دی، مونږ له پکار ده چې همېشه د خدای د مخلوق د تکليف او آرام فکر او خيال وساتو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۵ مخ

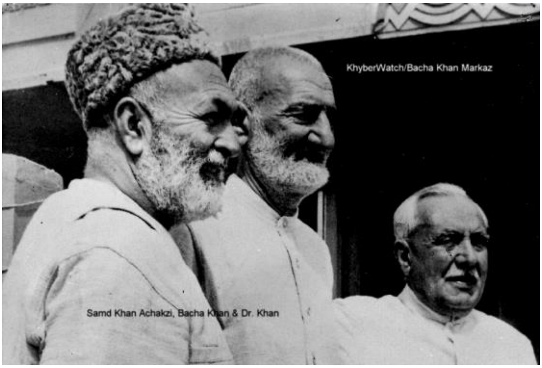

د نور محمد تره کي په نامه د باچا خان لیک

((د نور محمد تره کي په نامه!

وروسته د القابو، دعا، سلام، نېکو هیلو او تعارفاتو...

لېنن چې په روسیه کې انقلاب وکړلو، په لومړیو ورځو کې یې د خپلې پارټۍ لیډران، د حکومت وزیران او ذمه دار کسان ځانته راوبلل، له هغو نه یې جرگه جوړه کړه او ورته یې وویل: تر اوسه پورې دلته بادشاه ناست وه او پدې ملک کې شاهي نظام چلېده، هغوی له خلکو سره بد سلوک کاوه، خلکو د هغه تخته واړوله او اوس پرې بد وایي او زمونږ او ستاسو په راتگ خوشحاله دي، نو مونږ او تاسو باید له دې واقعې نه د عبرت درس واخلو.

خلکو سره ښه وچلېږو، ورته خدمت وکړو او خوشحاله یې وساتو چې د تل لپاره زمونږ شاته ودرېږي.

خیال ساتئ چې مونږ باید داسې ونکړو چې خلک زمونږ د بد چلند، ظلم او ستم په سبب بېرته د هماغو بادشاهانو په ارمان شي دا به هم زمونږ او هم ددې وطن ډېره لویه بدبختي وي.

نور تره کي صاحب!

ته هم دا د خپلې پارټۍ لیډران او د حکومت لوی ذمه وار کسان ځان له وغواړه، هغوی ځان سره کېنوه او ورته ووایه، چې پام چې داسې بد کارونه، ظلمونه او ناروا ونه کړئ چې سبا به بیا هم تاسې پښېمانه یئ او هم به خلک بېرته د بادشاهانو او شاهي نظام په ارمان شي...))

نگاه مختصر به افکار و مبارزات تاریخي خان عبدالغفار خان (باچا خان)، ۸۵-۸۴ مخ

د ببرک کارمل په نامه د باچا خان لیک

((د ببرک کارمل په نامه!

خوږه ببرک کارمله! عمر دې ډېر، پام دې په ښه، روغ جوړ او خوشحاله اوسې.

ته اوس هغه کارمل نه یې چې ما لیدلی وې. ستا خو له دې ملک سره ډېره مینه وه، ډېر محبت او همدردي دې وه، ته خو دې خپل ملک او قوم ته وګوره. اباد شو او که برباد شو. په دنیا کې چې په هر ملک کې انقلاب شوی دی یا کمونېزم راغلی دی، هغه ملک اباد شوی دی، خو مونږ پرې برباد شو. انقلاب بدلون ته وایي، دا انقلاب ندی او نه کمونېزم دی، دا د دوو ډلو په منځ کې جنګ دی. یوې ډلې سره امریکا او بلې ډلې سره روس امداد کوي او له دواړو خواوو نه تباه کېږو مونږ. تا له پکار دي چې ته پدې مسئله غور او فکر وکړې او علاج یې وسنجوې او د خپلې ډلې او قوم سره مشوره وکړې او دا مسئله حل کړې چې پدې وطن کې امن راشي. هم به ستا د نېکنامۍ سبب شي او هم به د قوم د ابادۍ او ترقۍ لپاره میدان هوار شي، که زما خبره دې ونه منله او وخت تېر شي، بیا به ارمان کوې.))

نګاه مختصر به افکار و مبارزات تاریخي

خان عبدالغفار خان (باچا خان)، ۸۶-۸۷ مخ

د لړم بچی

خدای دې پښتون ته د بدۍ وس نه ورکوي او چې وس ومومي، لکه د لړم د بچو په شان خپله مور خوري.

د کامیابۍ لپاره اجتماعي تحریک او قرباني پکار وي.

د ګناه او ثواب پر حقیقت د بېعلمه عالمانو په وجه څوک پوه نشول.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۰ مخ

اندرا ګاندي ته پيغام

ما تا ته په څرګنده توګه تشريح کړل چې ټول افغانان د کمونستانو پر ضد دي.

ما تا ته هم ويلي دي چې په افغانستان کې هيڅ وخت کمونيزم حاکم کېدلای نشي.

که جګړه دوام وکړي، د افغانستان خلک به له منځه ولاړ شي.

ته د نهرو لور يې او هم دې د ګاندي جي او د هغو له ملګرو سره ژوند کړی دی. ته ماته هم د لور پشان يې.

په افغانستان کې ماشومان، ښځې او سړي مري.

ته پخپل زړه کې هيڅ رحم نه لرې؟

Dixit, An Afghan Diary: Zahir Shah to Taliban، ۹۳ مخ

Ghaffar Khan: non-violent Badshah of the Pakhtuns: Gandhi.R، ۲۵۵ او۲۵٦ مخ

د بدکارو ملګرتيا

د بدکارو او بد چلندو خلکو ملګرتيا پکار نده، که هغه زمونږ ورور هم وي، ځکه چې د دوی له لاسه قوم او ټولنې ته نقصان رسيږي او همدا خلک قام تباه کوي.

دا نن چې پښتانه په بدو لارو روان دي، وجه يې دا ده چې مونږ د ښو او بدو فرق نه کوو او نه څوک شته، چې په ښو او بدو مو پوه کړي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۵ مخ

دين او زړه

زمونږ ملک ته اسلام د اسلام په لاره رانغی، د سياست په لاره راغی، د ملک گيری په لاره راغی، د زور او تشدد په لاره راغی.
او په دين کې زور نشته، بلکې هغه د زور مخالف دی.
لااکراه فی الدين، ولې چې د دين تعلق له زړه سره دی او زړه په زور يو شی نه قبلوي، بلکې په پوهه يې قبلوي، نو د دين لار زور ندی، تبليغ دی.

د باچا خان ليکونه، دوهمه برخه، ۷۲ مخ

بېځايه مصرف

زمونږ د پښتنو يوه لويه بد قسمتي او ناپوهي داده چې مونږ په رسمونو او رواجونو کې په زرگونو روپۍ بېځايه خرچ کوو، خو د قام، وطن او اجتماعي ښېگڼو لپاره د يوې پيسې خرڅ کولو ته تيار نه يو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۹ مخ

انقلاب

انقلاب د منډې کار او دومره اسان څيز ندی. انقلاب د سړې سينې کار دی. انقلاب علم او پوهه غواړي. انقلاب عالمان او پوهان غواړي چې له پوهې سره قام وروزي او انقلاب ته يې اماده کړي.
انقلاب يو سېلاب وي چې راشي، نو ويده خلک يوسي او ويښ ترې فايده اوچته کړي.
د انقلابي اصلاحاتو پواسطه دا معاشره پاکېږي او د دغو اصلاحاتو لپاره انقلابي ذهنيت او انقلابي اراده او اخلاص پکار دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۰ مخ

تشدد او عدم تشدد

د تشدد وسله ټوپک ده.

عدم تشدد محبت دی، په خلقو کې محبت پیدا کوي. صبر او همت پیدا کوي. جرئت پیدا کوي.

تشدد په خلقو کې نفرت پیدا کوي، وېره او قهر پیدا کوي او تاسې د اسلام ابتدايي او د مکې زندګي وګورئ، چې هغه خو د تشدد زندګي وه.

او دا څومره لوی صحابه چې په اسلام کې وو او دا لوی لوی کارونه يې کړي دي. هغه ټول مکي وو او عدم تشدد يې پيدا کړی دی.

د باچا خان لیکونه، دوهمه برخه، ۷۲ مخ

باباː خیر دی بچیه! زما په خبرو غور وکړه، له تشدد څخه نفرت او له عدم تشدد څخه محبت پیداکېږي.

پښتانه خو په خپل کور او خپل ورور باندې تشدد کوي، له همدې نه دوی ځانونه تباه کړيدي.

د ستر خدايي خدمتګار وياړلي يادونه ۵۹ مخ

زغم او صبر

در اصل عدم تشدد یو طاقت دی څرنګه چې تشدد یو طاقت دی، د عدم تشدد هم دغه شان فوج دی لکه څنګه چې د تشدد دی، خو د عدم تشدد وسله تبلیغ دی او د تشدد وسله ټوپک دی. عدم تشدد په خلقو کې محبت پیدا کوي، همت پیدا کوي او جرئت پیدا کوي او تشدد په خلقو کې نفرت پیدا کوي او وېره پیدا کوي او بزدلي پیدا کوي. بعضې خلق وایي چې د دفاع دپاره خو تشدد په کار دی، دوی دې ته فکر نه کوي چې تشدد دې وکړو، نو د عدم تشدد لاره دې پرېښوده.

حالانکه عدم تشدد کې خپله دفاع شته. عدم تشدد کې شکست نه شته او تشدد کې شکست شته، څنګه چې د تشدد یو نظام دی دغه شان د عدم تشدد هم مکمل نظام دی. تشدد اسان دی او په دې لاره تلل هم اسان دي او عدم تشدد ډېر ګران دی او په دې لاره تلل هم ډېر ګران دي. یو سړي له د پړق جواب کې پړق ورکول اسان کار دی، خو پړق زغمل ګران کار دی.

لالونه مرغلرې، ۳۰مخ

مسلمانان

مسلمانانو اسلام هېر کړی دی؛ ځکه خو ورور د ورور دښمن دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۱ مخ

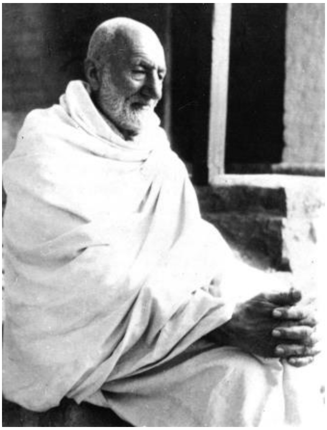

د جینکو تعلیم او تربیت

زما خیال ورځ په ورځ د جینکو د تعلیم او تربیت طرف ته زیاتېږي.

ولې چې زه دا خبره د قوم لپاره خطرناکه ګنم، چې هلکانو له دې تعلیم ورکړی شي او جینکۍ دې له علم نه محرومې پاته شي.

د دې نتیجه به دا وي چې زمونږ هلکان خو به اول له جاهلانو ښځو سره ودونه نه کوي او که چېرې ویې هم کړي، نو اکثر به یې کور سمون نه خوري او همېشه به پکې کش مکش وي.

چې له دې نه زمونږ ملک او قوم ته د یو لوی نقصان د رسېدو اندېښنه ده.

باچا خان لیکونه، لومړی برخه، ۱۵ مخ

خپله اداره

د سرحد ولایت دپښتنو ملک دی او باید پخپله د پښتنو له خوا اداره شي.

د ستر خدایي خدمتګار ویاړلي یادونه ۲۸ مخ

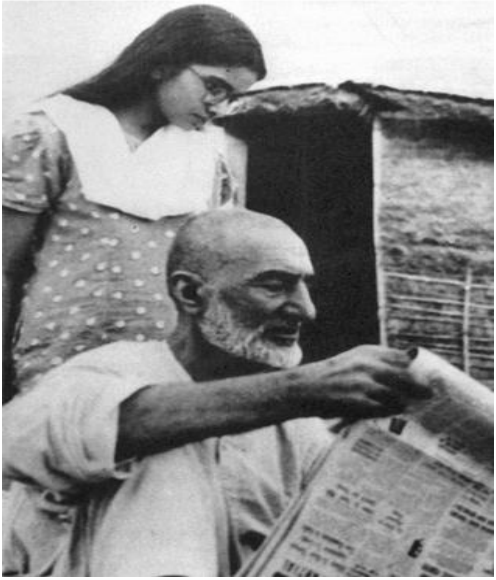

اختلاف راى

اختلاف راى همېشه په خلقو کې وي. اختلاف راى څه بد څيز ندى.

رسول اکرم (ص) خو د امت اختلاف راى ته رحمت ويلى دى. لېکن په موجوده وخت کې زمونږ د مسلمانانو او بيا خاص زمونږ د پښتنو اختلاف راى زحمت دى.

زمونږ له اختلاف راى نه همېشه ذاتيات جوړېږي او د دې ذاتياتو په وجه که چېرې د پښتنو تاريخ وګورئ، نو همېشه تباه شوي او برباد شويدي.

باچا خان ليکونه، لومړى برخه، ۵٦ مخ

اخلاقي جرئت

رسم و رواج پرېښودل ډېر ګران کار دى، خو اخلاقي جرئت غواړي.

د غلطې پراپيګنډې مقابله کول پکار وي، چې سړى پاڅېږي، ملا وتړي او خلق په حقيقت پوه کړي. دا هله کېداى شي، چې د بېغرضو هم خيالو ملګرو مضبوطه ډله وي چې د خلکو اعتماد يې حاصل کړى وي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۴ مخ

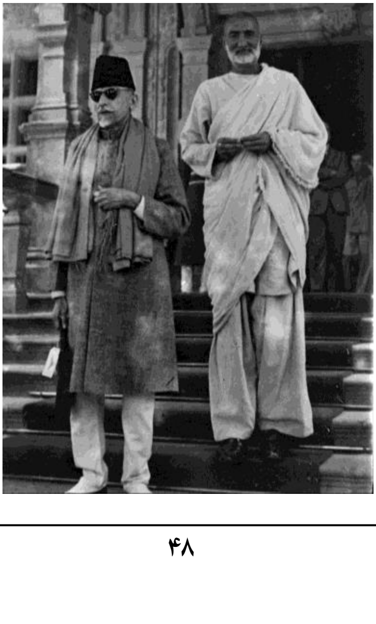

د اوسنۍ نړۍ ساتل

اوسنۍ نړۍ په يوازې صورت يوازې کولی شي چې د اتومي اسلحو له شر څخه د عدم تشدد په پيروۍ ځان وساتي.

نړۍ د ګاندي جي غوندې کسانو ته ضرورت لري چې د دوستۍ، محبت او سولې پيغام له پخوا څخه لا زيات خلکو (نړيوالو) ته ورسوي.

پدې شرط سره، که واقعاً هغوی نه غواړي چې مدنيت او بشريت د نړۍ له مخ څخه ومينځل شي.

Eknath Easwaren. Nonviolent soldier of Islam اووم مخ،

دعا

دعا کوئ چې الله تعالی ماته د خدمت لپاره همت، طاقت او صحت راکړي.

ارشادات ومکتوبات باچه خان، ۴۳ مخ

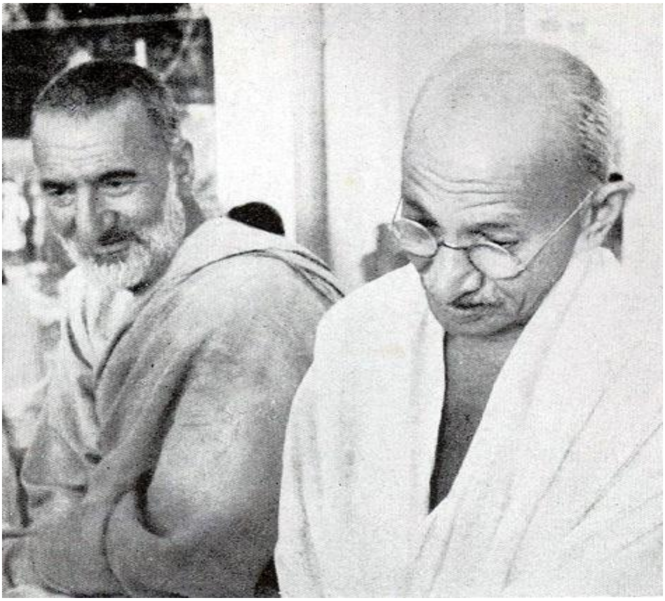

د خدايي خدمتګارۍ قسم

- زه خدايي خدمتګار يم او څنګه چې الله تعالی خدمت ته ضرورت نلري، خو د ده مخلوق ته خدمت، ده ته خدمت دی. زه تعهد کوم چې بشريت ته د الله تعالی په نامه سره خدمت وکړم.

- زه ژمنه کوم چې د تشدد او همدارنګه د بدل له اخيستلو څخه ځان وساتم.

- زه تعهد کوم چې هغه څوک چې پر ما تيری او ظلم کوي، عفوه کړم.

- زه ژمنه کوم چې خپل ځان د تربګنۍ، جدل او شخړې څخه وساتم او په دښمنيو کې ورګډ نشم.

- زه وعده کوم چې د هر پښتون سره لکه ورور او ملګري چلند ولرم.

- زه وعده کوم چې د ټولنيز رسم او رواجونو، دود او دستور پر ضد و نه اوسم.

- زه وعده کوم چې ساده ژوند ولرم، ښېګڼې عملي، د شيطانت او بدو اعمالو څخه ځان وساتم.

- زه ژمنه کوم چې ښه سلوک، خوی او خاصيت ولرم. له ټنبلۍ څخه ځان وساتم او وعده کوم چې د ورځې کم له کمه دوه ساعته اجتماعي (ټولنيز) کار ته وقف کړم.

My Life and Struggle, Autobiography of Badshah Khan as narrated to K.B. Narang, ۹۷ مخ

ابن الوقت کسان

تماش بين، خود غرضه او ابن الوقت کسان په جماعت کې اخيستل نه دي پکار، تحقق پکار وي چې داسې خلک واخيستل شي چې هغوی په حقيقت کې د خپل غرض لپاره نه، بلکې د قام د خدمت لپاره پارټۍ ته راځي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۰ مخ

حق او جمهوريت

امام حسين هم د حق او جمهوريت لپاره راپاڅېدلی و او مونږ هم د خپل حق او جمهوريت لپاره راپاڅېدلي يو. هغه هم مظلوم و او مونږ هم مظلومان يو. هغه هم د ظلم سره د مقابلې لپاره را اوچت شوی وو او مونږ هم د ظلم سره د مقابلې لپاره را اوچت شوي يو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۱ مخ

د ميدان نه تېښته

سياسي قيديانو له په کار دي چې هر يو قدم پخپل خيال اوچتوي او نور څوک مجبوروي نه. مجبور کسان چې رؤ بيامومي، نو د ميدان نه بيا تښتي.

لالونه مرغلرې، ۴۴ مخ

باغواني

هوا خوري اجازت دی. زما مشقت باغواني ده، دا کار زما ډېر خوښ دی، ما له يې يو لوی پټی راکړی دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۳۱ مخ

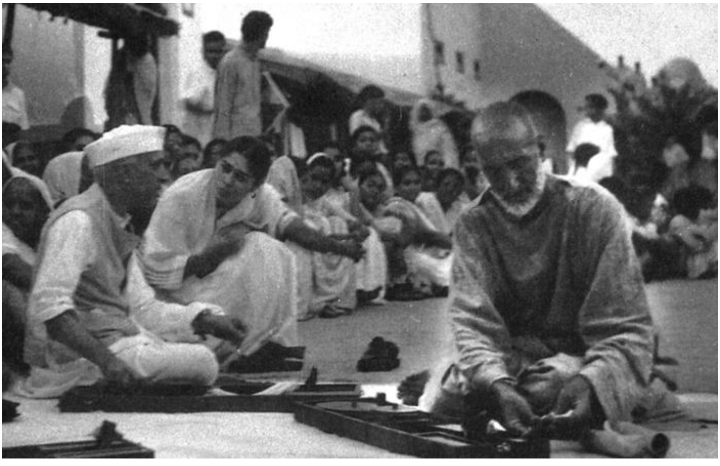

ځان وپېژنئ!

خپل ځان وپېژنئ!

خپل خدای وپېژنئ!

او خپل دوست او دښمن وپېژنئ!

بس نور څه ولیکم؟

الله تعالی دې مونږ ټولو له صبر او استقلال راکړي.

او د خپل مخلوق د خدمت توفیق او طاقت دې راته عطا کړي.

باچا خان لیکونه، لومړی برخه، ۱۲۵ مخ

راشه درشه

دا خدمت پدې نه کېږي چې زه دې ځای پر ځای ناست یم او خلک دې ماتـه راشي. زه هم باید دوی ته ورشم.

د ستر خدایي خدمتګار ویاړلي یادونه۷۳ مخ

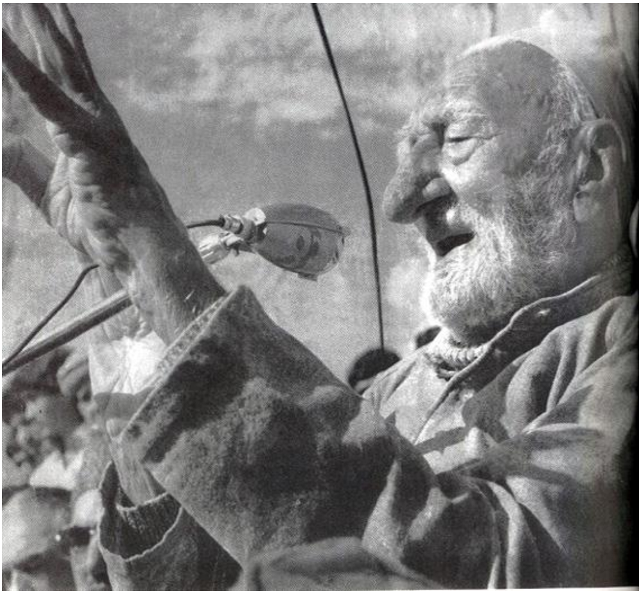

مذهب

د هر يو مذهب د پيروانو دا فرض دی چې د خدای د مخلوق له منځه کرکه او نفرت لرې کړي، مينه محبت پکې پيداکړي او له يو بل سره امداد وکړي، خو مونږ له دې حقيقت نه چا خبر کړي يو؟

په خلکو کې مذهب شته، خو په نوم مذهب دی.

مذهب د نفرت نه، بلکې د مينې او محبت علمبردار دی.

مونږ ته به طاقت خدای پاک راکوي، ځکه چې د طاقت اصل مالک د خدای پاک ذات دی.

په خپل ملک کې له خپل قام سره وږی تږی او په تکليف کې خوشحال يم.

نه په پاکستان دی او نه په اسلام، بلکې د قام او غريب اولس په حق دی.

چې په ځان دې څه پېرزو نه وي، په بل يې هم مه پېرزو کوه.

بله دا چې که په مونږ پښتنو کې يو سړی بدکار وي، نو د هغه ملگرتيا پکار نده.

ارشادات و مکتوبات باچه خان،۷ مخ

وينا او عمل

غني يو عجيبه هلک دی خو مستقل مزاج نه دی، خبرې ډېرې کوي، خو عمل کم.

اميد دی چې ستاسو په توجه به يې اصلاح وشي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۴۷ مخ

د ظالم ورکول

زمونږ فرض له دنيا نه ظلم ورکول دي او مظلوم له ظالم نه خلاصول دي، که ظالم زمونږ ورور او مسلمان هم وي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۴ مخ

اشرف المخلوقات

انسان د خدای په ټول مخلوق کې اشرف ګڼلی شي، نو پدې وجه یې له نور مخلوق نه ذمه داري ډېره ده، خو زه چې دې خپل قوم ته ګورم، ماته په دوی او ځناورو کې فرق نه ښکاري. له دوی سره هم د خپلې ګېډې غم وي او له ځناورو سره هم د خپل کور غم وي، دوی هم بچي راوړي او د خپلو بچو غم خوري او ځناور هم بچي زېږوي او لویوي یې، نو دوی په څه اشرف المخلوق بللی شي؟ دوی هم لکه د ځناورو پشان یو بل وژني.

دوی به هله اشرف المخلوقات وبللی شي چې په دوی کې اجتماعیت وروروليٍ، عزیزولي، مینه او محبت پیدا شي. تش پدې چې نور ځناور په څلورو پښو ګرځي او انسان په دوه پښو ګرځي، اشرف کېدای نشي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۲ -۱۳ مخونه

اصلاح او قدرت

د دومره بهادر او لوی قوم پخپله ژبه کې یو قامي اخبار نشته.

د دنیا تاریخ ګواه دی چې په کوم قام کې داسې اشخاص پیداشي، چې هغوی د خپل قام د اصلاح لپاره پاڅېدلي دي، د اقتدار خاوندانو یې مخالفت کړی دی؛ ځکه چې هغوی خپل اقتدار په خطره کې لیدلی دی. تاسو دې خپل د خدایي خدمتګارو تحریک ته وګورئ، څومره چې په قام کې پوهه راغلې ده، هماغومره د اقتدار د خاوندانو قدرت کم شوی دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۳ مخ

د انسان کرامت

زه خدایي خدمتګار یم، رکشه کې نه ځم؛ ځکه چې سړی یې راکاږي.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

نور او مونږ

دا د دنیا قومونه چې آباد شوي دي، ترقي يې کړې او آسمانونو ته وختل او مونږ چې د هغوی ژوند او اسودگی ته گورو، ورته پسخېږو.

دا زمونږ پشان خلک دي، له مونږ نه بهتر پیدا شوي ندي. خو په هغوی کې ملیت، قامولي، عزتولي، علم، پوهه، مینه او محبت پیدا شو، ترقي يې وکړه

او په مونږ کې دا صفات نشته، په خاورو کې توغږېږو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۴ مخ

بل چا ته، که ځان ته گوته نیول؟

زمونږ په خلکو کې دا یو لوی کمی او نقص دی چې مونږ همېشه د بل د کمزوریو او عیبونو د راوښکلو او لټولو په غم او فکر کې یو او خپلو کمزوریو او عیبونو ته فکر نکوو. پدې وجه خو نن په دنیا کې برباد او نېستمن یو.

د دې پر ځای چې مونږ بل ته گوته نیسو، ځان ته گوته نیول پکار ده او د نورو اصلاح نه ړومبی د ځان اصلاح فرض ده اول ځان دی بیا جهان دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۵ مخ

قاعده او قانون

چې په کوم ځای کې انصاف نه وي او نه څه قاعده او قانون وي، د یو سړي وینا قانون وي، له هغه سره بحث کول څه فایده نلري.

بل هله خوشحالولی شې چې پر ځان تکلیف تیر کړې.

چې یو سړی کار نشي کولی نو هغې ته دې ملا نه تړي او له داسې کولو نه، نه کول بهتر دي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۶ مخ

د ځوانانو کار

ځوانانو ته پکار دي چې هر یو کار شروع کوي، چې په هغو ډېر فکر کوي، د هغې پر ټولو تکلیفونو غور کوي،
که چېرې هغه ټولو تکلیفونو ته تیار وي، نو هله دې هغه کار ته ملا وتړي او که چېرې دا تکلیفونه نشي تېرولی، نو ښه به دا وي چې په کور کې آرام کېني او دعا وکړي؛ ځکه چې د ده دا بزدلي قومي مقصد ته نقصان رسوي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱٦ مخ

د خپلې کمزورۍ پټول

مونږ خو به خپلې کمزورۍ له خلکو نه پټې کړو، خو له خدای نه خو یې پټولی نشو، هغه له به څه ځواب ورکوو؟
نو هر کله چې مونږ کمزوري له خدای نه پټولی نشو نو پکار دي چې له خلکو نه یې هم پټې نکړو او چې کوم کار کولی شو، نو په جار دې ووایو چې دا کولی شم او چې کوم کار کولی نشو، په جار دې ووایو چې دا نشم کولی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱٦ مخ

غني ته

نور کتابونه ترجمه کړه.
ستا کوم مضمونونه، چې په اخباراتو کې شایع شویدي، د هغې تا له مبارکي درکوم.
شکر دی چې ته پخپلو ارادو کې کامیابه شوې، هغوی تاله څه جرئت هم درکوي او کنه؟

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ٦۵

راز داري

مونږ ته پکار نه ده چې له چا نه نفرت وکړو، پکار ده چې له هر چا سره ښه سلوک وکړو، خو دا مه کوئ چې د خپل جماعت خلاف د بل چا ملګري، رازدار او مددګار شئ. مونږ له پکار دي، چې په هر حالت کې د خپل جماعت د خلکو رازدار او مددګار و اوسو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱٦ مخ

۞

هر سړی د خپل راز او ارادې نه خبرول نه دي په کار.

لالونه مرغلرې، ۴۴ مخ

د خبرو اثر

چې سړی خبرې يو شان کوي او عمل يې بل شان وي، نو هغه خبرې په خلکو اثر نکوي. د قومونو ضمانت په يو بل اعتماد او اعتبار دی.

ډيپلوميسي منافقت دی او زه خو منافق نه يم چې په خوله مو يوه وي او په زړه مو بله وي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۷ مخ

۞

د دروغو مزل لنډ وي او تر هغه وخته پورې وي چې رښتيا ښکاره شوي نه وي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۷ مخ

آزادي او آبادي

آزادي د قوم د آبادۍ ذريعه ده. آزادي اسانه خو ابادي گرانه وي. ابادي صرف د خدای لپاره د خدمت په جذبه کېږي.

په مونږ مسلمانانو کې دا لويه کمزوري ده چې خبره اورو، خو تحقق يې نکوو.

ارشادات ومکتوبات باچه خان، ۲۱ مخ

د آزادۍ بوټی د ځوانانو د وينو په اوبه خور لويېږي.

ارشادات ومکتوبات باچه خان، ۱۷ مخ

د قومونو عزت

زه چې تر څو ژوندی يم، زه به په ملک کې د شرافت جمهوريت او د انصاف د حصول لپاره کار کوم.

پښتون د گټې زمری دی، خو د سنبالولو ندی.

د هيچا لپاره خپل اصول پرېښودل ندي پکار.

که د ظالم او مظلوم مقابله راشي نو مونږ به د مظلوم ملگري يو.

په لويو لويو جلسو، جلوسونو او اوږدو تقريرونو کې د قومونو عزت دلېگي(له منځه ځي).

ارشادات ومکتوبات باچه خان، ۲۲ مخ

خپل کور جوړول

که خپل ځان آزادول غواړئ، غريبي لېرې کول غواړئ، بربنډ پټول غواړئ او وږي مړول غواړئ، نو خپل کور جوړ کړئ، دښمني او بې اتفاقي پرېږدئ، دوست او دښمن

کې تمیز وکړئ.

بې تعلیمه خلک د مذهب په نوم ډېر زر دوکه کېږي.

دانې همیشه له هغه دانې نه پیدا کېږي چې ځان خاورې کړي.

له تربیت نه پاتې خلکو نه هېڅ کار مکمل کېدای نشي.

❀

زه د اخلاص او محبت داعي او قائل یم.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۳ مخ

خپل مدد پخپله کوئ

د هندوستان د قومونو د خوارۍ او ذلت وجه همدا ده چې هغوی پخپله کار نکوي، بلکې د نورو په تمه ناست وي. څوک وایي چې امام راتلونکی دی او څوک د اوتار په انتظار کې دی، خو دا بدبخت نه پوهېږي، که چېرې هغوی هم راشي نو بیا خو به هم د هغو خلکو مدد کوي چې څوک خپل مدد پخپله کوي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۳۰ مخ

احمد آباد جېل

احمد آباد کې د ملاقات په وخت کې ما له تا سره د څرخې ذکر کړی وو او مهادیوجي راسره هم دا ذکر وکړو.

او س زه د څرخ لپاره وخت ونښکی (وباسلی) شم، مهرباني وکړئ تاسو زما هغه څرخه یا بله څرخه سره د پوړولي راولېږئ.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۳۲ مخ

د وخت ارزښت

انسان کمزوری دی او د غلطو نه ډک دی چې دی د خپلو کمزوریو احساس ولري او د هغې د اصلاح کوشش وکړي. او د دې لپاره له جېل خانې نه بل ښه او موزون ځای نشته دی. نو پکار دي چې مونږ خپل ځان او ملګري پوه کړو او خپل وخت په عبثو او فضولو خبرو کې ضایع نه کړو او څه لیک زده کړو. جېل خانه کې انتظام شته. څه سبق ووایو، ښه اخلاق، ښه خویونه، صبر او استقامت په ځان کې پیدا کړو. چې د خدای د مخلوق خدمت د خدای د رضا لپاره وکړای شو او په کور کې مینه او محبت پیداکړو.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۳۵ مخ

په قوم مَین خلک

نو اول خو دا خپل کور جور کړئ او که دغه کېدی نشي، نو بیا دا دومره خبره خو زما ومنئ، چې په الیکشن کې د یو بل مخالفت ونکړئ.

زما دا عقیده ده چې په قوم کې داسې ببغرضه، په قوم او تحریک مَېن خلک پیدا شي نو هغه ملک او قوم ابادېږي. خدای دې داسې خلک نور هم پدې قام کې پیدا کړي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۳۹ مخ

خدای پاک دې تاسو ته د خپل قوم او ملک د خدمت لپاره ښه صحت درکړي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۴۲ مخ

خواران

وطن مو خوار دی، تاسو خواران یاست. دا مېلمستیاوې او دا بېځایه لګښتونه ستاسې او ستاسې د وطن له اقتصاد سره سمون نلري، تاسې ځان او وطن ته لږ پام وکړئ.

دستر خدایي خدمتګار ویاړلي یادونه ۴۷ مخ

ښه والی او بدوالی

د هر چا ښه والی او بدوالی د ځان لپاره دی، که چېرې یو سړی ښه شي نو هغه ته به فایده وي، او که چېرې بد شي نو هغه به په تکلیف کې وي.

د قرض عادت ډېر بد دی او بیا د هغه د خلاصي کوشش نه کول ډېر بد دي.

زه در خلاص شوم چې د دنیا سیاحت ته لاړ شو.

میم صاحبې ته څما له طرف نه ډېر سلامونه وایه او ورته وایه چې زه ستا د صحت لپاره دعا کوم.

مریم او تاجو ته زما له طرف نه مینه او محبت، هغوی ته پښتو لیکل او لوستل شروع کړه هغوی او میم صاحبې ته وایه چې دواړه جینکۍ زما دي، پر دوی به زه د غریبانو پښتنو خدمت کوم، زما دوی ته ډېر امیدونه دي، هغوی هم زما دې خبرې منلو ته تیارې دي اوکه نه؟

ارشادات و مکتوبات باچه خان،۴۴ مخ

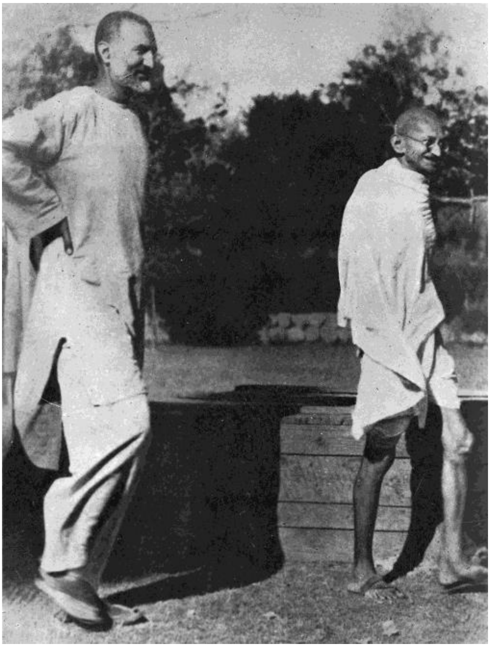

ښه او بد سړی

اوس د مقامي کار کوونکو لپاره پکار دي چې درې ډوله اعتماد پیدا کړي. دا پیدا کېدای شي، خو په خبرو نه، بلکې په عمل باید دا چاره ترسره کړو، که خلک له مونږ سره بد کوي نو مونږ له ښه کول پکار دي، که چېرې یو سړی مونږ سره بد وکړي او مونږ هم د هغه بدو په مقابل کې ورسره بد وکړو نو بیا زمونږ او هغه څه فرق وشو؟ چې څنګه هغه بد، دغه شان زه بد.

خو ښه سړی به هغه وي چې خلک ورسره بد کوي خو دی ورسره ښه کوي او دغه ته به رښتینی خدایي خدمتګار وویلی شي. خدای ته د رسېدو ذریعه د هغه د مخلوق خدمت وي او د هغه خوشحالي د هغه د مخلوق خوشحالي ده.

په ضبطي باندې خپګان وي، زه د هغه پر ځای هغه ته دا خپل قلم ورلېږم، نن سبا د پښتنو لپاره د ټوپک ضرورت نشته، بلکې د قلم ضرورت دی، ولې چې زمونږ د ملک آزادي به په ټوپک نه وي، بلکې په قلم به وي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۴۸ - ۴۹ مخونه

بېځایه بحث

په دنیا کې د یوې خبرې یو ځل ظاهرول پکار دي، که چا ومنله خو ډېره ښه او که چا ونه منله نو بیا په هغه بحث کول پکار ندي، ولې چې د بحثونو تصفیه شوې نده.

یو ځل بیا کارخانې ته لاړ شه او په دې کار کې ښه لیاقت حاصل کړه، خو چې دا ځل لاړ شې نو خپل ځان یو طالب العلم فرض کړه.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۵۱ مخ

د تحریک غرض

دا تحریک په دې غرض شروع شوی دی چې مظلوم د ظالم د ظلم نه خلاص کړي او هرڅوک چې په دنیا کې ظالم وي، که مسلمان وي که هندو وي او که پېرنګی وي.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

ولي خان ته

تا یادوم، ته د خپل صحت او سترګو ډېر خیال ساته.
ستا ناسته دې همېشه د ښو خلقو سره وي او ښه کارونه کوه، د بدو خلقو له ناستې نه ځان ساته. ځان په خپله قبضه کې کړه، هغه خو دې ماشوم دی نه پوهېږي، هسې نه چې په هغه کې هم د غني پشان د فضول خرڅۍ عادت پیدا شي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۵۲ مخ

زما او د ولي خان سوچ یو دی، فرق صرف دا دی چې زه اصلاحي او روحاني سړی یم او هغه سیاسي لېډر دی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۲۲ مخ

حساب کتاب

ازموده را ازمودن جهل است. ته غني ته ولیکه چې ماته دې د ټولو روپو حساب کتاب راولېږي.
د دوی لپاره د میاشتې له څلوېښتو روپو نه زیاتې مه ورکوه او د بل دویمه درجه کرایه.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۵۲ مخ

غلط فهمي

خو نقدې پیسې هغه له په لاس کې مه ورکوه، ولې چې هغه د پیسو په خرڅ کولو نه پوهېږي. زما زړه په دې ډېر خفه کېږي چې غني ماته په خپل خط کې لیکلي چې دروغ د ښو خلقو کار ندی، زه پدې خبره ډېر خوشحاله یم چې ده کومې خبرې اورېدلي دي، هغه په زړه کې و نه ساتلې، بلکې ماته یې ولیکلې او امید ساتم چې د آیندې لپاره به هم چې څه اوري نو په زړه کې به یې نه ساتي، ولې چې له دې نه ډېرې غلط فهمۍ پیداکېږي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۵۳ مخ

پر وعده وفا

زه به میاشت په میاشت د خپل خرڅ د اخراجاتو فهرست درلېږم خو تر اوسه پورې تا خپله وعده پوره نکړه، دا ښه خبره نده، سړی چې وعده وکړي، هغه پوره کوي.
سبق کې کوښښ کوه، فضول خرڅي مه کوه، دروغ مه وایه، له خلقو نه قرض مه اخله، څه چې ستا لپاره مقرر دي په هغې گذاره کوه.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۵۴ مخ

د قوم ابادي

د قومونو د ژوندي کولو او بېدارولو لپاره داسې کسان پکار دي، چې بېغرضه وي، دیانتداره وي، ایماندار وي او د خدای لپاره د خپل قام خدمت ته تیار وي،
چې داسې کسان په کوم قام کې پیدا شي، نو د هغوی په کوښښونو، په هغه قام کې مینه، محبت، همدردي، وروروليي او عزیزولي پیدا شي. هغه قوم اباد شي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۲ مخ.

زمونږ کار

مونږ خدایي خدمتگاران یو. مونږ د مخلوق د فایدې او ارام لپاره پر ځانونو تکلیف تېروو.
زمونږ کار خدمت او نېکي ده، خو خلک چې له مونږ سره هر ډول چلند کوي، مونږ له چا نه د بدلې د اخیستو کوښښ نکوو.
زمونږ فرض بل ته تېرېدنه او صبر دی.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۳ مخ

د خدای د مخلوق خدمت

خدايي خدمتگار ځانته خدايي خدمتگار وايي، لېکن خدای ته د خدمت ضرورت نشته، د خدای خدمت د هغه د مخلوق خدمت دی. او د خدای مخلوق يوازې مسلمانان نه دي، ټول د هغه مخلوق دی که هندو دی، که سک دی، که عيسوي دی.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۵ مخ.

❀

په خدمت کې اختلاف راتلی نشي.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱٦ مخ

خدايي کار

مونږ پښتانه خدايي کار او خدمت هغه ته وايو چې له کومې تمې، غرض او اجرت پرته د خدای لپاره وشي. خدای خو خدمت ته اړتيا نلري. د خدای د مخلوق خدمت، د خدای خدمت دی.

مونږ د خلکو د پوهولو او پکې د مينې، محبت، ورورۍ او قامولۍ د پيدا کولو، د تعليم د شوق د پيدا کولو او د قام نه د غلطو رسمونو او رواجونو د ورکولو او د قامي مدرسو لپاره د مرستو د حاصلولو په غرض کلي په کلي، کور په کور دورې شروع کړې او په خلکو کې مو ژوند او احساس را پيدا کړ. زما له دورو نه پيرنگي ته وېره پيدا شوه.

د خدای لپاره او د خپل مظلوم قوم په خاطر، خپلې سينې له بغضو او کينو نه پاکې کړئ؛ ځکه چې دې شيزونو مونږ تباه کړي او برباد کړي يو.

که چېرې تاسو په رښتيا سره د خپل قوم او ملک زرغونول غواړئ نو د غنم د دانې په شان خپل ځانونه خاورې کړئ؛ ځکه چې تر کومه پورې يوې دانې ځان خاورې کړی نه وي، زرغونېدلای نه شي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ٦ ، ۹ ،۸،۷ مخونه.

د خلکو بدلېدل

حقیقت دا دی چې یوازې قانون د ملک اصلاح نه شي کولای او نه امن قایمولی شي. د خلکو د زړونو بدلولو ضرورت دی، تر کومه چې د خلکو زړونه بدل نه شي، جرمونه نه شي کمېدلای.
د خلکو زړونه صرف د خدایي خدمتګارۍ تحریک بدلولای شي، هر څومره چې دا تحریک خپور شي، هومره به د خلقو په زړونو کې بدلون راځي او لازمي نتیجه به یې په ملک کې امن او امان وي. کله چې په ډلو کې اختلاف پیدا شي، که د هغوی غړي ډېر ښه او زورور خلک هم وي، بېکاره شي او د هغوی توان د یو بل په غورځولو کې مصرف شي. په خدمت کې اختلاف نه راځي، اختلاف له خود غرضۍ څخه پیدا کېږي. زه چې هر څه د خپل ځان لپاره خوښوم، هغه د خپلو ملګرو لپاره هم خوښوم.
زه ډېر وخت خپلو ملګرو ته وایم چې زما په تقریر، تحریر، خبرو، رویه او سلوک کې چې نیمګړتیا وینئ، له هغو نه به ما خبروئ او څه وخت چې هغوی ما له خپلو غلطیو نه خبر کړي، زه له هغوی نه مننه کوم او د هغې د اصلاح کوشش کوم.
له تشدد نه نفرت او له عدم تشدد نه محبت پیداکېږي.
انسان هم یو عجیبه څیز دی، څه وخت چې دی کمزوری شي او همت بایلي، نو بیا د خپلې کمزورۍ او بې همتۍ د پټولو لپاره ډول ډول حیلې او حوالې لټوي.
د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴ مخونه.

اسماني مذهبونه

حقیقت دادی چې دا ټول اسماني مذهبونه د خدای مذهبونه دي او دنیا ته د اتفاق، مینې، محبت او د خدای د مخلوق د ارام او خدمت لپاره راغلي دي.
د هر یو مذهب پر پیرو دا فرض دي چې د خدای د مخلوق له منځ نه کرکه او نفرت لرې کړي او مینه او محبت پکې پیدا کړي. او یو له بل سره امداد وکړي، خو مونږ له دې حقیقت نه چا خبر کړي نه یو.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۱۵ مخ.

د ملک او مذهب خدمت

د ملک او مذهب خدمت هغه سړی کولی شي چې اول خپله اصلاح وکړي، خپل اخلاق درست کړي، خپل اصول وپېژني. څوک چې خپل اصول نه پېژني، اخلاق يې خراب وي، هغه کله د خدای مخلوق ته فايده رسولی شي.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

د امان الله خان ژبه

زه يوه ورځ د امان الله خان ملاقات ته تللی وم. ډېرې خبرې مې ورسره وشوې، په خبرو خبرو کې مې ورته دا ووېل: تا له ترکي درځي، فارسي درځي او نورې ژبې هم درځي خو خپله ژبه نه درځي.

زما خبرو پر هغه ډېر تأثير وکړ او وعده يې راسره وکړه چې زده به يې کړم.

کله چې له افغانستان نه وايستل شو، زه په بمبيي کې د ده ليدلو ته ورغلم نو هلته يې له ما سره په پښتو کې خبرې وکړې.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۲۳ مخ.

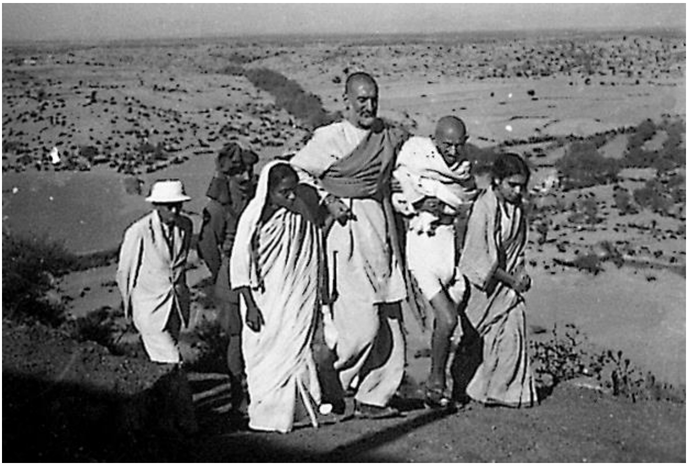

ژبې ته پام

له تعليم يافته کسانو سره به مې چې د ژبې په اړه خبرې کولې، دوی به راته ويل: چې پښتو لا څه ژبه ده؟ په دې کې علم نشته.

ما ويل: چې هلکه دا نورې ژبې خو له اسمانه نه دي راکوزې شوي. د هرې ژبې ويونکو خپلې ژبې ته ترقي ورکړې ده.

پښتنو چې خپلې ژبې ته توجه نه ده کړې، پدې کې د پښتو ژبې څه گناه ده؟ دا خو زما او ستا گناه ده.

چې کوم قوم ته خپله ژبه سپکه شي، نو هغه سپک شي او چې خپله ژبه ترې ورکه شي، نو ورک شي.

د ژبې په هېرېدو کې سړی له خپلو نه پردی شي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۲۴، ۲۵ مخونه.

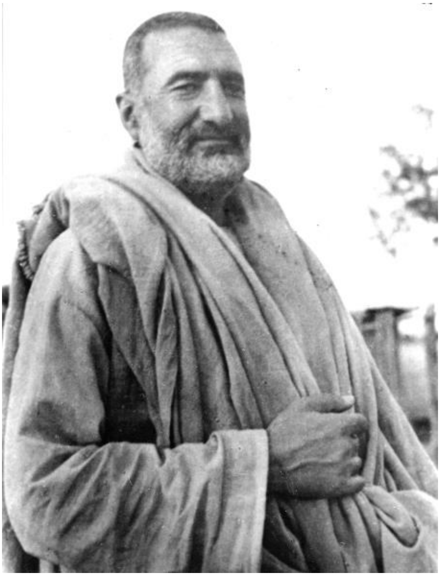

انقلاب

انقلاب د منډې کار او دومره آسان څیز نه دی.

انقلاب د سرې سینې کار دی.

انقلاب علم او پوهه غواړي.

انقلاب عالمان او پوهان غواړي چې له پوهې سره قام وروزي او انقلاب ته یې تیار کړي.

د انقلاب لپاره د اشخاصو ضرورت دی.

پاچاهي خراب شی دی او د قوم او ملک پکې ډېر نقصان دی.

که چېرې نن یو پاچا ښه هم وي نو سبا به یې زوی پاچا وي، نو څوک ویلای شي چې ګوندې هغه به هم ښه وي او پاچاهان کله د خپل قوم ترقي غواړي؟ ځکه چې هر وخت دا خیال کوي چې که دا خلک پوه شول، نو ما به لرې کوي او هر وخت د قوم د پوهې په لاره کې خنډ اچوي.

مونږ پاچاهان جوړول نه غواړو، پاچاهانو ته مو ضرورت نشته، زمونږ به یو مشر وي او د قوم په رایه، خوښه او مشوره به وي او هغه سړی به وي چې د قوم خدمتګار وي.

د خان، غریب او میا ملا فرق به نکوي، داسې یو سړی به وي چې نېک، ایماندار او د قوم او ملک خیرخواه وي. د قام او ملک خدمت یې کړی وي، په دې برخه کې یې ډېر تکلیفونه ګاللي او قربانۍ یې ورکړي وي، نو چې د دا رنګه مشرۍ اهلیت ولري، زمونږ حکومت به د جماعت د حزب تابع وي او جماعت به د حکومت تابع نه وي.

د پښتونخوا ملک زمونږ د ټولو پښتنو دی، نو مونږ یو سړی نه خان کوو، زمونږ کوښښ به دا وي چې ټول خانان کړو او داسې حکومت به جوړوو چې په هغه کې مساوات

وي او د ټولو خلکو پکې يو شان خير او فايده وي.

که پوره وي او که سپوره، په شريکه به وي، امن او انصاف به وي، زمونږ به د ټول قوم يوه جرگه وي او د هغې په خوښه به يو صدر وي.

د خدای لپاره پښتنو!

تاسو يو شئ!

خپل کور جوړ کړئ!

دا پرې، جنبې او دښمنۍ پرېږدئ، نو دين به مو هم ښه شي او په دنيا به هم اباد او سوکاله شئ.

په خدمت کې اختلاف نه راځي، اختلاف له خود غرضۍ نه پيداکېږي.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱ مخونه.

بد رواجونه

زما مطلب د حکومت مخالفت نه دی. زه خو د پښتنو اصلاح کول غواړم چې د دوی دا بد رسمونه، رواجونه، پرې، جنبې لرې شي.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

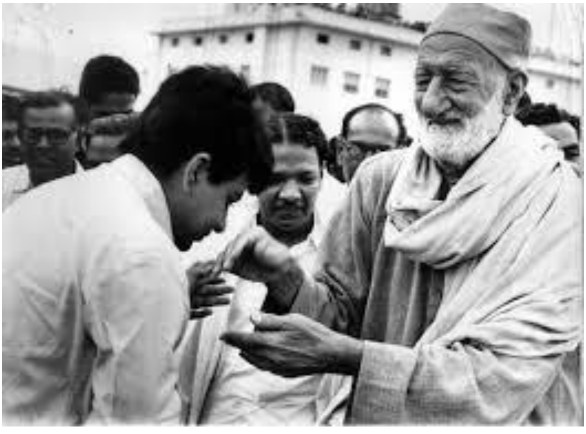

قرباني

تر څو چې په یوه قوم کې د قربانۍ ورکولو مینه او شوق تر انتهایي درجې قوي نه شي، تر هغه پوري د هغه قوم د کامیابۍ تصور نشي کېدای.

زه تاسو ټولو ته د وطن او قوم د ترقۍ لپاره د قربانۍ د شوق او مینې د پیداکېدو سپارښتنه کوم او تر څو چې په مونږ کې د قربانۍ ورکولو طاقت موجود وي، مونږ پښتون قوم هیڅوک هم نشي ماتولی. او زه یقین لرم چې آخر به د پرنگیانو غوندې د پاکستان حکومت هم پوه شي، چې دا ملک د پښتنو دی او حکومت یې باید د پښتنو په لاس کې وي.

دستر خدایي خدمتگار ویاړلي یادونه ۳۰ مخ

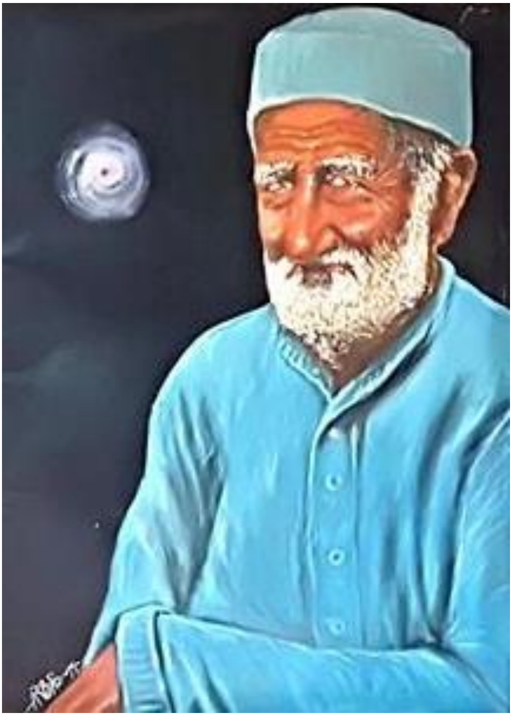

امتحان

نن پر پښتون قام د امتحان ورځ ده. دا د ډېر شکر ځای دی چې دغه قوم پدې امتحان کې لکه د غره غونډې مضبوط ولاړ دی.

که تاسو د ځان بدلون غواړئ او کنه، زمانه اوس بدله شوې ده او وخت هېچا ته نه ګوري نو ځکه زه تاسو ته د دښمنۍ او تربګنۍ کولو پر ځای د مينې او يووالي توصيه کوم او وايم:

تاسې د مسلم ليګ، عوامي ليګ، اسلام ليګ او خدايي خدمتګارۍ د نومونو پر ځای د (پښتون) په کلمه راټول شئ!!

دستر خدايي خدمتګار وياړلي يادونه ۳۱ مخ

ګرفتاري

زه د ګرفتارۍ نه نه وېرېږم؛ ځکه خو حکومت ته رښتيا وايم او څوک چې وېرېږي، هغوی حکومت ته رښتيا ويلی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

د وطن درد

بابا: بچيه! دلته چې ستاسو د سردارانو په سر درد شي، بيا نو لندن ته د علاج لپاره ځي.

عجيبه ده، زه له لندن نه کابل ته د علاج لپاره راځم.

هو! زما بل ډول ناروغي ده، د قوم او وطن درد دی، ګوندې د دې درد درمل دلته ومومم.

د ستر خدايي خدمتګار وياړلي يادونه ۴۸ مخ

ستاسو خدمت

بابا ویل: زه په جسمي لحاظ هم ناروغه یم.
د پاکستان په ۲۳ کاله حکومت کې، زما اتلس کاله په جېل کې تېر شوي دي، ورسره ډېر بېدرکه ستړی یم، دلته به لږ څه دمه هم وکړم. تاسو عزیزانو وروڼو سره به هم وګورم. د وروری، عزیزولی خبرې به درسره وکړم.
ما خو په ټول ژوند کې هلته هغو خلکو ته خدمت کړی دی، تاسې هم زما عزیزان یاست او راباندي حق لرئ، تر دې وروسته به ستاسو خدمت وکړم.
د ستر خدایي خدمتګار وياړلي يادونه۴۹ مخ

اخلاصمن قوم

پښتون قام ته څه ډېره ملامتیا نه شته، دا خوار قوم په زړه ساده او اخلاصمن قوم دی. د خپلو مشرانو سره یې مینه ده. خو هر څوک چې ورله د مشر په نامه را وړاندې شوی دی، نو ددې غریب قوم د ساده ګۍ او سپېڅلتوب نه یې ناجایزه ګټه اخستې ده او چې خپله یې پرې کړې ده، نو بیا یې همداسې لوڅ، بربنډ او بې اسرې پرېښې دي. چا ددې قوم حقیقي غم نه دی خوړلی او نه یې د ژوند سمه لاره ورته ښودلې ده.

خدايي خدمتګاري، ۱۰مخ

زه خدایي خدمتګار یم

تاسو خلک ماته (بابا) وایئ. دا خو ستاسو مهرباني ده، مګر زه مو بابا نه یم، باباګانو خوړلي یاست. زه مو خدمتګار یم، زه خدایي خدمتګار یم.
خدایي خدمتګار هغه دی چې د خدای د مخلوق خدمت د خدای لپاره کوي. څه مزد، اجوره، پیسه یا ټکه له چانه نه غواړي. خدای پاک خو زمونږ خدمت ته ضرورت نلري، د هغه د مخلوق خدمت د هغه خدمت دی.

تاسې د دنیا خلکو ته وګورئ چې د پوهې، کار او محنت په برکت کوم ځای ته رسېدلي دي؟ مګر مونږ؟ مونږ ته له امریکې ښخه د کومک په ډول جوار راځي، مګر هغه هم ترخه وي.

مونږ ته الله پاک د جنت په شان وطن راکړی دی، مګر مونږ د ناپوهۍ، لټۍ، بې اتفاقۍ او تربګنیو په وجه خپل دې جنت وطن نه ځان ته دوزخ جوړ کړی دی.

وږي، تږي، لوڅ، بربنډ، خوار او زار یو، آخر ترڅو؟

د ستر خدايي خدمتګار وياړلي يادونه ۷۰ مخ

زه خدايي خدمتګار یم او د خدای د مخلوق نه نفرت ګناه ګڼم او د خدای خدمت د خدای د مخلوق خدمت دی.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

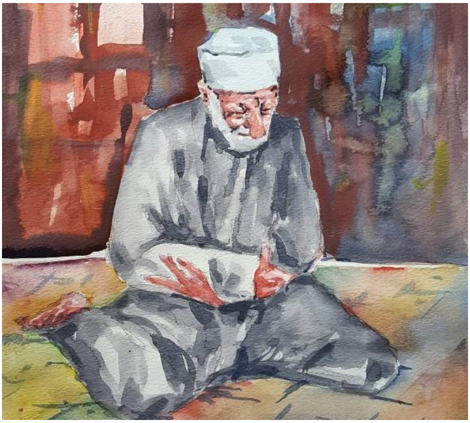

مصیبتونه

په دنیا کې څوک د خدای د مخلوق د خدمت دپاره پاڅېدلي دي، نو په هغه مصیبتونه او تکلیفونه راغلي دي.

لالونه مرغلرې، ۱۳ مخ

د خبرو او د کار قامونه

په دنيا کې په تشو خبرو قامونه اوچتېدی نشي، هغه قامونه چې ډېرې خبرې کوي، هغه زمونږ پشان خوار دي او چې خبرې نکوي او کار کوي هغه اباد دي.
د دنيا نور قومونه هم زمونږ پشان دي، خو هغوی اسمان ته ختلي دي.
پښتون خو لا تشه خبره نشي کولای، کوم قوم چې د بل خبره نشي زغملای هغه قوم په دنيا کې ترقي کولای نشي.

د ستر خدايي خدمتگار وياړلي يادونه۸۳ مخ

د ښو بدو فرق

يو بد عمله سړی چې وينې چې زما په بد عملۍ کې ملاتړ کېږي، نو هغه به ولې د خپلې بد عملۍ نه لاس اخلي او که مونږ د ښو بدو فرق وکړو او لکه چې هر ماسختن په مانځه کې دخدای سره وعده کوو چې (و نخلع و نترک من يفجرک) يعنې څوک چې ستا نافرماني کوي، مونږ به هغوی پرېږدو. کور کلی به ورسره نه کوو. که دا وعده په ځای کړو، پښتون به يکدم بدل شي نو مونږ ته په کار دي چې په دې خبرو هر پښتون پوه کړو او دا خبرې د هر پښتون غوږ ته ورسوو.

لالونه مرغلرې، ۱٦ مخ

رواجي ډوډۍ

زمونږ پښتانه ورونړه په رواجي ډوډۍ زرګونه روپۍ لګوي. خو د قام بنيادي فنډ کې يوه پيسه نه ورکوي، دغه وجه ده چې مونږ د دنيا د تولو قومونو نه وروستو پاتې يو.

لالونه مرغلرې، ۱۷ مخ

اثر والا خلق

يو قام هله د چا اثر قبلوي چې د اثر والا خلق په کې پيدا شي.

لالونه مرغلرې، ۲۵ مخ

د خوشال خان دوې خبرې

د خوشال خان په باره کې دوی ډېرې خبرې وکړې، زه درته وایم تاسې د هغه خوشال له ډېرو خبرو نه یوازې په دوو خبرو عمل وکړئ!

اول دنیا سره مینه او بل د شخصي اقتدار شوق پرېږدئ!

مونږ دې څیز تباه کړو، تاسې که د اسلام تاریخ ته وګورئ، د مسلمانانو خزانې ډکې شوې، شرق او غرب یې ونیو، مګر کله چې په مسلمانانو کې د دولت او پیسو مینه او د شخصي اقتدار شوق پیداشو، نتیجه یې نقاق، خانه جنګي او بربادي شوه.

که د خوشال خان په دغو دوو خبرو مو عمل وکړو نو له دې خوارۍ، زارۍ او بربادۍ نه هم تاسي او هم وطن خلاصېږي، زه د پیسو او اقتدار مخالف نه یم. دیوه قام لپاره دا ضروري څیزونه دي.

ته دې موړ شې، خو چې ستا د غریب او تور سري قوم تعلق ورسره وي.

زه اقتدار غواړم، حکومت غواړم خو د دې لپاره نه چې زه دې حاکم شم.

زه که خوښوم، نو هغه پیسه خوښوم او هغه اقتدار خوښوم، چې د قوم او وطن د خدمت لپاره وي.

د ستر خدایي خدمتګار ویاړلي یادونه۴ ۸ مخ

خپل ملک

هر چا له چې خدای ملک ورکړی دی نو د هغې اختیار د هغې قوم دی. یو مونږ بدقسمته خلق یو، چې ملک زمونږ دی او مزې پرې نور خلق کوي. په کار دي چې مونږ ټول په شریکه ملا وتړو چې خپل ملک ازاد کړو. مونږ به اباد شو او زمونږ بچي به اباد شي.

لالونه مرغلرې، ۱۳ مخ

د کامیابۍ راز

مونږ ټول پښتانه يو. يو قام او يو ورونړه يو. د يو بابا اولاد يو. زمونږ عزت او ذلت يو دی. که چېرې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې حديث عمل وکړو: (چې په ځان دې څه پېرزو نه وي، په بل يې هم مه پېرزو کوه)، نو ډېر زر به کامياب شو.

لالونه مرغلرې، ۱۳ مخ

مونږ له د خپل دود او دستور اصلاح په کار ده. *لالونه مرغلرې، ۲۵ مخ*

د فايدې خبره

دا خو د قوم او ملک دپاره ډېره د فايدې خبره ده، چې ټول قوم په يو سرې متفق شي نو خپل منزل ته ورسي.

خو دې خبرې ته کتل په کار دي چې هغه سړی چې څه کوي، د ځان دپاره کوي او که د قوم دپاره؟ پخپله خوښه کوي که د ملګرو په صلاح؟ که د ځان دپاره کوي او پخپله خوښه يې کوي نو بيا هغه پسې تلل نه دي په کار او دغه ځای ته خلق په خدمت رسېږي، نه چې په مخالفت.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

منافق

زمونږ دا تحريک د رښتياوو تحريک دی. مونږ منافقان نه يو چې په خوله مو يوه وي او په زړه مو بله وي.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

ډيپلوماسي منافقت دی او زه منافق نه يم.

لالونه مرغلرې، ۱۴ مخ

قومبازي

مونږ خو ټول پښتانه يو، که شيعه دی نو هم پښتون دی او که سُني دی نو هم پښتون دی. يو قوم يو او يو مو ملک دی، يو مو خدای دی، يو مو رسول دی. يو مو قرآن دی او حضرت علی رض تاسو هم منئ، مونږ يې هم منو نو بيا دا اختلاف په څه؟
د هر چا لاره بېله بېله ده، خو دا ملک خو مو شريک دی.
د دې ملک خدمت په شريکه په مونږ ټولو فرض دی.

لالونه مرغلرې، ١٤ مخ

زمونږ ملايان

دا په اسلام کې نه شته، بلکې په اسلام کې علم په هر مسلمان او مسلمانې باندې فرض دی. زمونږ د ملايانو د دنيايي علومو او سياست خوا ته توجه نه شته
او زمونږ د دولتمنو خلقو د ديني علومو خوا ته توجه نه شته
نو ځکه مونږ په دنيا هم خوار يو او اخرت به مو هم خوار وي.

لالونه مرغلرې، ١٧ مخ

شپون

غريب پښتون خو د ګډو يو ښه کنډک دی، ولې افسوس دی چې شپون نه لري.
دا ګډې خو هر چاته راغونډېږي، په دې تمه چې دا به زمونږ شپون وي او مونږ به د شرمخانو نه بچ کوي.
ولې چې چا ته راغونډې شي، هم هغه د بدې نه چاره راوباسي د دوی مری پرې کړي.

لالونه مرغلرې، ١٨ مخ

خپله ژبه

پښتون هر څومره که یو بهادر قوم دی خو د ژبې په معامله کې ډېر کمزوری دی. چرته چې لاړ شي نو خپله ژبه پرېږدي. همېشه دوی د بل ژبه قبلوي او خپلې ژبې ته شا کوي.

نو زه تاسو ته وایم چې خپلو بچو ته پښتو زده کړئ، کوشش کوئ چې ستاسو خپلو کې خط و کتابت په پښتو کې وي، د دې مطلب دا نه دی چې نورې ژبې هډو زده کوئ مه، بالکل یې زده کړئ ولې هله چې خپله قومي ژبه پښتو مو زده وي.

لالونه مرغلرې، ۱۸ مخ

دخدای دپاره

پښتنو د خدای دپاره پاڅئ، خپل کور جوړ کړئ، اواز یو کړئ،
خپلې کورنۍ دښمنۍ ورکې کړئ، مقدمه بازۍ پرېږدئ،
ناحقه شهادتونه مه کوئ،
ورور ورور وګڼئ، خپل خپل وګڼئ.

لالونه مرغلرې، ۱۸ مخ

د قوم وینه

د قوم د ازادۍ بوټی د قوم په وینو لوېږي او چې دا بوټی لوی شي نو د دغه سرفروشو زلمو بچي بیا د هغې ونې د سیوري لاندې ناست وي ارام کوي.

لالونه مرغلرې، ۱۸ مخ

لویه سینه

مونږ چې د کوم غرض دپاره ملا تړلې میدان ته راوتي یو، د هغې دپاره د ډېرې لويې سینې ضرورت دی. د هغې دپاره ډېر صبر او ډېره لویه حوصله په کار ده.

لالونه مرغلرې، ۱۸مخ

د حق مقابله

که چرې خدايي خدمتګار په رښتوني معنو کې د خپلو فرضو ادا کولو کوشش وکړي نو د دې ټولو خبرو اصلاح کېدی شي، چې رڼا راشي، نو تياره نه پاتې کېږي. د حق مقابله کې باطل نه شي ودرېدی.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

جدا جدا څانګې

پښتون يو قوم دی، مومند دی که خليل، يوسفزی دی که محمدزی، خټک دی که بنګښ دی، وزير دی که مسعود، مروت دی که بېټنی، غلجی دی که شينواری، دا ټول يو پښتون دی، جدا جدا څانګې دي، مونږ يې يو دی.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

مدد

زما ورونو! که ددې خپل ذليل ژوند د ښه کولو څه ناڅه ارزو لرئ، نو رښتوني خدايي

خدمتګار شئ. خپلو غرضونو ته شا کړئ، نو امید دی، چې خدای پاک به زمونږ امداد وکړي او موږ به پخپلو مقاصدو کې کامیاب شو او که همدغسې په قومي لباس کې خپل ذاتي غرضونه پوره کوو، نو یاد لرئ چې خدای د داسې ذلیل قوم هیچرې مدد نه کوي.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

د قوم او ملک خدمت

خویندو! د قوم او ملک خدمت یوازې په سړو فرض نه دی، په تاسو زنانه وو هم فرض دی.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

ساده او وطني جامه

زما خویندو او میندو! که تاسو په ساده او وطني جامه صبر وکړئ، نو ستاسو نارینه وو ته به ډېره فایده ورسي. د قرض نه به خلاص شي او عمر به یې د عزت شي. دا به ستاسو د خپل ملک یو لوی خدمت وي. ددې نه علاوه که تاسو د فرصت په وخت کې هره ورځ لږه لږه څرخه کوئ او دومره سپنسي وربشئ، چې ستاسو او ستاسو د نارینه وو د جامې دپاره کافي کېږي. نو یقین ولرئ چې تاسو به د ډېرو خرڅونو نه بچ شئ.

لالونه مرغلرې، ۲۰ مخ

زور او ظلم

زمونږ کار زور او ظلم زغمل او صبر کول دي. نو کوم سړی چې صبر نه شي کولی، هغه دې خدایي خدمتګار نه جوړېږي.

لالونه مرغلرې، ۲۰ مخ

دروغ

بېشکه چې دروغ د څه وخته پورې په خلقو کې غلط فهمۍ پيدا کولی شي خو چې رښتيا راشي، نو دروغ پاتې کېدی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۴۶ مخ

❀

چې د سړي په زړه کې يو څه وي او وايي بل څه، نو په خلقو هغه ډېر اثر نه وي.

لالونه مرغلرې، ۴۶مخ

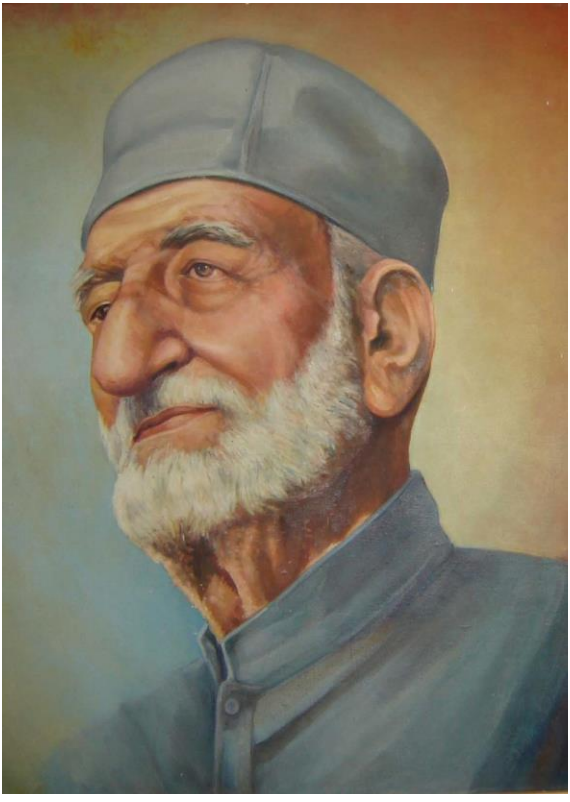

ازمېښت

ای پښتنو وروڼو! مایوسه کېږئ مه، دا د خدای د طرفه په مونږ یو ازمېښت او امتحان دی، دا وخت د بېدارۍ ضرورت دی، پاڅئ او د مخلوق خدمت ته ملا وتړئ.

لالونه مرغلرې، ۲۰مخ

د بربادۍ وجوهات

زمونږ جنګ د صبر جنګ دی، مونږ به د صبر نه کار اخلو او هر څه به الله پاک ته سپارو. د خپلو زړونو نه به نفاق لرې کوو، خودغرضي به ختموو؛ ځکه چې هم دا زمونږ د بربادۍ وجوهات دي.

لالونه مرغلرې، ۲۰مخ

ښکاره کار

کوم کار چې بنده په ښکاره نه شي کولی، هغه کار په انسان کې وېره او کمزوري پیدا کوي.

لالونه مرغلرې، ۲۰مخ

د قانون استعمال

یو ښه قانون که په بد نیت جوړ شي، نو د هغې استعمال به یقینا بد وي.

لالونه مرغلرې، ۲۱مخ

سختې فیصلې

تکلیف ورکوونکې او سختې فیصلې چرې هم د رایې په اکثریت سره نه شي کېدی.

لالونه مرغلرې، ۲۱مخ

حرکتونه

د انفرادي او اجتماعي حرکت یو فرق دا دی چې حکومتونه انفرادي حرکتونه خاموش کولی او ختمولی شي.

هم دا وجه ده، چې په انفرادیت کې وېره او ترس هم ډېر وي او حکومت اجتماعي حرکتونه وژلی نه شي؛ ځکه چې وېره په کې نه وي، ډېر انفرادي حرکتونه چې ډېرو غښتلو پښتنو یې رهبري کوله، مغلو، انګرېزانو او پاکستان خاموش او ختم کړل.

مګر خدایي خدمتګار تحریک چې اجتماعي تحریک و، نه د پېرنګیانو ظلمونو، وژلو، وهلو، ټکولو، قیدولو، بې آبه کولو او فرېبونو ختم کړو او نه د پاکستان د دوه دېرش کالو ظلمونو، شرمولو، وژلو، جایداد ضبطولو، قیدولو، پرمټونو او لالچونو ختم کړو.

لالونه مرغلرې، ۲۲ مخ

اجتماعي ژوند

په پښتنو کې ډېر لوی لوی پاچاهان او مشران پیدا شوي او تېر شوي دي، خو هیچا په پښتنو کې اجتماعي ژوند او د اجتماعي ژوند فکر نه دی پیدا کړی. اولنی تحریک خدایي خدمتګار تحریک دی، چې اجتماعي ژوند او فکر یې په کې پیدا کړو.

لالونه مرغلرې، ۲۳ مخ

د پښتون د دې ټولې تباهۍ او بربادۍ وجه همدا ده، چې په دوی کې د اجتماعي ژوند د پیدا کولو کوشش چا کړی نه دی او که چېرې تاسو د پښتنو تاریخ وګورئ، نو عمرونه وشو، چې په پښتنو کې د ورورۍ، عزیزدارۍ، د مینې او محبت او اتفاق تحریک چا شروع کړی نه دی. *خدایي خدمتګارې، ۹ مخ*

دیني استاد

په دې کې د ملایانو غریبانو څه قصور نشته، مونږ قام پخپله ګرم یو، چاته چې د دین او مذهب ټول واک او اختیار ور وسپارو او د تعلیم او تربیې غم یې نه کوو، دروازه په دروازه (وظیفه راوړئ خدای مو وبخښه) وایي. د دومره لویې ذمه وارۍ دپاره په دې طریقه خپل دیني استاذ تربیه کوو. دا زمونږ خپله ګناه ده،

حقیقت دا دی، چې کله مونږه مسلمانان شو، نو بعضې هغه د هندوانو د وخت رسمونه، رواجونه مونږ پرې نه ښودل او لکه څنګه چې هغوی د ژوند د مختلفو شعبو دپاره بېلې بېلې ډلې ټاکلي وې، هغه هم په هغه شکل کې مونږ جاري وساتلې؛ ځکه چې دلته اسلام راغی. نو هغه د مذهب (تبلیغ) په لار رانغی، د سیاست (تورې) په لار راغی. نو مونږه د مذهب د حقیقت نه چا خبر نه کړو او لا تر اوسه پورې خبر نه یو. دا د کاسټ سیسټم روایتي اثرات دي، چې یوه ډله به تجارت کوي او یوه ډله به عام خدمتونه کوي. دا په اسلام کې نشته؛ بلکې په اسلام کې علم په هر مسلمان او مسلمانې فرض دی. زمونږ د ملایانو د دنیایي علومو او سیاست خوا ته توجه نه شته او زمونږ د دولتمنو خلقو د دیني علومو خوا ته توجه نشته. نو ځکه مونږ په دنیا هم خوار یو او اخرت به مو هم خوار وي. *لالونه مرغلرې، ۲۴ مخ*

نصب العين

د چا چې مقصد او نصب العين يو وي، هغوی کې همېشه مينه وي، محبت وي، هغوی کې به د رايې اختلاف هم وي، خو دا اختلاف د هغې ډلې دپاره رحمت وي. دا نن چې تاسو په ډلو کې پرې جنبې وينئ، تاسو تحقيق وکړئ، د هغوی مقصد او نصب العين يو نه وي؛ ځکه خو اختلاف رای د رحمت په ځای د هغوی دپاره زحمت شي؛ ځکه چې دوی دا کار د خدای او د خدای د مخلوق دپاره نه کوي، د خپل ذاتي غرض دپاره يې کوي.

لالونه مرغلرې، ۲۵مخ

تعليم يافته

د قام مينه او خدمت او د حريت جذبه يوازې په تعليم نه ده. مونږ چې د قام د خدمت او ازادۍ تحريک شروع کولو، زه په ښارونو کې تعليم يافته خلقو پسې ډېر وگرځېدم، ما په هغوی کې داسې خلق پيدا نه کړی شول، چې د خدای دپاره د قام خدمت ته تيار وي.

لالونه مرغلرې، ۲۵مخ

غاصب حکومتونه

غاصب حکومتونه خو په دې ولاړ وي. چې په خلقو کې وېره پيدا کړي او د خلقو له زړونو نه چې وېره ورکه شي نو د غاصب حکومت بنياد ونړېږي او د دې حکومت مثال د غله وي چې د کور خاوند راويښ شي، نو بيا غل کله ټينگېدی شي.

لالونه مرغلرې، ۲۶مخ

پستي او بلندي

پستي او بلندي په عمل ده، که د چا عمل پست وي، هغه نر وي که ښځه په کار دي چې پست وگڼلی شي او چې د چا عمل اوچت وي، نر وي که ښځه په کار دي چې په درانه نظر ورته وکتلی شي. خدای خو نر او ښځه د دنيا د ابادۍ دوه ملگري پيدا

کړي او د بشریت د ګاډي دوه پایې دي، دا ګاډی په یوه پایه نه شي چلېدی او بیا زمونږ د پښتنو ښځې خو ډېرې پاک لمنې، حیا ناکې، مینه ناکې او وفادارې دي او ډېرې خدمتګارې دي.

لالونه مرغلرې، ۲٦ مخ

وران کور

مونږ په خبره ښه ځان پوه کړی دی چې پېرنګی ځکه په مونږ حکومت کوي چې د پېرنګي کور جوړ دی، ورورولي یې جوړه ده او مونږ ځکه غلامان یو چې زمونږ کور وران دی.

لالونه مرغلرې، ۱۹ مخ

د مذهب منل

چاته چې مذهب راغلی او هغوی منلی او عمل یې پرې کړی دی، په دې دنیا اباد شوي دي، د عزت خاوندان شوي دي، د خپل حکومت خاوندان شوي دي، د خوشحالۍ او امن ژوند یې نصیب شوی دی. تاسو عربو ته وګورئ، چې د اسلام نه مخکې د هغوی څه حال و؟ او چې اسلام راغی او عمل یې پرې وکړو، د هغوی څه حال شو؟ د اسلام په وجه دوی د حکومت، دولت او عزت خاوندان شول. تاسو د هغه وخت د مسلمانانو د ژوند په هر اړخ نظر واچوئ، غور او فکر پرې وکړئ او د اسلام د دې ټېکه دارانو په خبرو غور او سوچ وکړئ چې دا دوی چې کوم اسلام بیانوي، دا هغه د خدای او رسول اسلام دی که د سرمایه دارو؟ او دوی چې څه وایي د خدای دپاره یې وایي که د سرمایه دارو دپاره یې وایي؟

لالونه مرغلرې، ۲٦ مخ

جنت وطن

د پښتنو تاریخ د داسې واقعاتو نه ډک دی چې کله داسې موقع په لاس ورغلې ده،

دوی د خپل ورور عزیز په ځای میا مُلا په ځان مسلط کړی دی، عزت یې پخپلو کې په یو بل پېرزو شوی نه دی او پخپلو کې بد نیته شوي دي
او دغه شان چې څوک دوی د خپل ملک، قام او مذهب مشران په ځان منلي دي، هغوی بیا ښه مړلي او خوړلي دي او دوی بیا هم ورنه سبق نه دی اخیستی او دغه وجه ده، چې د جنت په شان وطن کې په جوارو ماړه نه دي، وږي تږي، خوارو زار او جاهلان پاتې دي.
د قدرت د پټو خزانو نه چې د دوی په ملک کې یې پیدا کړي دي، محروم دي او تر هغې به یې دا حالت وي، ترڅو چې دوی قبیلوي ژوند په ملي او قومي ژوند تبدیل کړی نه وي او یو ملت شوی نه وي او پخپلو کې یې ورورولي، عزیزولي او قامولي مینه، محبت او پېرزوینه پیدا کړې نه وي
او ترڅو چې یې د قام عزت، خپل عزت او د قام بې عزتي خپله بې عزتي گڼلې نه وي.

لالونه مرغلرې، ۲۷مخ

سیاسي غرض

دا پروپېگنډه شوې ده چې انگرېز انصاف دار و. منم چې انصاف دار و، خو په داسې مسئلو کې چې کوم ځای کې به د ده خپل مفاد نه و، کله چې به د ده خپل سیاسي غرض و، نو بیا د انصاف سوال نه پیدا کېده. ولې په سیاسي معاملو کې یې بیا انصاف نه پېژندو او بیا هر ظالم چې تاسو وپېژنئ، د هغه نه زیات ظالم و.

لالونه مرغلرې، ۲۸مخ

د سرمایه دارو مذهب

هر مذهب او مسلک چې د خودغرضو او چالاکو خلقو په لاس ورشي بیا په کې هغه اولنی انقلابیت او روح پاتې نه شي، بیا د سرمایه دارو مذهب ترې جوړ شي او تش کالبوت شي.

لالونه مرغلرې، ۲۸مخ

مذهبي جنګونه

قرآن خو دا وايي، چې د متقي او پرهېزګارو خلقو به په دې قرآن هم عقيده وي او چې ددې نه مخکې کوم کتابونه د خدای له طرفه راغلي دي، په هغې بـه يـې هـم عقيـده وي. نو مونږ نه پوهېږو، چې په دنيا کې د مذهب په نامه دا جګړې او جنګونه ولـې او څنګه پيدا شوي دي؟

لالونه مرغلرې، ۲۸ مخ

سپاهي

زه يو سپاهي يم او زه په خبرو نه، بلکې په عمل يقين لرم.

لالونه مرغلرې، ۲۹ مخ

غلامی

په غلامۍ کې د انسان نه انسانيت هېر شي او انساني خوبۍ په کې پاتې نه شي.

لالونه مرغلرې، ۲۹ مخ

زما کار

زه خدايي خدمتګار يم او زما کار د ذات او عقيدې د پروا کولو نه بغير د الله تعالی د ټول مخلوق خدمت کول دي.

لالونه مرغلرې، ۲۹ مخ

د مذهب مطالعه

زه يو مذهبي سړی يم او هرڅه چې زه وايم او يا کوم، هغه به د مذهب مطابق وي. زه مسلمانانو او هندوانو ته دا وايم، چې د خپلو مذهبي کتابونو مطالعه وکړئ، مسلمانان او هندوان دواړه د خپل مذهب خلاف کارونه کوي. دا ديني کتابونه ددې دپاره نه دي، چې مونږ يې په تاخ کې کېږدو، خلقو ته ددې مطالعه او ددې په احکامو عمل کول په کار دي، ترڅو پورې چې د قرآن پاک او ګيتا د تعليماتو ماته علم دی، د هغې مطابق غلامي يو لعنت دی.

لالونه مرغلرې، ۲۹ مخ

مذهب د خدمت نوم دی

مذهب د مينې محبت، ښه اخلاقو او د خلقو د خدمت نوم دی. مذهب ددې دپاره نه دی، چې خلقو کې کرکه نفرت پيدا کړي، بلکې ددې دپاره دی، چې د ټولنې نه کرکه نفرت لرې کړي. د مذهب په نوم تفرقه پيدا کول نه دي په کار او مونږ ټولو له په کار دي، چې د خپل دين په تعليماتو په صحيح توګه عمل وکړو.

لالونه مرغلرې، ۲۹ مخ

❁

دا ننني مذهب خو د څو کسو د عيش اوعشرت لپاره دی، د خدای د مخلوق د آرامۍ لپاره ندی.

ارشادات و مکتوبات باچه خان، ۱۴ مخ

❀

حقیقت دادی چې نن مذهب هم سرمایه دارو د خپلو سرمایو په زور قبضه کړی دی. رښتینی خدایي مذهب خو د مخلوق خدمت دی، مینه ده، محبت دی، انصاف دی، عدالت دی.

د بابا مشالونه، ۴۰۸ ه.ق ۱۶ مخ

د بې عزتۍ احساس

مونږ ترهغې پورې متحد کېدی نه شو، ترڅو پورې چې مونږ ته د خپل سپکاوي او بې عزتۍ احساس نه وي شوی. *لالونه مرغلرې، ۲۹مخ*

❀

انسان فاني دی او زه وایم چې سړی مري نو ښه په عزت او د غیرت په ځای کې مړ ښه دی. *لالونه مرغلرې، ۳۰مخ*

پر کلتور او ثقافت فخر

غلامي یو لعنت دی، ولې د هندوستان خلق بیا هم وایي، چې په دوی د خدای رحم دی. هندوان وایي چې زمونږ کلتور د نړۍ د ټولو نه زوړ ثقافت دی. مسلمانان د شهاب الدین غوري او محمود غزنوي په فتوحاتو فخر کوي، مسلمانان دا وخت هیڅ هم نه دي او ددې هیڅ فایده نه شته، چې زما پلار پادشاه و.

لالونه مرغلرې، ۳۰مخ

رحمت او عذاب

غلامي یو عذاب دی، او خپلواکي د الله پاک رحمت دی. که تاسو دا وایئ، چې دا ملک زمونږ دی، نو که هندوان او که مسلمانان د دې ملک دپاره کار کوي، نو په بل یې څه ملازه نه شته، که تاسو ملک ازاد کړو، نو ددې فایده ستاسو ده.

لالونه مرغلرې، ۳۰مخ

جابر حکمران

مسلمانان د داسې دين پيرو دي، چې د هغې نصب العين نړۍ د غلامۍ د زنځيرونو نه ازادول دي. د مسلمانانو په زړه کې چرې هم وېره نه وي او د يو ظالم او جابر حکمران په وړاندې د رښتيا ويلو نه چرې هم نه وېرېږي.

لالونه مرغلرې، ۳۰مخ

د دنيا بادشاهان

د خلقو په مغزو کې ملايانو دا کېنولې ده، چې گوندې خدای هم د دنيا د بادشاهانو په شان دی چې هغه ته د ټېکس او ډالۍ ضرورت دی، دوی په دې فکر نه کوي، چې خدای بې نيازه دی، هيڅ شي او هيچا ته محتاج نه دی.

که خيراتونه دي که زکات دی که صدقات دي، که مونځ دی که روژه ده، که حج دی، دا ټول زمونږ د ښېگڼې دپاره دي، که ښه کوې دنيا به دې هم اباده وي او په اخرت کې به دې هم په کار شي. او که بد کوې، په دنيا کې به ذليل، حقير او خوار يې او په آخر کې به درله عذاب وي.

لالونه مرغلرې، ۳۱مخ

تجربه

د نوې تجربې کولو يا د تجربو دپاره په خندقونو کې ځان غورځولو نه به دا بهتره وي، چې د هغو خلقو د تجربو نه فايده واخستی شي، چې چا ډېر تکليفونه او مصيبتونه اوچت کړي او په قسم قسم خندقونو کې پرېوتلي وي او تجربې يې حاصلې کړې وي.

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

ملايان

د ملايانو د لاسه مونږ ته نور هم ډېر نقصانونه رسېدلي دي. په مونږ کې چې د کار او خدمت سړی پيدا شوی دی، دوی پرې يا د وهابي فتوه لگولې ده، يا د هندو يا د کافر او په دې نومونو يې له خدمته پاتې کړی دی، نه يې پخپله د خلقو خدمت کړی

دی او نه یې بل ورته پرېښې دی، بېکاره او بې کسبه مونځ ادا کوه او ډوډۍ خوره.

لالونه مرغلرې، ۳۱مخ

میراث

په اسلام کې د خور او لور په سر پیسې اخستل لویه گناه ده. بلکې اسلام خو خویندو او لوڼو ته د پلار، مور او ورور په میراث کې برخه ورکوي. *لالونه مرغلرې، ۳۲مخ*

د لوستلو شوق

پښتانه اوس هم د اخبار لوستلو شوق نه لري، په چتې څیزونو په بېځایه رواجونو، په زرگونو روپۍ خرڅ کوي، خو په اخبار یوه پیسه نه ورکوي او هم دا وجه ده، چې د دومره بهادر او لوی قوم پخپله ژبه کې یو قومي اخبار نه شته.

لالونه مرغلرې، ۳۲مخ

ورور وژنه

تاسو پښتانه هم پخپل کور کې ورونه یئ او که چرې یو کافر بل کافر نه وژني، نو تاسو هم خپل ورور مسلمان مه وژنئ. *لالونه مرغلرې، ۳۲مخ*

کنجوسي

بېشکه کنجوسي خراب څیز دی، لېکن داسې سخاوت چې د هغې په وجه سړی همېشه مقروض او د خلقو محتاج وي، هم ښه څیز نه دی.

لالونه مرغلرې، ۳۲مخ

نکته چیني

بېشکه په خلقو ناجایزه نکته چیني کول یو خراب عادت دی. ولې چې د خلقو نکته چینۍ باندې سړي ته څه فایده رسېدی نه شي او که چرې یو سړی د خپل ځان دپاره نکته چیني نه خوښوي، نو هغه له په کار دي، چې په نورو هم نکته چیني ونه

کړي. ولې چې کوم کار سړی د ځان دپاره نه خوښوي، نو نورو ورونړو له یې هم خوښول په کار نه دي.

لالونه مرغلرې، ۳۲مخ

عزم

سړی چې څه غواړي هغه کولی شي، په شرط ددې چې هغه د عزم، صبر او استقلال نه کار واخلي.

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

د قربانۍ حقیقت

په دنیا کې هیڅ کار بغیر د تکلیف او قربانو نه کېدی نه شي. د خدای بنده ګانو چې د هغه د مخلوق د خدمت په لاره کې کوم تکلیفونه او قربانۍ کړي دي، د هغې په مقابل کې زمونږ د قربانو څه حقیقت دی؟

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

حکومت کول

حکومت کول د قوم خدمت کول دي؛ ځکه نو دا د قوم د رضا او خوښې مطابق په کار دی. که په حکومت کې د خلقو خوښه او رضا نظر انداز کولی شي، نو دغه حکومت د عزت په ځای د ذلت سبب جوړېږي.

لالونه مرغلرې، ۲۱مخ

د غلامانو بچي

زه د واده خلاف نه یم، لېکن د غلامانو بچو پیدا کول مې خوښ نه دي او په موجوده حالت کې چې څوک صبر کوی شي، نو هغه بهتر ګڼم.

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

روزانه کار

زه پخپله هم روزانه څلور پنځه ګېنټې کار کوم.

بېلچه ښه چلوم. غواړم چې هر يو خدايي خدمتګار که امير وي او که غريب، چې روزانه څه نا څه کار پخپل لاس وکړي، په کار کې برکت وي.

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

د انسان فرض

د يو انسان فرض صرف دومره دی، چې په اصلاح سره کار کوي.

نتيجه يې په خدای پرېږدي، ولې چې هغه د هغه کار دی.

لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

زړه ته نېږدې

ځوک چې د خدای دپاره بغیر د څه خپل غرض نه کار کوي، هغه خلق زما زړه ته نېږدې دي.
لالونه مرغلرې، ۳۳مخ

چای څښل

زه ټولو خدایي خدمتگارو ته عرض کول غواړم، چې په پښتنو کې د ضرورت نه زیات دا دومره ډېر د چایو څښلو رواج د پښتنو بچو دپاره خطرناک گڼم. لېکن تر اوسه پورې زه په دې مسئله ځکه چُپ وم، چې ما پخپله چای څښله، نو ددې برخلاف مې خلقو ته څه ویلی نه شو، ولې چې د هغې خبرې په خلقو څه اثر نه وي، چې هغه سړی پخپله خو کوي او نور خلق ترې منع کوي، اوس ما چای پرېښی دی او تقریبا دا یو کال وشو، چې څښلي مې نه دي،
د هر یو عادت پرېښودل مشکل وي، لېکن یوه مضبوطه اراده او صبر دا ټول مشکلات په سړي اسان کړي. في الحال زه د خدایي خدمتگارو نه دومره غواړم، چې د دوه وخته په ځای دې یو وخت چای څښي، یا دې د دوو پیالو په ځای یوه پیاله چای څښي.
لالونه مرغلرې، ۳۴مخ

ظاهربین

د الله تعالی هر کار د خیر وي، ولې مونږ پرې نه پوهېږو؛ ځکه چې مونږه ظاهربین یو، لږ غوندې ظاهري تکلیف راباندې راشي، نو بیا مو وار خطا وي.
لالونه مرغلرې، ۳۶مخ

ځانځاني

نن مونږ او زمونږ ملک ولې په یو داسې بدتر حالت کې یو؟ ولې مونږ په دنیا کې ذلیل او سپک یو؟ ددې وجه دا ده، چې نن زمونږ هر یو کس د خپلې ذاتي ترقی په فکر او کوشش کې دی. زما زمائي ده. که ملک تباه او قوم برباد شي، لېکن چې زما د یوې

پيسې فايده وشي، خلق د قربانو او کار کولو دپاره تيار نه دي؛ ځکه خو مسلمانان امام صاحب ته او هندوان اوتار ته په انتظار کې ناست دي. د بې همته قومونو هم دغه نښې دي، چې پخپله به کار نه کوي، د بل په تکيه به ناست وي.

لالونه مرغلرې، ۳۵مخ

د خلکو خدمتګار

ستاسو عزت، خوشحالي او کاميابي زما عـزت، خوشـحالي او کاميـابي ده. زه ستاسـو خدمتګار يم او د خپل خدمت اجرت يا مزدوري درنه نه غواړم. زه خپل فرض پوره کوم او د دې اجرت او مزدوري د الله پاک نه غواړم.

لالونه مرغلرې، ۳۵مخ

❀

زه ستاسو په اتفاق او ترقۍ خوشحالېږم او ستاسو پـه نفـاق او خـوارۍ خفـه کېـږم. زه شپه او ورځ ستاسو د ابادۍ او ازادۍ دپاره دعا او کار کوم. الله تعالی دې مـونږ ددې لايق کړي، چې د هغه د مخلوق خدمت وکړی شو.

لالونه مرغلرې، ۳۵مخ

❀

زه هم هغه زوړ خدايي خدمتګار يم. هرڅه د خدای دپـاره کـوم او د هغـه د مخلـوق د فايدې او ارام دپاره يې کوم. د انسان دپاره يا د هغه د خوشحالولو دپاره يا د هغـې نـه د څه فايدې حاصلولو دپاره يې نه کوم.

لالونه مرغلرې، ۳٦مخ

د ناپوهه پوهول

د يو ناپوهه پوهول اسان او ممکن دي، لېکن د يوه پوهه بنده پوهول مشکل نه، بلکې ناممکن دی.

لالونه مرغلرې، ۳٦مخ

د نفاق اور

زه د نفاق نه ډېر وېرېږم؛ ځکه چې ددې د لاسه د پښتنو کور تباه شوی او برباد شوی دی.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

اختیار

ترڅو چې د دې خپل ملک اختیار د پښتون په لاس رانه شي، نو تر هغه وخته پښتون ترقي کولی نه شي.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

فتح به زمونږ وي

په حیثیت د یو خدایي خدمتگار زما دا عقیده ده، چې دا څه کېږي، زمونږ د فایدې دپاره کېږي، اخر فتح به زمونږ وي، په شرط ددې چې مونږ پخپلو اصولو قایم او رښتوني خدایي خدمتگار شو.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

خراب ځيز

بحث او اختلاف ډېر خراب ځيز دی او تر کومه چې کېدی شي، ددې نه بچ کېدل په کار دي، ولې چې ددې نتيجه همېشه خرابه وي. اختلاف رای په دنيا کې وي، لېکن يو ځل د هغې ظاهرول کافي وي، که چا ومنله، خو ډېره ښه او که ويې نه منله، نو بيا په هغې بحث او مباحثه کول په کار نه دي، ولې چې په بحثونو چرې تصفيه شوې نه ده.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

قومي خدمت

ساده زنده ګي اختيار کړئ او د ډېرو خرڅونو عادت پرېږدئ، ولې چې ددې نه بغير قومي خدمت کول ناممکن دي.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

غلطي نه منل

چې يو سړی يو طرف ته غلطي کوي او بل طرف ته هغې غلطۍ ته غلطي نه وايي، نو د هغه اصلاح مشکله ده.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

د غلام قوم بچي

د غلام قوم بچي چې ولایت ته لاړ شي، نو هغوی د هغه ځای خوبۍ ځان سره نه راوړي، بلکې د هغه ځای بدۍ راوړي.

لالونه مرغلرې، ۳۷مخ

وطني جامه

زما خویندو تاسو ته دا خپل ملک ښه معلوم دی، چې په دې کې د دولت خو پیدا کېږي، ډېر ولې په مونږ حکومت د نورو خلقو دی، نو مونږ ډېر غریبان یو، ستاسو ورونه، پلاران او خاوندان نن سبا ډېر عاجزان دي.

که تاسو لږ انصاف وکړئ، چې د غیر ملکونو قیمتي کپړې اغوستل پرېږدئ، ولایتي او جاپاني جامې نه اغوندئ، په ساده وطني جامه صبر وکړئ، نو ستاسو نارینه وو ته به ډېره فایده ورسي، د قرض نه به خلاص شي او عمر به یې د عزت شي.

لالونه مرغلرې، ۳۸مخ

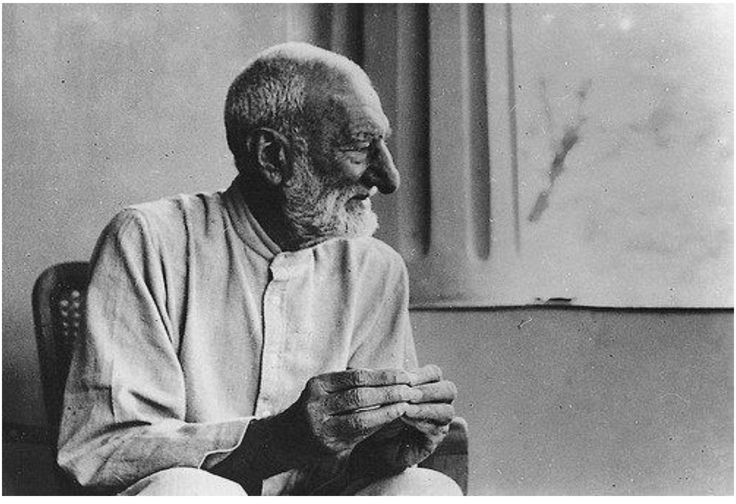

د ترقۍ اسباب

په هره زمانه کې د قومونو د ترقۍ سامان جدا جدا وي.

که پخوا به په دنیا کې هغه قوم زبردست ګڼلی شه چې د چا په متو کې بـه زور زیـات وه او په میدان د جنګ کې به یې زیاته خونرېزي کولی شـوه، نـو نـن هغـه قـوم زورور شمېرلی شي، چې د چا په قلم کې زیات طاقت دی، د پروپېګنډې ذریعې یې ډېـرې دي، اخبارونه او رسالې یې په اعلی پیمانه جاري دي.

لالونه مرغلرې، ۳۸مخ

نوی شی

دا زمونږ خدایي خدمتګاري خو څه نوی شی نه دی، دا خو هغه د دیارلس نیمو سـوو کالو زوړ حکم دی او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ژنده ګۍ پیروي ده.

لالونه مرغلرې، ۳۹مخ

د تعمیر مینه وال

حقیقت دا دی، چې زه د تعمیر سره مینه لرونکی انسان یم، تخریب سره زما هیڅ کـار نه شته.

دغه شان زه د نظریاتو نه زیات په عمل یقین لرم، که تاسو زما ژوند مطالعـه کـړئ، نـو پوه به شئ، چې ما خپل ژوند د ملک او قوم د ترقۍ او ښېګڼې دپاره وقف کړی دی.

لالونه مرغلرې، ۳۹مخ

تباهي

زه د ا خبره تکراروم، چې زه د پاکستان تباهي نه غواړم. تباهي زه د هیچا نه غواړم، نه د هندو، نه د مسلمان، نه د سرحد، نه د پنجاب، نه د بنګـال او نـه د سندهــ . فایـده

صرف او صرف په تعمير کې ده. زه تاسو ته اېغه نېغه خبره کوم، چې زه به په تباه کارۍ کې د هيچا ملګری نه يم، که تاسو څه تعميري مقاصد لرئ، که تاسو د ملک او قوم دپاره تعميري کار کول غواړئ، صرف په خبرو نه بلکې په عملي توګه .

نو زه ددې معزز ايوان په مخکې دا اعلان کوم، چې زه او زما خلق به ستاسو په خدمت کې حاضر وي.

لالونه مرغلرې، ۳۹مخ

طاقت او جبر

ياد ولرئ، چې طاقت او جبر پايدار نه وي، په وقتي توګه د جبر نه کار اخستی شي، خو که تاسو خلق د زور لاندې ساتئ، نو د هغوی په زړونو کې به ستاسو خلاف نفرت پيدا کېږي. دا پرېږدئ.

لالونه مرغلرې، ۳۹مخ

د پېرنګيانو چلونه

مونږ له د پېرنګيانو چلونه او فرېبونه پرېښودل په کار دي.

که مونږ په دې طريقو عمل پېرا پاتې شو، نو ياد ولرئ، چې دا ملک چې مونږ په ډېرو سختو او تکليفونو حاصل کړی دی، به زمونږ د لاس نه وځي.

لالونه مرغلرې، ۴۰ مخ

اعتماد

اکثر تکليفونه او مشکلات د بد اعتمادۍ په وجه وي. خو په اعتماد دغه مشکلات حل کېدی شي. حکومتونه په اعتماد چلولی شي، په بد اعتمادۍ نه.

لالونه مرغلرې، ۴۰ مخ

تحمل او صبر

اسلام يو داسې مذهب دى، چې مونږ ته د ډېر لوى تحمل او صبر درس راکوي، کله چې مونږ يو بل سره د خيالاتو تبادله کوو، نو لازما به يو بل سره د ډېر تحمل نه کار اخلو. دا نه چې زه د چا مخالفت شروع کړم، چې د ده زما د نقطه نظر سره اتفاق نه شته.

لالونه مرغلرې، ۴۰ مخ

د ښېګڼې عمل

د حضرت ابوبکر رضي الله تعالی عنه مثال وګورئ، د خليفه جوړېدو نه مخکې د دوی هر يو عمل د مسلمانانو د ښېګڼې دپاره و. د خليفه په توګه دوی ځان له يوه ډېره معمولي وظيفه مقرر کړې وه. په اسلام يو الزام د عدم مساوات لګولی شي، خو دوی عملا دا ثابته کړې وه، چې اسلام د ټولو انسانانو د ژوند د ضرورياتو په يو شانوالي يقين لري. انسان غريب وي که مالدار، د هغه د ژوند ضروريات يو رنګ وي، اولاد د ټولو کېږي؛ ځکه نو ضروريات هم د ټولو وي.

داسې نه وي، لکه چې تاسو وايئ، چې ستاسو ضروريات زيات دي او زمونږ کم، تاسو دا هم نه شئ ويلی، چې د غريب بنده د مالداره کېدو هيڅ امکان نه وي؛ ځکه چې امکانات ټول د مالدارو دپاره وي، د دې ټولو خبرو تعلق ثقافت او تهذيب سره دی او په دې سلسله کې هيڅ تفريق پکار نه دی، چونکې بدني ضروريات د ټولو يو شان دي، له دې وجې نه وظيفې هم د ټولو لپاره يو شان مقررول په کار دي.

لالونه مرغلرې، ۴۱ مخ

زړې طريقې

زه تاسو ته دا ويل غواړم، چې دا وخت کوم عادتونه او اقدار مونږ خپل کړي دي، دا به چرې هم مونږ خوشحالی پله ور نه ولي. مونږ به دا زړې طور طريقې پرېږدو او د قرون اولی اسلامي طرز به خپلوو.

مونږ د دې زوړ نظام مخالفت صرف له دې وجې نه کوو، چې دا مونږ له پېرنګيانو

راکړی دی، بلکې ددې د مخالفت اصل وجه دا ده، چې دا هرڅه د اسلام په نوم کولی شي او د دې اجازت مونږ نه شو ورکولی. که د پاکستان حکومت په اسلامي خطونو وچلېدو، نو زه به یقینا د دې حمایت کوم. د پاکستان دپاره زما تصور دا دی، چې دی یو ازاد پاکستان وي. مونږ غواړو چې په دې د یو مخصوص ډلې یا مخصوص تن حق نه وي، بلکې د ټولو اوسېدونکو پرې یو شان حق وي.

د دې ملک د ازادۍ نه د خوند اخستو حق دې ددې وطن ټول اوسېدونکو ته حاصل وي. په ځای ددې چې یو څو تنه یې استحصال کوي. مونږ غواړو، چې ددې ملک حکومت د عوامو په لاس کې وي.

لالونه مرغلرې، ۴۱ مخ

تعلیم په مورنۍ ژبه

یو شپږ کلن اووه کلن ماشوم ته دا ډېره گرانه وي، چې په یو وخت هم پردۍ ژبه زده کړي او هم په هغه ژبه کې علم زده کړي؛ ځکه نو تعلیم په مورنۍ ژبې کې ورکول په کار دي.

لالونه مرغلرې، ۴۳ مخ

ولور

ډېر خلق خپلې لوڼه د پیسو دپاره ورکوي، په کار دي چې د سړیتوب په لحاظ خپلوي وشي. دا نه چې د دولت دپاره ځوانه جینۍ بوډا ته کېنولی شي.

لالونه مرغلرې، ۴۳ مخ

بهادر قومونه

په کوم قوم کې چې د بهادرۍ او قربانۍ ماده نه وي نو هغوی د نورو قومونو په بهادرو او قربانو ځانونه خوشحالوي.

لالونه مرغلرې، ۲۱ مخ

تعليم يافته

زما ياد دي، کوم وخت چې مونږ د (پښتون) مجله جاري کړه، نو ما به تعليم يافته ګانو ته ويل: راځئ، په دې مجله کې شريک شئ او دا مجله ولولئ. دوی به په ځواب کې راته ويل: په پښتو کې څه دي؟ دا خو يوه مړه ژبه ده!

ما به ورته وې، چې: پښتو هم د نورو ژبو په شان ژبه ده. دا نورې ژبې هم له اسمانه همداسې روغې نه دي راکوزې شوي. د هغو ژبو تعليم يافته وو خلکو ورته کار کړی دی، دا چې په پښتو کې څه نه شته، داسې معلومېږي، چې په تاسو تعليم يافته وو کې څه نه شته. نو دا ګناه د چا شوه؟... د پښتو که د پښتنو؟؟

خدايي خدمتګاري، ۴ مخ

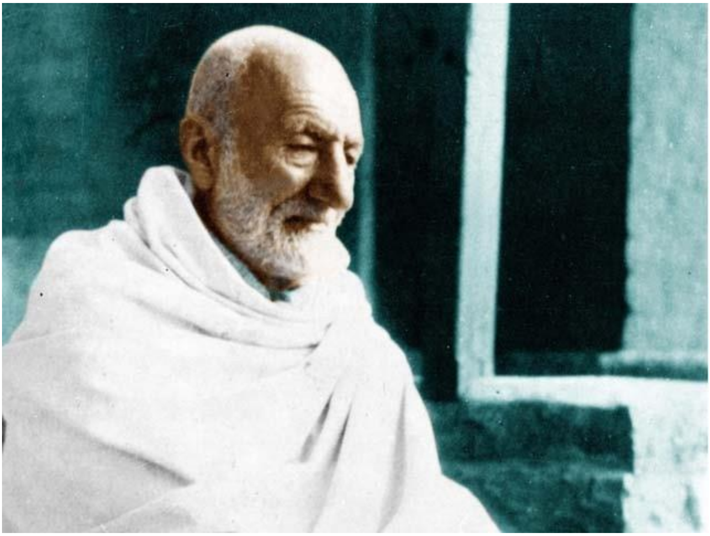

تغير

هو! دا نن چې تاسې ژوندي قومونه وينئ، نو د دوی د ترقۍ وجه همدا کېدی شي، چې په دوی کې داسې خلک پيدا شوي، چې هغوی خپل عيش، خپل آرام، خپله

ابادي او ترقي د قوم او ملک د ترقۍ، آرامۍ او آبادۍ دپاره قرباني کړې ده. هغوی ځانونه خاورې کړي دي، خو د وطن خاوره يې زرغونه شوې ده.

قرآن هم وايي، چې ترڅو پورې يو قوم پخپله خپل ځان ته تغير ورنه کړي، خدای هم هغه قوم ته تغير نه ورکوي.

خدايي خدمتگاري، ۹مخ

د ناکامۍ غم

د ناکامېدو غم د هغه چا سره وي چې د خپلو غرضونو دپاره کار کوي، کوم خلق چې د خدای د مخلوق د خدمت دپاره راوځي او د خدای دپاره کار کوي هغوی سره د ناکامۍ غم نه وي.

لالونه مرغلرې، ۲۱مخ

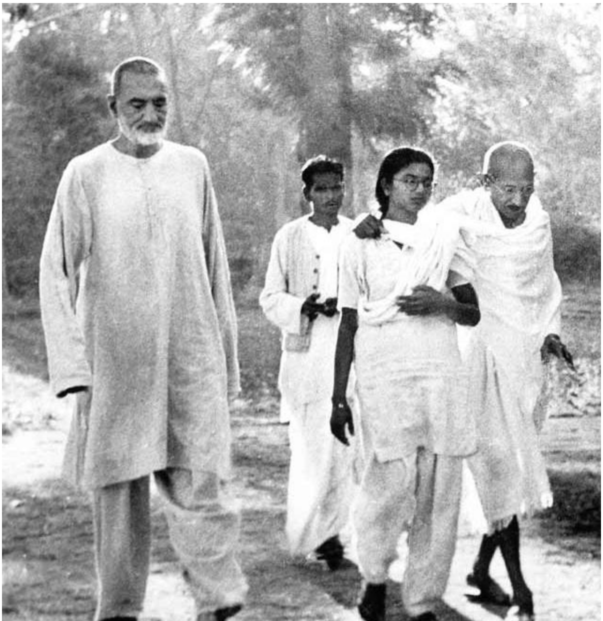

کنډواله کورونه

اې پښتنو! ستاسو کورونه کنډواله شوي دي، راپورته شئ بېرته یې جوړ کړئ. در په یاد کړئ چې تاسو په کوم تبر پورې اړه لرئ.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۲۴ مخ

زموږ تاریخ

زما د ولس تاریخ د بریا او اتلولیو له کیسو ډک دی. خو خورا ګڼ تاوانونه مو هم لیدلي دي.

خپل منځي جګړې او له یو بل سره ژوره کینه تل د دې سبب شوې وه چې قربانۍ هېرې شي، زموږ ولس په خپل منځ کې له یو بل سره نښتی و کنه کوم بهرنۍ ځواک دا جرات درلود چې د جګړې په میدان کې له دوی سره مخ شي؟

د اسلام سوله ییز سپاهي،۳۳ مخ

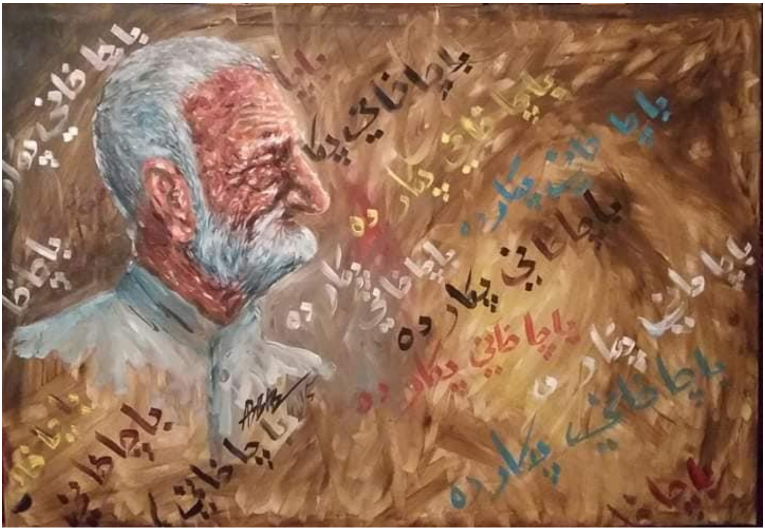

د هند دروازه

زمونږ گناه دا ده چې ولايت مو د هند دروازه ده او مونږ په دغه سيمه کې زيږدلي يو، ځکه نو محکوم او ملامت يو.

د اسلام سوله ييز سپاهي،۴۵ مخ

واقعی مسلمان

د اسلام ستر پيغمبر چې دې نړۍ ته راغي، مونږ ته يې دا زده کړل چې: واقعي مسلمان هغه څوک دی چې نور يې د ژبې او لاس د شر څخه په امان وي او د ټولو مخلوقاتو د خوښۍ او گټې لپاره کار وکړي.

له خپل همنوع سره مينه په حقيقت کې پر الله تعالی ايمان درلودل دي.

د اسلام سوله ييز سپاهي،۵۷ مخ

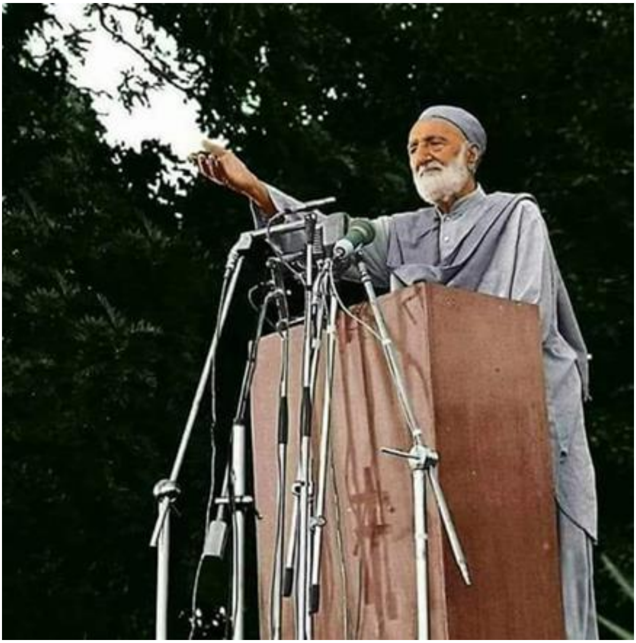

اسلام

زه په کلکه باوري یم چې اسلام مانا عمل، یقین او مینه، له دې څېزونو پرته د مسلمان نوم هسې یو سمبول دی. په قرانکریم کې په ښه ډول دا واضح شوې ده چې یوائې او یواځې پر یوه خدای ایمان او نیک اعمال د یو مسلمان د ښښنې لپاره بسنه کوي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۶۴ مخ

ستره هیله

زه یوه ستره هیله او غوښتنه لرم، زما ولس لکه د صحرایی ګلانو په څېر نړۍ ته راځي، څو ورځې غوړېدلی وي او بې له دې چې څوک یې ووینې رژېږي او خاورې کیږي، زه غواړم دوي داسې ژوند ولري چې غم او خوښي یې له یو بل سره ګډ وي، زه هیله لرم دوي د یوې ټولنې د وګړو په څېر له یو بل سره ژوند وکړي، دا مې غوښتنه ده چې دوي خپل مسوولیت ادا کړي، په نړۍ کې د سیالانو په څېر واوسېږي، د الله تعالی او د انسانانو خدمت وکړي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۸۰ مخ

سخت که هوسا ژوند؟

ځینې کسان په سختیو کې خورا ګټور درسونه زده کوي، زه په دې فکر یم که مې هوسا ژوند درلود هېڅکله به د زندان په خوند، مفهوم او اعزاز نه وم پوهېدلی.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۹۳ مخ

خوښه او زور

چا ویل چې پښتانه مینه او حق نه پېژني؟ په پښتنو کې د مینې ځواک دومره پیاوړی دی، چې په خوښه دوزخ ته هم درسره ځي خو په زور یې جنت ته هم څوک نه شي بیولی.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۰۲ مخ

د عدم تشدد عقيده

زما په خيال د يو پښتون مسلمان په اړه تر دې بله نادره خبره ښايي نـه وي چـې مـوږ د عدم تشدد عقيده غوره کړو، خو دا عقيده نوې عقيده نه ده، بلکه څوارلس سـوه کالـه وړاندې زموږ پيغمبر هغه مهال غوره کړې وه، چې په مکه کې و ، او په را وروسته کـې د ټولو هغو کسانو له لوري تعقيب شوی چې غوښتي يې دي د ظالمانو له جبره ځـان خلاص کړي، موږ دغه لاره هېره کړې وه تر دې گاندي بېرته رايادہ کړه، اوس موږ فکر کوو چې دا يوه نوې عقيده ده.

د اسلام سوله ييز سپاهي،۱۱۱ مخ

د پیغمبر وسله

زه تاسو ته داسې عقیده وسله درکوم چې پولیس او پوځیان یې پر وړاندې د درېدو او مقابلې توان نه لري، دا د پیغمبر وسله ده چې تاسو تر اوسه ترې بې خبره یاست، د دې وسلې نوم ربښتنولي او زغم ده چې د نړۍ هیڅ ځواک یې پر وړاندې نشي-درېدلی.

کله چې بېرته خپلو کلیو ته ولاړ شئ، نورو وروڼو ته وواياست چې موږ د خدای پوځ یو او وسله مو زغم او حوصله ده، له دوي وغواړئ چې راسره ملګري شي سختۍ وزغمي، که تاسو صبر ولرئ بریا به ستاسو وي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۲۷ مخ

پېژندنه

زه د پېژندنې لپاره یو معیار لرم او هغه معیار د الله تعالی پر وړاندې د تسلیمۍ له مخې معلومېږي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۴۵ مخ

د ژوند بدلون

په اوله ځوانۍ کې د تشدد احساسات راباندې غالب و، د نورو پښتنو په څېر زما په رګونو کې هم توده وينه بهېده، خو په زندان کې چې بل مې هیڅ کار نه درلود فقط قرانکریم به مې لوست، په مکه کې د پیغمبر (ص) وخت مې مطالعه کړ، د ده زغم، صبر او قرباني را معلومه شوه، په کوچنيوالي کې مې هم دغه شیان لوستي و خو اوس مې بیا د چار چاپېر د روانو حالاتو په رڼا کې لوستل، اوس مې د برتانوي راج پر خلاف د ګاندي کارونه لیدل...

بلاخره کله چې مې له ګاندي صاحب سره ولیدل، د ده د عدم تشدد تګلاره او د ده

جوړونکي پروګرامونه رامعلوم شول، دا ټول د دې سبب شول، زما ژوند بدلون وکړي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۵۷ مخ

د ګاندي پرېکړه

هر وخت چې ګاندي صاحب کومه مهمه پرېکړه وکړي، زه له ځان سره وایم : دا د هغه سړي فیصله ده چې خپل ځان یې په مکمل ډول خدای ته تسلیم کړی دی او الله تعالی هېڅکله چا ته غلطه لار نه ښیې.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۶۸ مخ

د پیغمبر درسونه

پیغمبر (ص) له ډېرو ستونځو سره مخ شو، خو هېڅکله یې امید له لاسه ورنکړ، بالاخره بریالی شو، هغه موږ ته ښه درسونه پرې ایښي او که موږ یې په همداسې شوق او اخلاص سره تعقیب کړو، زه د ناکامۍ لپاره هېڅ دلیل نه وینم، د آزادۍ لپاره هڅې تل عادلانه وي او د غلامۍ پر ضد کارونو کې تل عزت وي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۱۸۴ مخ

د آزادۍ هڅې

زما په فکر غلامي قبلول جرم و، ځکه نو تر هغه وخت پورې چې په هېواد کې د ربښتینو خلکو واکمني راځي او ټولو اوسېدونکو ته په مساوي او عادلانه ډول فرصتونه او د پرمختګ شرایط برابرېږي، زه به د آزادۍ لپاره خپلو هڅو ته دوام ورکوم، بې له دې چې وګورو څوک راباندې حکومت کوي.

د اسلام سوله ییز سپاهي،۲۰۵ مخ

سخت که اوسا ژوند؟

زه د خدای ج ډېر شکر ادا کوم، چې پر ما يې زما د ژوند په لومړي سر کې دومره سختۍ راوستې. زه نه پوهېږم چې که ما يو هوسا ژوند لرلای، نو څه به پېښ شوی وای.

غفارخان. د پښتنو د عدم تشدد پاچا. راج موهن گانډي، ٦٨ مخ

نه تاوتريخوالي: نوې يا پخوانۍ طريقه

په دې کې خو کومه د حيرانتيا خبره نشته چې کوم مسلمان يا پښتون دې د نه تاوتريخوالي په طريقه کې سهيم وي، دغه طريقه نوې نه ده.

دغه خو څوارلس سوه کاله پخوا د پيغمبر (ص) له طرفه د تل لپاره تعقيب شوې وه، دوي په مکه کې تل د خپلو لارويانو پر گډون غوښتل چې د زور زياتي جغ د انسانانو له اوږو څخه لرې کړي.

خو موږ تر ننه دغه هېره کړې وه چې يو وار مهاتماجي زموږ مخې ته بيا دغه لار کېښودله او د دغې سپېڅلې عقيدې ملاتړ يې وکړ.

دی خو زموږ په منځ کې لومړي کس دی، چې دغه طريقه يې درک او د دغه غمځپلي ملت مخې ته يې کېښودله.

خان عبدالغفارخان. د نه تاوتريخوالي لاروی، ان رادهاکرشنان، ١ مخ

تشدد

تاسو ته خو تر نورو د مخه عدم تشدد په کار دی، ځکه چه ستاسو تشدد په خپل کور او په خپل ورور دی.

فخر افغان او افغانستان. عبدالله بختانی خدمتگار، ٩٣ مخ

موږ ولې آباد نه يوو؟

ننني دنيا ته چې وګورې او دومره آباده شوله خو دا موږ آباد نشو، د دې وجه څه ده؟ د دې وجه هم دغه ده چې نن د قام ولي دنيا ده او موږ کې قام ولي نشته.

د خان عبدالغفارخان (باچاخان) تاريخي تقريرونه، ۱۴ مخ

انقلاب که جدو جهد؟

د افغانستان او آزادو قبايلو حالت مې چې وليد او پنځلس کاله مې په هندوستان، قبايلو او افغانستان کې غورزې پرزې وکړې نو په دې نتيجه ورسېدم چې انقلاب د منډې کار او دومره آسان څيز نه دی. انقلاب د سړې سينې کار دی انقلاب علم او پوهه غواړي. انقلاب عالمان او پوهان غواړي چې د پوهې سره قام وروزي او انقلاب ته يې آماده کړي. د انقلاب لپاره د اشخاصو ضرورت دی.

ته وګوره چې زموږ جذباتي ملګري په څومره جوش راوتلي وو. ټول ولاړل خواره واره شول. نو کښېناستم د ځانه سره مې ښه فکر وکړ. زه په دې نتيجه ورسېدم چې زموږ د قام، نه د تجارت خواته توجه شته، نه د صنعت خواته، نه د زراعت خواته او نه د تعليم خوا ته.

د بلې خوا نه په رسمونو، رواجونو کې تر غوږونو پورې ډوب دي. په خانه جنګيو اخته دي داسې قام انقلاب نشي کولائ او دا قام د دې بلاګانو نه خلاصول پکار دي، چې سياسي شعور پکې پيدا شي او دا کار يوه پُر امن فضا غواړي. تر دغه وخته پورې زه په دې عقيده وم چې دا ټول کارونه انقلاب غواړي. تشدد راته د انقلاب د کاميابئ لار ښکارېدله.

خو د تجربې نه وروسته راته معلومه شوه چې د جنګ په وخت کې آسونه نه تيارېږي.

نو ځکه مې اراده وکړه چې خپل کلي ته واپس کېږم او د عدم تشدد د اصولو په بنا کار کوم.

اول به د انقلابي اشخاصو د تعليم او تربيت لپاره قومي مدرسې جوړوم، نو ځکه اتمانزو ته راغلم. زه چې له هجرته بېرته راغلم د هغو مدرسو د بېرته جاري کولو کوښښ مې وکړ چې پېرنګيانو د جنګ په زمانه کې بندې کړې وې...

خدايي خدمتګار، ارچيوال، ۸۵ مخ

د قوم ضرورت

عدم تشدد نيږدې زما مذهب جوړ شوی دی. زه د ګاهندي جي د دې نظرئې د وړاندې نه هم قائل او منونکی يم خو د دې تجربې ته چې بې مثاله کاميابي زما په صوبه کې تر لاسه شوه. د دې نه پس زه د زړه د تل نه د عدم تشدد منونکی يم.
انشاالله زما د صوبې خلک به کله هم تشدد نه کار نه اخلي.
ممکنه ده چې زه ناکاميابه پاتې شم او زما په صوبه کې د تشدد يو طوفان راشي. که داسې وشي نو زه به په خپل قسمت باندې صبر کوم خو دې سره به زما په دې عقيده کې هيڅ بدلون رانه شي. عدم تشدد ښه شی دی او زما قوم ته د دې د هر څه نه زيات ضرورت دی.

د آزادی تحريک او باچا خان (فارغ بخاري)، ژباړن سجاد ژوندون، ۲۲۴ مخ

دعا

يا خدايه! زموږ د پښتنو د زړونو نه بغض، حسد، کينه، دښمنۍ او تربګنۍ لرې کړې او موږ ته توفيق راکړئ چې د خپل قام، ملک او وطن خدمت وکړو.
خدايه! د پښتنو دښمنان برباد کړي او موږ ته توفيق راکړئ چې د خپل دوست او دښمن تر منځه فرق وکړو. آمين

د خان عبدالغفارخان (باچاخان) تاريخي تقريرونه، ۱۰ مخ

کرونولوژي

۱۸۸۹ د چارسدې په اتمانزو کې د بهرام خان په کور کې زېږېدنه

۱۸۹۷ په جومات کې له ملا نه زده کړه

۱۸۹۸ د پېښور په ښوونځي کې داخله

۱۹۹۸ د پېښور د ښاروالۍ په ښوونځي کې شاملېدل

۱۹۰۶ د انګلیس په اردو کې د شامېلېدو نه منل

۱۹۰۸ په علي ګړ کې اسلامي ښوونځی

۱۹۰۹ انګلستان ته د کالج د درس ویلو په هکله منفي تصمیم

۱۹۱۰ په اتمانزیو کې یې لومړی ښوونځی پرانیست

۱۹۱۱ د ترنګزیو د حاجي صاحب له حرکت سره یو ځای کېدل

۱۹۱۲ له مهر قنده (د یار محمد خان لور) سره واده

۱۹۱۳ په اګره کې د مسلم لیګ په کنفرانس کې ګډون

۱۹۱۳ د لومړي زوی، غني خان زېږېدنه

۱۹۱۴ چله او اوږده روژه، په باجوړ کې له مېشتو قبایلو سره تنویري کال

۱۹۱۵ د دوېم زوی، ولي خان پیدایښت، د ښځې مړینه

۱۹۱۹ دوېم واده: د سلطان محمد خان له لور (نم باته) سره

۱۹۱۹ د شپږو میاشتو لپاره بندیتوب

۱۹۲۰ له بند څخه خوشي کېدل، بل واده، د خلافت کنفرانس لپاره ډهلي ته تګ، د ګاندي، ابوالکلام آزاد او نورو سره لیدنه، افغانستان ته د خلاف د موضوع لپاره له نورو سرهمهاجرت، په ناګپور کې د هند نیشنل کانګرس په غونډه کې ګډون

۱۹۲۱ په اتمانزیو کې د لېسې جوړول، د ”انجمن اصلاح افاغنه“ (عبدالاکبر خان لومړی ریس) جوړول، د دریو کلونو لپاره بند

۱۹۲۲ له دوېمې مېرمنې څخه د يوې لور (مهر تاجه) پيدا کېدل

۱۹۲۲ کله چې دی په بند کې و، درېيم زوی (عبدالعلي خان) پيدا،
چې وروسته د پېښور پوهنتون مرستيال و

۱۹۲۳ د ده مشر ورور ډاکټر خان صاحب د لندن په سينټ توماس روغتون کې
ډاکټري تر لاسه کړه، په انگلستان کې يې له يوې انگلېسي مېرمنې سره
واده وکړ، چې دوی يو زوی (جان خان) او يوه لور (مريم) پيدا کړل

۱۹۲۳ د مور مړينه

۱۹۲۴ له بند څخه خوشې کېدنه، ده ته د (فخر افغان) لقب ورکړل
شو. مکې شريفې ته د حج لپاره تگ، له څو اسلامي هېوادونو څخه ليدنه،
په بيت المقدس کې د مېرمنې مړينه او هلته يې خاورو ته سپارل

۱۹۲۶ پلار يې مړ شو، د جنازې او خښولو لپاره يې بې ساري خلک راغلي وو،
ده وويل د سقاط (سخات) لپاره مې ۲۰۰۰روپۍ منلي، آيا خلکو ته يې
ورکړم که ښوونځي ته؟ خلکو په لوړ آواز وويل: ښوونځي ته! ښوونځي ته!

۱۹۲۷ د انجمن زميندارانِ بنسټ اېښودنه، د محلي زراعت د
پرمختگ لپاره، پښتون جرگه «د پښتنو ځوانانو ليگ» دده تر لارښوونې
لاندې جوړ شو

۱۹۲۸ په کلکته کې د خلافت او کانگرس په غونډو کې گډون

۱۹۲۸ پښتون مجله

۱۹۲۹ د خدايي خدمتگارانو د تحريک جوړول او بنسټ اېښودنه
د ((پښتون)) خپرونې پيل، په لاهور کې په لوکنو کې د کانگرس په غونډه
کې گډون، له گاندي او نهرو سره ليدنه

۱۹۳۰ له بند څخه خوشې کېدل، کليو ته ورتگ پيل کول، په
کراچۍ کې د کانگرس غونډه کې گډون، له گاندي سره د کانگرس په
کاري کمېټه کې غړيتوب اخستل، د کانگرس د ټولو مشرانو په گډون
بنديتوب

۱۹۳۱ اگست ۲۵: له گاندي او جواهر لال نهرو سره يو ځای سيمله ته

ولاړل، ترڅو له وايسرا سره وګوري

۱۹۳۱ تصميم ونيول شو، چې په پېښور کې د کانګرس څانګه جوړه شي

۱۹۳۱ درې کاله بندي شو

۱۹۳۱ پښتون مجله

۱۹۳۰ د پېښور د قصه خوانۍ بازار ټول وژنه (قتل عام)

۱۹۳۱ له يو کال بند نه وروسته باچا خان له نورو خدايي خدمتګارانو سره د ډېره غازي خان جېل نه خلاص شو

۱۹۳۱ له ۱۰۰ خدايي خدمتګارانو سره د کانګرس غونډې لپاره کراچۍ ته ولاړ

۱۹۳۱ باچا خان له ګاندي سره د کانګرس ورکينګ کميټې غونډې لپاره ولاړ

۱۹۳۱ جولای: د مهاتما ګاندي زوی ديو داس ګاندي پېښور ته را ورسېد، ترڅو د سرحد وضع مطالعه کړي، دی له باچا خان سره په اتمانزو کې اوسېده

۱۹۳۴ لـه بنـد څخـه خوشـې کېـدل، لـه پښـتونخوا څخـه شـړل کېـدل، پـه (وردا) کـې لـه ګانـدي سره وخـت تېـرول، د بنګـال مسـلمانانو ليدنـه، د کانګرس مشري نه منل، په بمبۍ کې خبرې او بندي کېدل

۱۹۳۴ اګست ۱۷: د ګاندي له روژې سره د ملاتړ لپاره يوه اوونۍ روژه نيول

۱۹۳۴ سپتمبر ۳۰: په کلکته کـې د هنـدو او مسـلمانانو د يـووالي پـه هکلـه عـام محفل ته وينا کول

۱۹۳۵ له بند څخه خوشې کېدل او له پښتونخوا څخه شړل

۱۹۳۷ د پښتونخوا د والي له خوا تبعيد کول، بېرته کور ته راتلل، په ولايتي ټاکنو کې په اکثريت سره بريا، د خان صاحب د والي په حيث ټاکنه

۱۹۳۸ په پښتونخوا کې د ودانولو د پروګرام پيل

۱۹۳۸ ګاندي د سرحد ولايت ته د اتو ورځو لپاره راځي

۱۹۴۰ پـه سر دريـاب کـې د ودانولـو د پروګـرام لپـاره د يـو مرکـز پرانسـتل، د کانګرس پرېښودل، لامل يې د کانګرس له عدم تشدد څخه لرېوالی

۱۹۴۱ د خدايي خدمتګارانو لپاره ټرېنينګ کمپ جوړول

۱۹۴۲ په پښتونخوا کې ملکي مقاومت

۱۹۴۲ د وینا کولو پر وخت د پولیسو لخوا نیول او بندي کېدل، د پولیسو د وهلو له امله دوه پښتۍ یې ماتې او د دوه کلونو لپاره بندي شو

۱۹۴۲ ګاندي او باچا خان د ټول هند د ملي کانګرس او د هغه له کاري کمېټې څخه په دوېمه نړیواله جګړه کې د ګډون په خاطر استعفا ورکوي

۱۹۴۲ له پېښور نه ۱٦ میله لرې، په سر دریاب کې د (مرکز عالي خدایي خدمتګاران) جوړول

۱۹۴۴ بندي کېدل

۱۹۴۵ له بند څخه خلاصېدل

۱۹۴۷ له خدایي خدمتګارانو څخه د ریفرینډم د بایکاټ کولو غوښتنه، د (پښتون) اخبار په پاکستان کې د حکومت لخوا مصادره کېدل، د اګست په میاشت کې

۱۹۴۷ د پاکستان د قبلولو لپاره د خدایی خدمتګارانو د غونډې راغوښتل، سپتمبر میاشت

۱۹۴۸ له پاکستان سره د وفادارۍ لوړه، د پاکستان د پیپلز پارټۍ منتخب مشر، له ډاکټر خان صاحب سره بند ته استول، د خدایي خدمتګارانو له مظلومو غړو سره (د جون میاشت)

۱۹۴۸ د (جمعیت العوام) چې په خلکو کې د پاکستان پیپلز پارټي په نوم مشهوره ده، د جي ام سید، عبد المجید سندي، شیخ حسام الدین او عبد الصمد خان اڅکزي «بلوڅ ګاندي» جوړول، باچا خان د دغه ګوند لومړی مشر و

۱۹۵۲ د باچا خان ښه ملګری او د ډاکټر خان صاحب په صدر اعظمۍ کې د معارف وزیر، قاضي عطاءالله مړینه

۱۹۵۴ له بند څخه خلاصېدل او په کور کې نظر بندي، ډاکټر خان صاحب ته د پاکستان د مرکزي کابینې غړیتوب

۱۹۵۵ له اووه کلونو بند څخه وروسته پښتونخوا ته ستنېدل، جنرال سکندر میرزا د پاکستان ولسمشر کېدل، د یو یونټ اعلان او د

سرحد د قبايلي سيمو (پښتونخوا) ادغام د پاکستان په يو يونټ کې

۱۹۵۶ بنديتوب او د حکومت له خوا د باچاخان د کورنۍ ټول
جايداد مصادره کول

۱۹۵۷ د نيشنل عوامي ګوند جوړونه (د جولای مياشت)
خو د همدې کال د مې په مياشت کې د ډاکټر خان صاحب وژل

۱۹۵۸ نيول او بندي کېدل (د اکتوبر مياشت)

۱۹۵۹ د زيات عمر او ناروغۍ له کبله له بند څخه خوشې کېدل، د
هر ډول رسمي وظيفې او دولتي چوکۍ له نيولو څخه بې برخې کول

۱۹۶۱ له سلګونو نورو همکارانو سره نيول او بندي کول

۱۹۶۲ د ښځې د بين المللي سازمان (امنيستي انټرنشنل) لخوا د
کال بندي ونومول شو

۱۹۶۴ له بند څخه خوشې کېدل او په کور کې نظربند
انګلستان ته د درملنې لپاره د تګ اجازه، د (دپتانز) کتاب له ليکوال الف
کارو سره ليدنه، په قاهره کې افغاني تجارتي ويزه اخستل،
کابل ته تلل، کابل کې ژوند غوره او د افغانستان ډېرو سيمو ته سفر کول

۱۹۶۹ د ګاندي په سلمه (۱۰۰) کليزه کې د خبرو لپاره هند ته تګ
د هندوانو او مسلمانانو د يووالي لپاره درې روژې نيول
د پرګنو د ښېګڼې په منظور دعاګانې

۱۹۷۱ په پاکستان کې د دوولس کلن نظامي حکومت له ختمېدلو سره سم
له تبعيد څخه پښتونخوا ته راستنېدل

۱۹۷۵ بندي کېدل، د نيشنل عوامي ګوند منع اعلانېدل، له بند څخه د زيات
عمر او پرلپسې ناروغيو له امله خلاصېدل

۱۹۸۳ د خپل زوی ولي خان او د اپوزيشن له نورو مشرانو سره
بندي کېدل، په کور کې نظربند کيدل، له نظربندۍ څخه خلاصېدل او
روغتون ته د درملنې لپاره ستنېدل

۱۹۸۴ په کابل کې په روغتون کې بستر کېدل

۱۹۸۵ د هند ملي کانګرس ګوند په سلمه کليزه کې د ګډون لپاره لـه خپـل زوی ولي خان سره هند ته تګ

۱۹۸۷ د هند د حکومت د مېلمه په توګه هند ته د درملنې لپاره تګ، د لومړي غير هندي په حيث په هندوستان کې تر ټولو لوی مډال (بهارت راتنه) يعنــې د هند تاج تر لاسه کول. په پېښور کې په روغتون کې بسترېدل

۱۹۸۸ د جنورۍ په شلمه د پېښور په ليډي ريډينګ روغتون کې د

سهار په شپږو بجو او پنځه دېرشو دقيقو د وروستي ځل لپاره ساه باسي.

د وصيت له مخې له پښتونخوا څخه د ننګرهار مرکز (جلال آباد ښـار) تـه د سلو زرو خلکو په ګډون راوړل کېدل او په جلال اباد کې په خپـل کـور کـې خاورو ته سپارل کېدل

پدې ډول د تل لپاره له دې نړۍ کوچېدل او تلپاتې استراحت.

❖

عکسونه

پاچا خان په جلال آباد کې خاورې ته سپارل کیږي

د غفارخان مقبره وروسته له ۲۸ کلونو په ۲۰۱٦ کال کې

د غفار خان پلارنی کور او د هغه د زیږیدولو ځای په پېښور کې

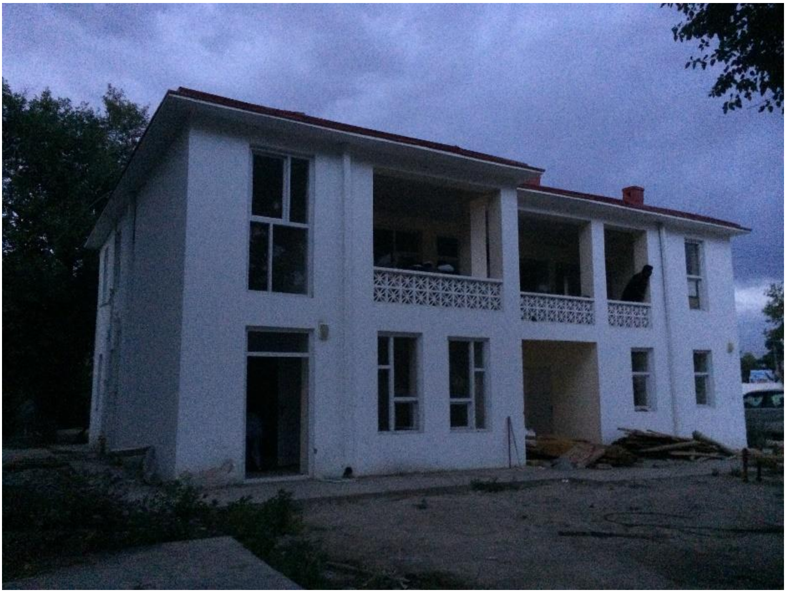

د غفار خان کور په جلال آباد کې

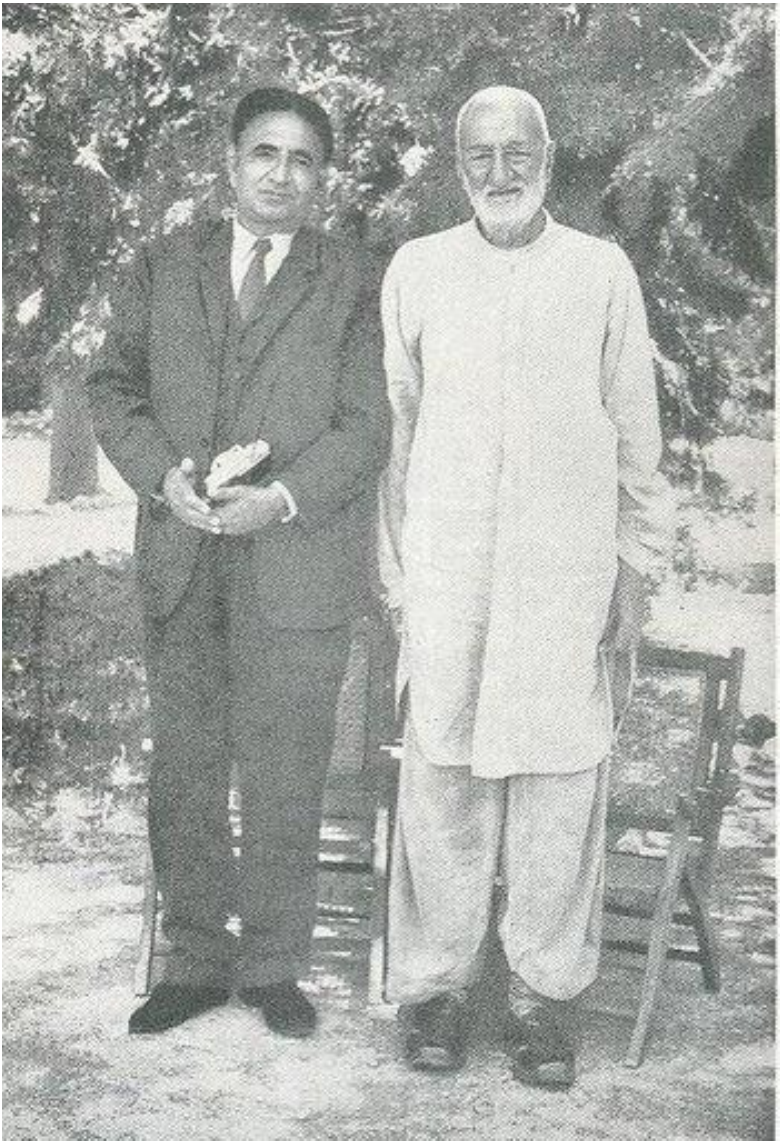

غفار خان د خپل فلیسوف او شاعر زوی غني خان سره

پاچا خان د احمدشاه بابا له مزار څخه د راوتلو پرمهال

پاچا خان په جلال آباد کې له ډیرو خلکو سره کتل

پاچا خان په کندهار کې خلکو ته وینا کوي

باچا خان په کندهار کې د احمدشاه بابا د مزار ترڅنګ له ماشومانو سره په مینه خبرې کوی

غفار خان او ګاندی په ګډه څو کالونه کار او مبارزه کړې ده

غفارخان او گاندی یو له بل سره ډیر نیږدې وو

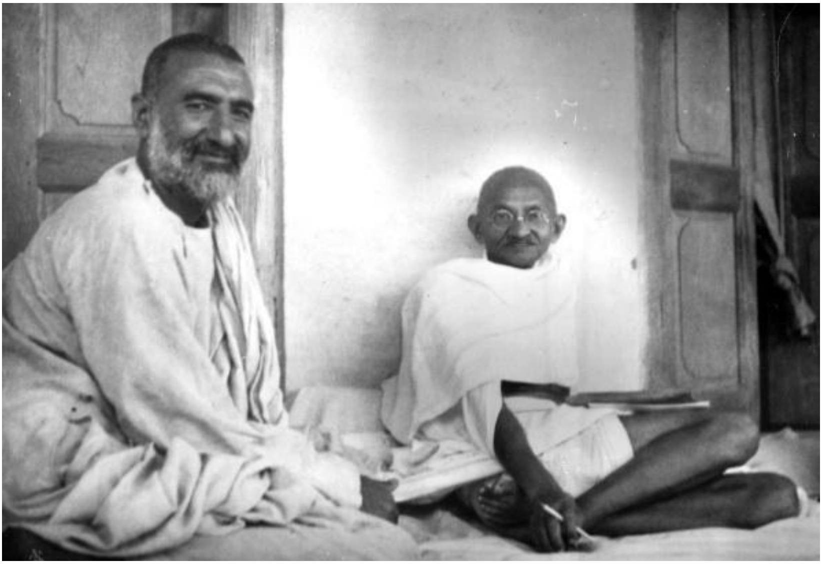

غفار خان د افغانستان ډېرو سیمو ته سفر کړی دی

گاندی، غفار خان او د گاندی سکرتر مهادیو دیسای

مهاتماگاندی، مولانا ابو کلام آزاد، سردار پتیل، غفار خان، جواهر لعل نهرو

غفار خان او وينوبه باهوی به يو نيالگی کښنوی

د شلمې پيړۍ عدم تشدد جنبش مخکښ وګړي:
مارتين لوتر کينگ، مهاتما گاندی، نيلسون مانديلا، غفارخان

ماخذونه

١. عبدالغفار، زما ژوند او جد و جهد. ١٣٦٠ هجري لمريز، کابل ـ دولتي مطبعه

٢. پښتون مجله، اتمه ګڼه، ١٩٩٢م، پېښور

٣. ايکنات سوارن، حضرت باچا خان ـ ژوند او فلسفه، ترجمه غني خټک، ١٩٩٣ م اسلام آباد

۴. عبدالله بختانی خدمتګار، د باچا خان ليکونه، دوهمه برخه، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، ١٣٨۴ هجري لمريزکال

۵. عبدالله بختانی خدمتګار، د باچا خان ليکونه، لومړۍ برخه، کابل، دولتي مطبعه، ١٣٦٣ کال

٦. ارشادات و مکتوبات باچه خان، سيد جاويد علی شاه آف نرشک، کلاسک پبلشرز نو ښار

٧. د بابا مشالونه، ١٣٩١ هجري لمريز

٨. د ستر خدايي خدمتګار وياړلي يادونه، پروفيسور عبدالله بختانی خدمتګار ١٣٩٠ هجري شمسي

٩. د بابا مشالونه، د قومونو او قبايلو د چارو وزارت د نشراتو او فرهنګي چارو رياست، ١۴٠٨ هـ. ق

١٠. نګاه مختصر به افکار و مبارزات تاريخي خان عبدالغفار خان (پاچا خان)، محمد ګل وطنپال دياني، ١٣٨٩هجري شمسي

١١. لالونه مرغلرې، د باچاخان خبرې، ډاکتر محمد زبير حسرت، د پښتنوخوا مطالعاتي مرکز، باچا خان پوهنتون، چارسده، ٢٠١٢م

١٢. خدايي خدمتګاري، ليکونکی خان عبدالغفار خان، ١٣۴۴، دقبايلو د مستقل رياست له خوا، کابل

١٣. فخر افغان او افغانستان. عبدالله بختانی خدمتګار، ٢٠٠٨

١۴. دوه خدايي خدمتګاران. مهاديو ديسای، ژباړه زيړګل وردک،

(پښتو/انګلیسي)، کابل ۲۰۱۷

۱۵. خان عبدالغفار خان، د نه تاوتریخوالي لاروی، ان رادها کرشنان، ژباړه زیړګل وردک، (پښتو/ انګلیسی)، کابل ۲۰۱۷

۱٦. د خان عبدالغفارخان (باچاخان) تاریخي تقریرونه. لومړی ټوک، تدوین او سریزه: څېړنوال عبدالرحیم بختانی خدمتګار، کابل ۱۳۹۷

۱۷. باچاخان او د آزادۍ مبارزه. اترچند، د زبیرژمن ژباړه، ۲۰۱۳

۱۸. غفارخان. د پښتنو د عدم تشدد پاچا. راج موهن ګانډي، د غلام ولي نوري ژباړه، کابل، ۱۳۸۹

۱۹. د اسلام سوله ییز سپاهي. ایکنات ایسوران. د بسم الله پښتون مل ژباړه، دانش خپرندویه ټولنه، کابل۲۰۱۸

۲۰. د آزادۍ تحریک او باچا خان (فارغ بخاري)، ژباړن سجاد ژوندون، ۲۰۱۸

۲۱. خدايي خدمتګار (۱۹۲۹ ـ ۱۹۴۷ م) یو ستراتیژیک غوراوی. احمدالله ارچیوال، کابل، ۲۰۱۹

22. Abdul Ghaffar Khan; Faith is a Battle. Dinanath Gopal Tendulkar, Published for Gandhi Peace Foundation by Popular Prakashan, Bombay, 1967

23. Eknath Easwaren. Nonviolent Soldier of Islam, Nilgiri press, USA, 1999

24. Rajmohan Gandhi. Ghaffar Khan: Non-violent Badshah of the Pakhtuns. Viking, New Delhi, 2004

25. J.N. Dixit, An Afghan Diary: Zahir Shah to Taliban, New Delhi: Konark Publishers, 2000

26. My Life and Struggle, Autobiography of Badshah Khan as narrated to K.B. Narang, Orient Paperback, Delhi, 1969

نور کتابونه

د عبدالغفار خان اړوند دغه کتابونو هم چاپ شوی دي:

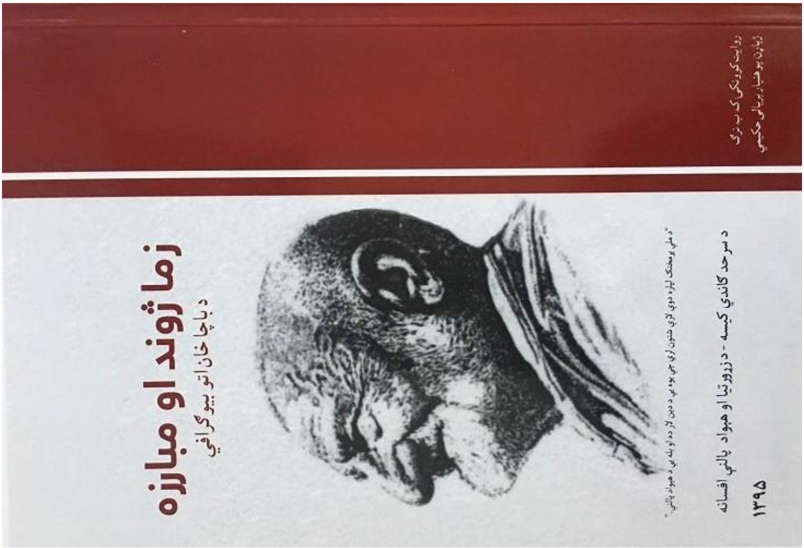

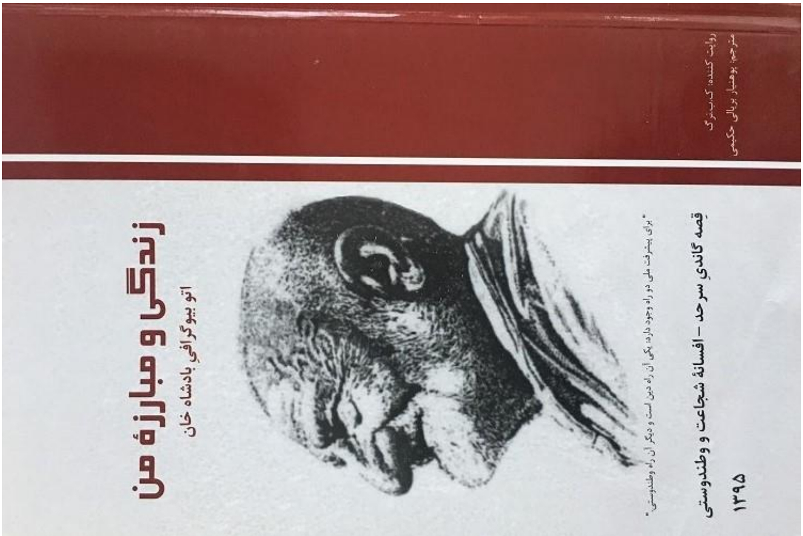

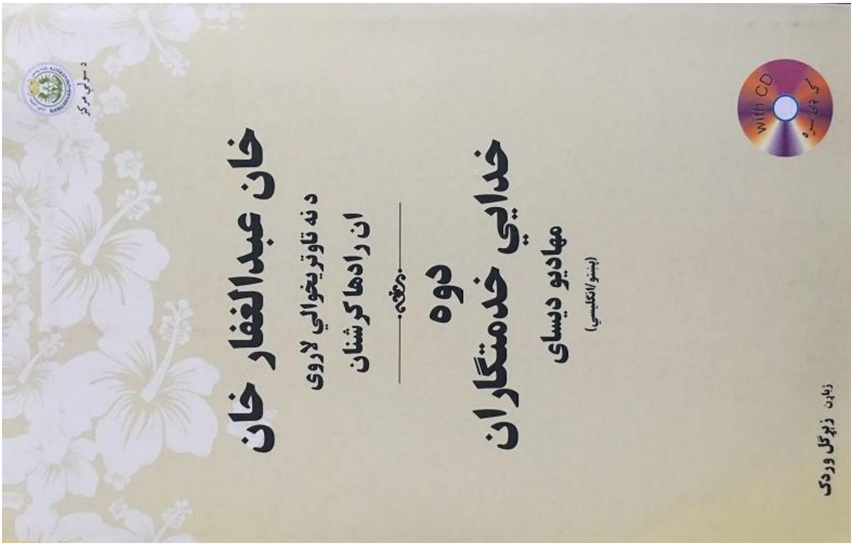

Afghanic
Quotations of
Badshah Khan
(Dari)
ISBN 978-9936-633-24-7
Funded by
Civil Peace Service
Collected & Translated by
Yahya Wardak
2018
افغانیک
سخنان
ناب
غفار خان
یحیی وردک
۱۳۹۷

افغانیک Afghanic e.V.

د افغانستان معلوماتي مرکز (افغانیک) له ۱۹۹۳ کال راهیسې د هېوادوالو، ټولنو او بهرنیو خلکو لپاره د افغانانو او افغانستان په هکله معلومات وړاندې کوي. افغانیک د المان اداري محکمې سره رسمي ثبت شوې غیر انتفاعي موسسه ده، چې د یو شمېر افغانانو او المانیانو لخوا جوړه او په المان او افغانستان کې کار او فعالیت کوي.

هدف یې په افغانستان کې د پرمختیا، معارف، لوړو زده کړو او روغتیا په برخو کې مرسته او هم په المان کې له افغانانو سره مرسته او د افغاني کلتور پالل دي.

د افغانستان معلوماتي مرکز د ټولو مهمو ټولنیزو، تاریخي، سیاسي، اقتصادي، ادبي او روغتیایي ساحو او پوښتنو په هکله په خپل ارشیف کې معلوماتي مواد (کتابونه، مجلې، اخبار، کسټونه) راغونډ کړي دي. زیاتره برخه یې د هغو اروپایي، امریکایي او افغاني پوهانو لیکنې او څیړنې دي، چې په وروستیو لسیزو کې یې په افغانستان کې دننه او هم دباندې په بېلا بېلو موضوعاتو څېړنې کړې دي.

د هلو ځلو څو نمونې:

- افغانانو ته په المان کې د ژبې زده کولو، زده کړو، ژوند کولو او کار پیداکولو اړوند مرستې او مشورې ورکول
- المان کې افغان ماشومانو ته د مورنۍ ژبې او آلمانانو ته افغاني ژبې زده کول
- المانانو او الماني موسسو او ټولنو ته د افغانانو او افغانستان په هکله معلومات، مشورې او پروژې

بهر مېشتو افغانانو، المانیانو، الماني او اروپایي موسسو او ټولنو ته د افغانانو او افغانستان په هکله معلومات، مشورې او پروژې

- له ۲۵ کلونو راهیسې هر کال «*په هامبورگ کې د افغانستان اونۍ*» سمینار جوړول
- د افغانستان د اساسي قوانینو چاپول
- د باچاخان په هکله په پښتو، دري، اردو، انگلیسي او الماني ژبو کتابونو چاپول

په الماني ژبه د افغاني ادبياتو خپرول
- د کابل ديوان بيګي سيمه کې د يو روغتيايي کلينيک فعالول www.dewanbegi.af
- د افغانستان د بېلابېلو پوهنتونونو لپاره تر ۳۰۰ عنوانه زيات درسي کتابونو چاپول او په ټولو دولتي او خصوصي پوهنتونونو کې په وړيا توګه وېشل. د درسي کتابونو مکمل پي ډي اف دلته ترلاسه کولی شئ:
www.ecampus-afghanistan.org

خپرونې:

- د بشر د حقوقو عمومي اعلاميه، ۱۹۹۷
- د افغانستان (۱۹٦۴) اساسي قانون، ۱۹۹۸
- د افغانستان (۱۹٦۴) اساسي قانون په الماني ژبه، ۲۰۰۲
- د افغانستان (۱۹٦۴) اساسي قانون، ۲۰۰۳
- د افغانستان (۲۰۰۴) اساسي قانون په انګليسي ژبه
- زمونږ د باچا خبرې، ۲۰۰۸، ۲۰۰۹، ۲۰۱٦ ، ۲۰۱۹
- د پښتو زده کولو کتاب، مانفرد لورنس، الماني ژبه، ۲۰۱۰، ۲۰۱۹
- زما ژوند او مبارزه. غفار خان، په الماني ژبه، ۲۰۱۲
- د ګلاب ننګرهاري ليکنې، ۲۰۱۴
- د غني خان ليکنې. غني خان، په الماني ژبه، ۲۰۱٦
- افغانان په استراليا کې. پوهاند حميدالله امين، ۲۰۱٦
- دوه خدايي خدمتګاران. مهاديو ديسای، ژباړه زيړګل وردک، (پښتو/انګليسي/ الماني) ۲۰۱۷
- خان عبدالغفار خان، د نه تاوتريخوالي لاروی، ان رادها کرشنان، ژباړه زيړګل وردک، (پښتو/ انګليسي)، ۲۰۱۷
- غفار خان. د پښتنو د عدم تشدد پاچا، راج موهن ګاندی ۲۰۱۷ په آلماني ژبه
- د يو افغاني کلي خاطرې. د زرين انځور لنډې کيسې په الماني ژبه، ۲۰۱۷
- د افغانستان د پوهنتونونو د درسي کتابونو چاپول، يحيی وردک، ۲۰۱۷

- الماني د افغانانو لپاره، یحیی وردک، ۲۰۱۸
- سخنان ناب غفار خان، ۲۰۱۸
- د گل پاچا الفت غوره نثرونه په الماني ژبه، ۲۰۱۹
- آلمانی برای افغانها، یحیی وردک، ۲۰۱۹
- د رحمان بابا دیوان په الماني ژبه، ۲۰۲۰
- لوړې زده کړې په افغانستان کې. نظرونه، وړاندیزونه او مشورې، یحیی وردک، پښتو/ انگلیسي
- ۳۰۰ نه زیات درسي کتابونه (۲۴۰ طبي درسي کتابونه او ۷۰ غیر طبي کتابونه) د افغانستان د پوهنتونونو لپاره.

سربېره پر دې افغانیک اوس پر دې کار کوي، چې د افغاني ټولنې د بنسټیزو پوښتنو په هکله مستند او علمي معلومات راغونډ او بیا یې د نورو د خبرتیا او گټه اخېستلو لپاره خپاره کړي.

د افغانستان معلوماتي مرکز (افغانیک) ارشیف کې د باچا خان برخه جوړه او دلته معلوماتي مواد (کتابونه، لیکنې، د مجلو او اخبارونو کټنگ، عکسونه او فلمونه) راغونډ او د څېړنو او خپرولو لپاره مینه والو ته وړاندې کېږي.

له هېوادوالو څخه هیله کېږي، چې په دې کار کې له موږ سره شریک شي.

نور معلومات دلته ترلاسه کولای شئ: www.afghanic.de

Preface for First Edition

"Can you name any person, in the history of Afghanistan and the region, as a model for you?" a journalist asked me during an interview for his magazine, eight year ago.[1]

My answer for the question was Khan Abdul Ghafar Khan (Badshah Khan) though I had not known much about him, nor had I read his writings or writings on him. In the recent years, the more I studied about him, the more I became interested in him—this interest is getting more and more.

In my point of view, the value of Badshah Khan's personality is in the struggle he did against the main problems of the nation like violence, exchange marriage, illiteracy, extremism, negative competition and unawareness of religion.

Since these bad habits still remain in our society, the instructions of Badshah Khan have not only historical value, but they are also a good resolution of our problems. That is why my opinions are the same as his, so they are offered to you. At least some of them might be interesting for you too. If so, may you utilize and act upon them for the advantage of yourselves and your country.

I would like to thank Mr. Mubariz Sapai, Dr. Ramazan Saadat, Mr. Hedayatullah Bangish and Mr. Shah Jahan Kakakhil for providing me with references for this book. I also thank Mr. M. Reza Khan for giving me pictures related to the book. As well as, I thank Mr. Nasim Saber for helping me in editing the book.

Hopefully, I will be able to compile more sayings of Badshah Khan and that of others on him, so that, I will offer them to the countrymen.

Dr. Yahya Wardak

Bonn, Germany, 2008

1 This interview was published on Ost-Westliches Journal, 3/2000

Hopefully, dear readers will read them carefully, know them, think about them and take their advantages in their personal and social life.

Unluckily, Afghans, Muslims and other people are not aware of Badshah Khan’s ideas and actions. He analyzed, examined and knew Afghan and Islamic society, and, for reforming its weaknesses, he worked successfully. He struggled for reducing his nation’s problems throughout his life. He spread his ideas on peace, brotherhood, love and nonviolence everywhere.

Dr Mohammad Cyrus, the head of Presidency of Religious Affairs in Turkey says, “The main problem of Muslims is that they do not make their lives in accordance with their religion. Many Muslim leaders and scholars, instead of resolving problems, create problems.”

We and our leaders are to be blamed for not getting awareness of Badshah Khan’s thoughts and struggles and not following his path.

I hope some readers will become aware of his ambitions, desires and achievements so that they will make others aware; thus, they will follow his path and encourage others. Based on this desire, the book is offered to you.

At the end, I would like to thank those who have helped me in the third edition of this book. I thank Mr. Asif Samim for giving me extra reference from his library in Kama. As well as, I appreciate the efforts of Mr. Javid Kotwal and Abdul Hadi Asar in editing the book.

Dr. Yahya Wardak

Istanbul, October, 2014

Preface for Third Edition

Five years ago, I compiled "Quotations of Badshah Khan" from various books and magazines and printed as a book, in Germany. Because of the need for it, in 2009, the book was reprinted in the same form in Kabul and was offered to its fond readers. Since it cannot be found in bookstores, it is needed to be printed again.

In the recent years, I could find other books on Badshah Khan and used them as further references for adding more to the previous version; thus, the third edition contains nearly 30 percent more contents than the others. In addition, the chronology of Badshah Khan's life has been written at the end of the book in order for people to become aware of different events of his life.

It is reported on the media in Afghanistan almost every day about explosion, war or suicide attacks in which people get wounded or lose their lives. A main cause of such situation is our people who want to satisfy their ambitions and reach to their social and political targets through violence. And this is a main cause of the three decades war in our country, as well.

Badshah Khan paid attention to this vital issue, hundred years ago, and he struggled for resolving that. But unfortunately, Afghans either do not have the knowledge about violence or do not work for eliminating it.

One of the purposes of publishing of "Quotations of Badshah Khan" and other books on him is to make the society aware of nonviolence.

In this respect, his autobiography entitled "My Life and Struggle" was published in both Pashto and Dari languages by National Center of Policy and Research (NCPR) at Kabul University, with the fund of Civil Peace Service of GIZ, in 2016.

The book you are holding in your hands is a compilation of Ghaffar Khan's quotations from different national and international references of different languages and has been printed with the financial support of GIZ's Civil Peace Service program in Kabul.

Hereby, I would like to thank GIZ-ZFD in Kabul and its energetic officer Mr. Obaidullah Tanha for supporting us in publication of this work.

In addition, I am thankful to my colleagues Hekmatullah Aziz, Fazel Rahim Baryal, and Khalid Khpalwak for assisting me in editing the text.

Hopefully, you will read this small but rich book, learn its lessons and effectively use it for welfare of the nation and country.

Yahya Wardak, 2019

Preface for Fourth Edition

Dear reader,

Though Ghaffar Khan lived a century ago, his ideas and struggles are still precious and even more invaluable than in his time, for our society's today and the future. Through nonviolence, Ghaffar Khan and Gandhi could bring about freedom to the Subcontinent and played a major role in encouraging Muslims and Hindus to live peacefully alongside each other. Recently, works of Ghaffar Khan have been published in English, Turkish, Arabic, German and Italian languages, and it is various times reported about him in the international press.

In his message on peace in 2017, Pope Francesco said:

"Resolute and real approaches have resulted in outstanding outcomes. Success of Mahatma Gandhi and Ghaffar Khan is unforgettable …".

Violence in our beloved country Afghanistan has been a main factor of ruin, poverty and people's misfortune in the last four decades. It is possible to get inspired by the ideas and approaches of Ghaffar Khan in terms of the current problems, conflict and violence; thus, get closer to peace, prosperity and unity.

Based on this reason, I try to publish, promote, translate and print various books about Ghaffar Khan.

Abstract

Quotations of Badshah Khan written in Pashto text was compiled from different authentic references in the form of a single book.

It has been tried the best, during compiling the book, to choose the significant sayings of Badshah Khan which convey meaningful advice. Since Badshah Khan was a fellow of Gandhi the well-known Indian leader, especially regarding eliminating violence, each of his quotes is as a pearl to his followers who regard him as a successful leader. The selected quotations are effective in reforming the drawbacks of our traditional society.

Badshah Khan spent his entire life in struggling for removing prejudice and violence. He believed in equality of humans, so he attempted to unify various ethnic groups and communities. Thus, his quotations are very effective in this regard, as well.

At the end of the book, a chronology of Badshah Khan is written which indicates important events of his life, birth to death.

Hopefully, this compilation is effective in spreading Badshah Khan's corrective sayings to the society, and, hopefully, the society will take full advantages of the ideas of this honorable leader.

Book Details

Book Name	Quotations of Badshah Khan
Compiler	Dr Yahya Wardak
Publisher	Afghanic
Copies	2000
Edition 1,2,3, 4	2008, 2009, 2016, 2019
Download	www.afghanic.de/downloads

This publication was financed by Civil Peace Service (ZFD) of GIZ in Kabul

© 2019

This book can be reprinted with written permission of the publisher or compiler.

Printed in Afghanistan, Sahar Printing Press

ISBN 978-9936-620-65-0